108STE JAARGANG — NO.: 224 ZATERDAG 28 SEPTEMBER 1991

AMIGOE

VANDAAG

Kousa

Komun

KOUSA KOMUN ...gezichtsverlies...

Preke

KLASSE (zet van minister van) JUSTITIE

Bij ontwapening

Britten en Russen volgen Washington

LONDEN-MOSKOU - Na de Verenigde Staten hebben zaterdag ook Groot-Brittannie en de Sovjetunie forse reducties aankondigd van hun kernbewapening. Dit is in Londen en Moskou meegedeeld.

Volgens de Britse minister van Defensie Tom King gaat het bij de reductie om nucleaire kruisraketten en gevechtswapens in het veld. Bovendien moeten de schepen van de Britse marine niet langer worden uitgerust met nucleaire onderwaterbommen. Volgens militaire bronnen bevinden zich op dit moment zeshonderd Amerikaanse tactische kernbommen op Amerikaanse steunpunten in Groot-Brittannie. Daarbij komen, volgens dezelfde zegslieden, elfhonderd atoomkoppen aan boord van de Amerikaanse onderzeeer Poseidon in de Britse wateren.

De Sovjetunie zal net zulke vergaande maatregelen nemen als die van de VS om de uitgaven aan kernwapens te korten. Dat heeft een woordvoerder van Sovjetpresident Michail Gorbatsjov zaterdag gezegd. "Groot en historisch" zijn naar de woorden van Sovjetpresident de jongste reductievoorstellen van de Amerikaanse president George Bush, aldus Jegor Malatsjenko.

Zittend tussen de puinhopen

■ *KUKUNJEVAC - Een vrouw zit temidden van het puin dat is overgebleven van haar woning welke bij de strijd tussen Servische en Kroatische troepen werd vernietigd. Ondanks het staakt het vuren wordt er nog steeds gevochten in het door burgeroorlog verdeelde Joegoslavië.*

(AFP-satellietfoto)

Ondanks bestandsschendingen

Optimisme in Zagreb

ZAGREB - Hoewel de strijdende partijen in Joegoslavië zich vrijdag redelijk aan de overeengekomen wapenstilstand hielden, waren er meldingen van gewelddadige botsingen in verscheidene Kroatische steden, waaronder het oostelijke Vukovar en de centraal gelegen steden Sisak en Pakarac. Daarbij zouden gewonden zijn gevallen, zo meldde de Kroatische radio.

De speciale gezant van de Europese Gemeenschap, de Nederlander Henri Wijnaendts, zei vrijdag weer hoop te hebben gekregen op beëindiging van de gevechten in Joegoslavië. Wijnaendts verkeerde in de nacht van donderdag op vrijdag overigens in een hachelijke situatie toen het vliegtuig waarin hij zat tijdens de landing op de luchthaven van Zagreb onder vuur werd genomen. Wijnaendts kwam naar Zagreb voor overleg met de Kroatische president Tudjman, nadat hij in Belgrado had gesproken met de Servische president Slobodan Milosevic en de federale minister van Defensie Veljko Kadijevic. Wijnaendts liet vrijdag weten "punten van overeenstemming" te zien.

Het Joegoslavische leger maakte vrijdag een begin met de troepenterugtrekking uit de kazerne in Sinj bij de Adriatische kust. Eerder was de kazerne omsingeld geweest door Kroatische gardisten. Donderdag was eenzelfde operatie al op gang gekomen in de oost-Kroatische stad Vinkovci. Kroatische functionarissen toonden zich optimistisch over de naleving van de laatst overeengekomen wapenstilstand. De adviseur van president Tudjman, Mario Nabilo, zei: "In de afgelopen nacht hebben president Tudjman en minister Kadijevic opnieuw contact gehad. Er zijn brieven uitgewisseld waarin beiden de wapenstilstand bekrachtigen". Nabilo wilde geen details geven van de inhoud van de brieven, maar voegde er aan toe: "Het zal rustiger en rustiger worden".

De uit Kroatië afkomstige federale president Stipe Mesic bracht vrijdag een privé-bezoek aan Washington om met Amerikaanse senatoren en vertegenwoordigers van de VS-regering te praten over de situatie in Joegoslavië.

President Bush verwacht dat Moskou voorbeeld volgt

Washington pakt kernwapens aan

NEW YORK - De Amerikaanse president George Bush heeft vrijdagmiddag per telefoon zijn plannen over de vermindering van kernwapenarsenalen uitgelegd aan de Sovjet-president Michail Gorbatsjov en de Russische president Boris Jeltsin. Amerikaanse regeringsfunctionarissen hebben dat meegedeeld. In kringen rond de Amerikaanse president noemde men diens plannen historisch en ongekend in omvang. Duidelijk wordt dat Bush de bijl wil zetten in de kernwapen-arsenalen maar daarbij wel verwacht dat de Sovjetunie dit voorbeeld volgt. De Verenigde Staten gaan bij voorbeeld eenzijdig de arsenalen voor tactische kernwapens afbouwen en stoppen met het mobiel maken van de intercontinentale MX-raketten.

Franse en Britse bronnen meldden dat president Bush ook getelefoneerd had met de Engelse premier John Mayor en de Franse president Francois Mitterrand. De ministers van Buitenlandse zaken van de NAVO, die in New York bijeen zijn voor de Algemene vergadering van de Verenigde Naties, werden ingelicht door de Amerikaanse minister van Buitenlandse zaken James Baker. Baker lichtte ook de Sovjet-minister van Buitenlandse zaken Boris Pankin in. Pankin antwoordde dat de Sovjetunie positief op de ontwapeningsvoorstellen zal reageren en de Verenigde Staten zoveel mogelijk tegemoet zal komen.

OOK RUSLAND

Het Sovjet-persbureau TASS en het Russische persbureau RIA berichtten dat president Jeltsin het initiatief van Bush begroette. Hij zei dat Rusland eveneens overeenstemmende maatregelen zal nemen. Volgens RIA hebben beide leiders onder meer gesproken over de ontwapening op het gebied van tactische kernwapens, zowel op land als op zee gestationeerd, intercontinentale ballistische raketten en strategische bommenwerpers.

Een woordvoerder van de Franse president Francois Miterrand noemde de plannen van Bush "een waarachtig keerpunt in nucleaire ontwapening." De Britse minister van Defensie, Tom King, zei in een interview met de BBC dat de SU snel moet antwoorden op de ontwapenings-voorstellen van Bush. Groot-Britannië zal haar plannen om de nucleaire onderzeeërs Polaris en Trident volgend jaar te vervangen echter niet wijzigen, aldus King. "We hebben maar vier onderzeeërs. Met minder kunnen we het niet doen."

BESTE DAG

De Deense premier Poul Schlueter zei vrijdag dat de aankondiging voor veel NAVO-landen geen grote verrassing was. "In NAVO-kringen discussiëren we al lang over de nieuwe strategische mogelijkheden." Niettemin sprak de premier dat het "een historische dag" was. "Je zou bijna kunnen zeggen de beste dag sinds Hiroshima." Denemarken is lid van de NAVO, maar heeft nooit toegestaan dat kernwapens op haar grondgebied werden gestationeerd.

Bush hield zijn toespraak vanuit het Witte Huis in de afgelopen nacht. Zijn voorstel omvat een vergaande vermindering van de kernwapenarsenalen in de VS en de SU. Ook zien de VS af van het mobiel maken van de tienkoppige intercontinentale MX-raketten, waarbij men van een railsysteem gebruik maakt. Bush hoopt nu maar dat de SU hetzelfde gaan doen met hun meerkoppige SS-24-raketten. Marlin Fitzwater noemde als woordvoerder van Bush diens toespraak "een historische ommezwaai" en volgens hem betekent de toespraak van Bush "een historische ommezwaai wat betreft onze positie op het terrein van nationale defensie, waarmee een nieuwe weg naar de vrede wordt geopend".

INGRIJPENDER

Bush kondigde ook aan dat de VS bereid zijn om de nucleaire kruisraketten op oorlogsschepen in aantal te verminderen dan wel van de schepen te halen en elders te plaatsen om Moskou onder druk te zetten te snijden in z'n kernwapenarsenaal. Volgens het plan ruimen de VS verder al hun tactische kernwapens op in Europa en elders.

Hoewel de functionarissen in Washington geen cijfers wilden geven, zeiden ze dat de voorstellen van Bush ingrijpender zijn op kernwapengebied dan de afspraken die de VS en de SU dit jaar hebben gemaakt op het punt van de reductie van strategische wapens, het zogenoemde START-akkoord. In dit akkoord zijn de twee partijen overeengekomen ongeveer een derde deel van hun strategische kernwapenarsenalen te vernietigen.

IN KORT BESTEK

In kort bestek komen de plannen van president Bush er op neer dat het aantal meerkoppige ballistische kernraketten verminderd wordt of geëlimineerd door de VS en de SU. Op dit gebied heeft de SU een grote voorsprong. De VS echter hebben weer een voorsprong wat betreft dit type raketten aan boord van schepen. Alle tactische kernwapens in Europa en Zuid-Korea gaan eraan. Alle tactische kernwapens worden van boord van de schepen en vliegtuigen gehaald, inclusief de vierhonderd Tomahawk raketten evenals de korte afstand- raketten welke zich in vliegtuigen bevinden.

Regeringspartij wil vervroegde stembus

Mijnwerkers gaan nog niet weg uit Bukarest

BUKAREST - Duizenden mijnwerkers die de afgelopen dagen in Bukarest betoogd hebben, blijven nog in de hoofdstad omdat een akkoord tussen hen en president Ion Iliescu geschonden is. Dit heeft hun leider vrijdag gezegd. Het regerende Front voor Nationale redding heeft zich uitgesproken voor vervroegde verkiezingen.

Eerder op de dag hadden de mijnwerkers, onder leiding van Miron Cosma, concessies gedaan gekregen van de president. Iliescu gaat maandag naar hun mijnen in het Jiu-dal op driehonderd kilometer van Bukarest om met eigen ogen te zien onder welke omstandigheden zij moeten werken. Volgens het Roemeense persbureau Rompres zijn nog maar tweeduizend van de achtduizend mijnwerkers uit Bukarest vertrokken. Cosma wil ze in Bukarest houden tot er opheldering is over geruchten dat veiligheidstroepen op mijnwerkers geschoten hebben nadat hij met Iliescu had afgesproken dat de autoriteiten hun looneisen zullen inwilligen.

Bij duizenden waren de mijnwerkers woensdag en donderdag naar Bukarest getrokken om bevriezing van de prijzen, verhoging van hun lonen en verbetering van werkomstandigheden te eisen. Ook drongen ze aan op het ontslag van premier Petre Roman, die donderdag aftrad. Roman heeft kort geleden de prijzen geliberaliseerd als onderdeel van het regeringsbeleid dat na veertig jaar communisme wil overgaan op een vrije-markt-economie. Ook raakten ongeveer vierduizend mijnwerkers hun baan kwijt in het kader van saneringsmaatregelen. De kompels uit het Jiu-dal eisen dat hun collega's in de mijnen kunnen terugkeren.

Roman die eerder het optreden van de mijnwerkers omschreef als een "staatsgreep" ontbrak vrijdag bij besprekingen die president Iliescu gevoerd heeft over de vorming van een regering "van nationale opening". Hiertoe waren vertegenwoordigers van alle partijen in het parlement naar zijn paleis gekomen. Het dagelijks bestuur van het Front voor Nationale redding heeft zich uitgesproken voor vervroegde verkiezingen. Via de radio liet het weten dat Roemenië, na de gewelddadige protestactie van de mijnwerkers, in een diepe politieke crisis verkeert. Bij de ongeregeldheden van woensdag en donderdag zijn vijf doden gevallen: Drie leden van de veiligheidstroepen en twee burgers uit Bukarest.

Militaire steun VS voor Amman

WASHINGTON - Jordanië krijgt weer militaire hulp van de Verenigde Staten omdat het land behulpzaam is bij het vredesproces in het Midden-Oosten. Dit heeft president George Bush vrijdag aan het congres meegedeeld.

Het Amerikaanse parlement had de hulp in april bevroren nadat Amman partij voor Irak had gekozen in het conflict tussen Baghdad en Koweit. In juni had de president de economische hulp aan Jordanië al hervat.

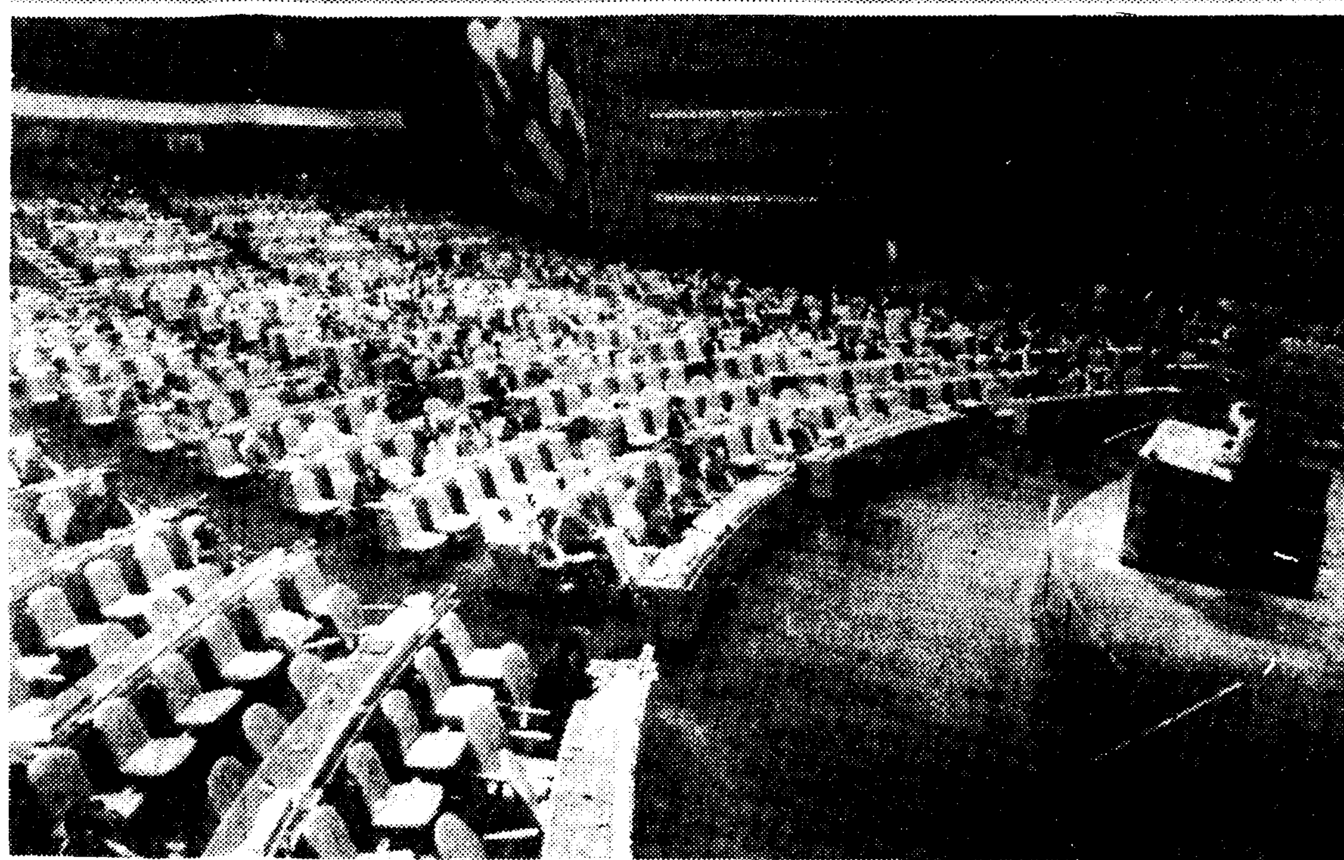
Als opperrechter:

Senaat stemt over Thomas

WASHINGTON - De commissie van de Amerikaanse senaat, die zich de afgelopen weken heeft gebogen over een eventuele benoeming van Clarence Thomas tot lid van het hooggerechtshof, oordeelt volstrekt verdeeld over de door president George Bush voorgedragen kandidaat.

Dat is vrijdag gebleken uit een stemming waarbij zeven senatoren voor en zeven tegen de benoeming van Thomas waren. De commissie heeft daarom besloten de voordracht van Bush zonder positieve of negatieve aanbeveling naar de senaat te sturen. De honderd leden tellende senaat hakt waarschijnlijk eind volgende week de knoop door. Men verwacht dat hij in de senaat een meerderheid achter zich krijgt.

Aandachtig gehoor

■ *NEW YORK - De Iraakse minister van Buitenlandse zaken Ahmad Hussein had tijdens zijn toespraak tot de Algemene vergadering van de Verenigde Naties een gehoor dat voornamelijk uit lege stoelen bestond. Alleen de moedigen houden het uit na dagen van langdurige toespraken te blijven luisteren naar de stroom van woorden, woorden en nog eens vaak mooie woorden.*

ACS op bres voor Suriname

AMSTERDAM - De Europese commissie moet samen met de Surinaamse regering en haar schuldeisers de mogelijkheden onderzoeken om de buitenlandse schuld van Suriname te verminderen. Het land moet tevens internationale steun krijgen in de bestrijding van de drugshandel.

Een resolutie met deze strekking is vrijdag aangenomen door de vergadering van Europarlementariërs en parlementariërs uit de 69 ACS-landen (landen in Afrika, het Caribisch gebied en het gebied in de Stille Oceaan). De zogeheten paritaire vergadering van EG- en ACS-landen, die twee keer per jaar bijeenkomt en ditmaal in het Amsterdamse Tropenmuseum plaatsvond, wil tevens dat de Europese commissie noodmaatregelen treft om de ondervoeding van Surinaamse kinderen te bestrijden. De parlementariërs uit de EG-landen en hun voormalige koloniën doen een beroep op de strijdende groeperingen in Suriname zo mogelijk onder internationaal toezicht te ontwapenen.

Oud-burgemeester Barry krijgt half jaar

WASHINGTON - Een federale rechter heeft Marion Barry vrijdag tot zes maanden gevangenisstraf veroordeeld. De ex-burgemeester van de Amerikaanse hoofdstad Washington is schuldig bevonden aan het bezit van verdovende middelen.

Een lagere rechter had Barry, die eens een van de prominentste Democratische zwarte politici van de Verenigde Staten was, vorig jaar tot dezelfde straf veroordeeld, maar de openbare aanklager was in beroep gegaan. Verder moet Barry tien mille boete betalen.

Kousa Komun:

"Strafonderbreking Steenbaar absurd"

WILLEMSTAD — De pressiegroep Kousa Komun heeft bijzonder verbaasd gereageerd op het verzoek van de Antilliaanse minister van Justitie aan zijn Nederlandse collega, voor strafonderbreking van voormalig belasting-directeur Oscar Steenbaar. Volgens Kousa Komun is een dergelijke gang van zaken onaanvaardbaar en absurd èn er een bewijs van "dat op Curaçao alles mogelijk is." Kousa Komun pleit voor intrekking van het verzoek en hoopt, als dat niet gebeurt, dat Den Haag de strafonderbreking voor Steenbaar zal afwijzen.

De Amigoe berichtte reeds, dat minister van Justitie en Koninkrijkszaken Ernst Hirsch Ballin waarschijnlijk pas medio volgende week een beslissing neemt over het verzoek tot strafonderbreking voor Steenbaar die zijn straf uitzit in Nederland. Hij werd verooreeld in de douane-gate affaire.

Het nieuws heeft veel opschudding veroorzaakt in de Antillen en onder andere de politieke partijen menen dat het inschakelen van een veroordeelde in een onderhandelingscommissie - hetgeen blijkbaar de Curaçaose overheid wil - uit den boze is. Verder menen velen dat een strafonderbreking voor Steenbaar het rechtsgevoel van de 'gewone man' met de voeten treedt.

Kousa Komun heeft heel fel gereageerd. "Na nauwelijks de kans te hebben gehad bij te komen van de politieke controverse, vorige week, rond de toelating van een Dominicaanse zanger, komt dit nu als klap op de vuurpijl. Het verzoek tot strafonderbreking is ongelofelijk en overtreft de stoutste dromen. Niet voor niets wordt beweerd dat op Curaçao alles mogelijk is," aldus de pressiegroep.

Men noemt het geheel "absurd" en zegt dat er duidelijk onderscheid moet worden gemaakt tussen iemand die ooit een straf uitzat en een persoon die nu vastzit. In het eerste geval kan de naam van zo iemand weer in ere worden hersteld en ingeschakeld worden door de overheid. "Ook dan kan men zich afvragen of het onze onderhandelingspositie verzwakt, maar iemand moet een tweede kans kunnen krijgen." Wat nu echter gebeurt, een gevangene tijdelijk laten deelnemen aan onderhandelingen, is volgens Kousa Komun uit den boze. "Wat zal de geciviliseerde wereld wel van ons denken? We zullen ons zelf belachelijk maken, tegen alle regels van ethiek in handelen en een heel slecht voorbeeld geven aan jongeren. Die zullen denken dat een veroordeling niets inhoudt; integendeel: dat je zelfs je land in het buitenland mag vertegenwoordigen nadat je een straf opgelegd hebt gekregen."

Kousa Komun zegt het argument uiterst twijfelachtig te vinden dat Steenbaars aanwezigheid bij de onderhandelingen (tussen Curaçao en Venezuela over de voor de Isla raffinaderij nodige investeringen) noodzakelijk is. Zonder iets te willen afdoen van diens kwaliteiten als onderhandelaar in 1985, gelooft Kousa Komun dat er weldegelijk anderen zijn die hem kunnen vervangen. "Onze kracht hebben we gelukkig te danken aan het feit dat we velen in de loop der jaren een opleiding hebben gehad, waardoor we niet van één persoon afhankelijk zijn. Het is te hopen dat de overheid het absurde van zijn handeling zal inzien en dat men het verzoek zal intrekken. Als dat niet zo is, zal de regering in Den haag hopelijk de moed hebben het verzoek af te wijzen en ons te behoeden voor internationaal gezichtsverlies". Tot zover de Kousa Komun in het persbericht.

Antilliaanse studenten in Nederland hebben moeite met introductieweek van SSNA

WILLEMSTAD/AMSTERDAM — Aan de Hogeschool Gelderland beschouwen de Antilliaanse studenten en de betrokken docenten de onlangs opgezette introductieweek voor Antillianen als te veel en te zwaar.

Dit blijkt uit een artikel in de Gelderlander (31/08/91) van journalist Menno Potjer. De Stichting Studiecommissie Nederlandse Antillen (SSNA) in Nederland heeft voor de start van het nieuwe studiejaar een uitgebreide introductieweek voor Antilliaanse studenten op touw gezet om hen te introduceren in de 'harde praktijk'. De commissie realiseerde zich al van te voren dat niemand van zo een betrekkelijk kort durend programma wonderen moet verwachten, aldus het artikel van Menno Potjer. Volgens de SSNA is het programma een 'eersteling' dat volgend jaar bijgesteld kan worden.

Verspreid in kleinere groepen op een aantal Nederlandse Hogescholen voeren de studenten opdrachten uit: kleren kopen, met een strippen-en treinkaart door Nederland, bezoekjes brengen aan hulpinstanties, maar ook het zoeken naar de Nederlandse zenders op de radio. Voor het eerst sinds haar bestaan heeft de SSNA een achtdaagse week in het leven geroepen. Zeventien medewerkers van de commissie houden mentorgesprekken over de studievoortgang, regelen huisvesting en de aanvullende studiefinanciering. Het introduceren van Antillianen in Nederland gebeurt al sinds de SSNA bestaat, alleen werkt deze commissie nu wel systematischer.

Reden voor dit vrij kostbare initiatief (1,5 miljoen Nederlandse gulden) is dat steeds meer Antilliaanse studenten tijdens hun studie in het land vroegtijdig afhaken. Volgens Frank Evertsz, directeur van de SSNA, ligt dit aan het feit dat er de laatste jaren vaker jongere studenten komen, die met hun mavo-diploma een studie aan de Middelbare Beroeps Opleiding (MBO) volgen. Aantallen worden niet in het artikel genoemd. Anderzijds geeft Evertsz in een artikel in Uitleg, het blad van het ministerie van onderwijs en wetenschappen, aan dat het onderwijs op de Antillen minder gericht is op Nederland. Hierdoor zijn de aanpassingsproblemen groter geworden.

■ Vijfentwintig jaar Fundashon Famía Planeá werd gisteren op gepaste wijze gevierd in hofje Rust & Burgh. Daarbij waren veel betrokkenen en (oud-)medewerkers aanwezig, waaronder de artsen Alex den Ouden en Sergio Leon en een aantal verpleegkundigen.

Gouverneur: 'Mannen hebben taak als opvoeder'

"Tienermoeders niet rijp voor ouderschap"

WILLEMSTAD — Het probleem waarmee de Stichting tot Bevordering van Verantwoord Ouderschap - Fundashon Famía Planeá - zich vijfentwintig jaar geleden bij de oprichting zag geconfronteerd, namelijk een ongebreidelde bevolkingsaanwas, ligt anno 1991meer op het vlak van de tienerzwangerschappen. Sedert 1984 heeft zich een trend ingezet die erop wijst dat er op Curaçao jaarlijks ongeveer 150 meisjes in de leeftijd van 19 jaar of jonger ongehuwd moeder worden. Een ontwikkeling die zorgen baart, aldus gouverneur Jaime Saleh, die gisteravond in hofje Rust & Burgh aanwezig was bij de viering van een kwart eeuw FFP.

"Deze jonge meisjes zijn weliswaar in fysieke zin rijp, maar in sociaal-economische en psychische zin alles behalve rijp. Het gaat hier in feite om 'kinderen' die zelf kinderen krijgen", merkte de gouverneur op. Een aantal van deze tieners blijkt bovendien ook nog drugsgebruiker te zijn. Het ergste moet gevreesd worden voor de toekomst van hun kinderen, aldus Saleh. Niet alleen de meisjes zelf zijn voor het baren van kinderen verantwoordelijk. Ook de mannen moeten er zich bewust van worden dat 'hun taak na de verwekking van het kind niet voltooid is'. De verwekkers van deze kinderen zouden zich moeten realiseren dat zij eveneens een taak als opvoeder hebben, meent de gouverneur.

Hij maakt zich zorgen over de ontwikkeling van de in deze omstandigheden geboren kinderen. "Hier ligt het begin van criminaliteit." De preventie begint volgens de gouverneur al in het gezin. En de waarde van het gezin als voedingsbodem voor een moreel bewustzijn wordt nog al te vaak onvoldoende erkend. "Men wil te veel overlaten aan de overheid, scholen en sociale instellingen, terwijl deze instanties slechts op de tweede plaats behoren te komen."

De taak van FFP is uiteraard het voorlichten over voortplantingsfysiologie en sexuele aangelegenheden aan jongeren, maar van belang is eveneens dat de jeugd verantwoordelijkheid in hun sexuele gedrag wordt bijgebracht. De sexuele opvoeding dient een integraal deel uit te maken van de totale vorming van de mens, meent de gouverneur.

Het vraagstuk van de tienerzwangerschappen speelt overigens in het gehele Caribische gebied en in Noord- en Zuid-Amerika. Wat Curaçao betreft haalde de gouverneur de laatste cijfers aan van het bevolkingsbureau. In de periode van half juli tot half augustus van dit jaar werden er in totaal 184 kinderen geboren, waarvan er 88 wettig en 96 onwettig zijn. Van de ongehuwde moeders waren er 15 in de leeftijd van 15 - 19 jaar. Recente gegevens uit ons buurland Venezuela wijzen uit dat er daar per jaar 70.000 kinderen worden geboren uit meisjes in de leeftijd van 13 tot 17 jaar.

Wat niet weg neemt dat Curaçao zich positief ontwikkeld heeft voor wat betreft geboortenregeling. Was het 25 jaar geleden nog zo dat ongehuwde, financieel afhankelijke vrouwen, een groot aantal kinderen voortbracht als gevolg van een gebrek aan kennis omtrent geboortenregeling; tegenwoordig omvat het een-oudergezin veelal niet meer dan twee tot vier kinderen.

Hoewel het percentage vrouwen op Curaçao dat geboortenregeling toepast - naar alle waarschijnlijkheid - lager is dan dat van vrouwen in West-Europa, kan worden geconstateerd dat de vrouwen die geboortenregeling toepassen dat op een zeer moderne wijze doen, waarmee de gouverneur demograaf dr. H. Moors citeerde, die in 1984 een onderzoek deed naar statistische vruchtbaarheid van de vrouw. Dat de activiteiten van de FFP hier een belangrijk gewicht in de schaal hebben gelegd, is een hypothese die in toekomstig onderzoek zeker bevestigd zal worden, aldus de gouverneur.

Democratisch

WILLEMSTAD — secretaris van het on[...] wijspresidium drs. Vijber wijst er in een p[...] communiqué op [...] twijfel omtrent de re[...]sentativiteit en legal[...] van ouders in het p[...]dium ongegrond is.

Deze twijfel werd onl[...] geuit in een radio-uit[...]ding. Volgens Vijber is [...] verkiezing van de ouder[...] tegenwoordiger volko[...] democratisch verlopen.

Tijdens een studiedag in 1988 werd gehou[...] waren bijna alle ouder[...] missies en verenigin[...] bijeen en werd een g[...] gevormd van zestig ou[...] die een intensieve voorb[...]dingscursus zouden g[...] volgen, verklaart Vijber [...] een persbericht. "Deze g[...] heeft uit haar gelederen [...] delegatie verkozen om [...] te nemen aan de onder[...] stop van 29 april 1989 in [...] ITC." Daarbij werd inder[...] 'op een waardige wijze' [...] Romero gekozen als oude[...] presentant in het onder[...]spresidium , aldus Vijber.

25 jaar bij Selikor

WILLEMSTAD —Royston Rosalia heeft afgelopen donderdag zijn 25-jarige jubileum gevierd bij de Selikor. Jean Francisca, hoofd van Selikor, overhandigde een enveloppe met inhoud.

WILLEMSTAD — Een inbreker heeft gisteren in een woning te Jongbloed de hele inboedel overhoop gehaald. De bewoonster verklaarde aan de politie dat de dader door het vernielen van een raam naar binnen kon klimmen. De politie heeft de man nog niet op kunnen pakken.

WILLEMSTAD — De eigenaar van een nachtclub aan de Schottegatweg Oost heeft een proces-verbaal aangezegd gekregen, omdat hij zich meerdere malen niet heeft gehouden aan de vastgestelde sluitingstijd.

Vannacht hield de eigenaar de nachtclub opnieuw te lang open. De sluitingstijd voor de zaak is vier uur s' morgens. Om half zes vanmorgen waren er echter nog avondgangers binnen. De politie verzoekt iedere eigenaar om zich aan de vastgestelde sluitingstijd te houden. Gebeurt dit niet, dan kan de vergunning ingetrokken worden.

Cursus voor zesdeklassers

WILLEMSTAD — Het Sentro Ortopedagógiko Kòrsou organiseert een speciaal programma voor leerlingen van de zesde klas van de lagere school, dat zes maanden zal duren.

Vooral voor kinderen die problemen hebben op school is het raadzaam de cursus te volgen waarbij zij begeleid worden en voorbereid op het voortgezet onderwijs. De nadruk zal liggen op de begeleiding bij Nederlands, sommen maken en schrijven. Aan het eind van het half jaar zullen de ouders geadviseerd worden over het beste geschikte type vervolgonderwijs voor hun kind. Contact over deze cursus kan worden opgenomen met het SOK, dat gelegen is aan de Suffisantweg no. 48a, tel. no. 689425. Inschrijven is mogelijk op 3 en 4 oktober op dit adres tussen 5 en 6 uur 's middags.

Rechter beslist in kort geding:

Bottelarij-personeel moet terug naar werk

WILLEMSTAD — Rechter mr. E. Numann heeft de 31 werknemers van de bottelarij van de Amstelfabriek gisteren in een tussenvonnis bevolen hun werk te hervatten en de hen door de brouwerij opgedragen werkzaamheden "naar beste kunnen en volgens gegeven of te geven voorschriften uit te voeren, zolang de arbeidsovereenkomst voortduurt." De mensen in kwestie zullen het werk moeten hervatten zodra de vonnissen betekend zijn. Het management van de fabriek reageerde vanochtend nogal verbaasd op verklaringen die gisteren vakbondsleider Boy Spencer van de CFW in het tv-journaal aflegde in de zin dat het vonnis in het voordeel van de werknemers uitviel. Volgens de directie is dat namelijk helemaal niet het geval.

De directie stapte naar de rechter om de op non-actief gestelde werknemers, die ervan beticht worden de produktie te dwarsbomen door langzaam-aan-acties waardoor de produktie daalde van een gemiddelde van 7000 kratten per dag in augustus tot bijna 4000 kratten deze maand, te dwingen hun werk naar behoren te doen. De advocaat van de fabriek had ook om een dwangsom gevraagd van 500 gulden de man per dag, maar de rechter vindt het in dit stadium nog niet nodig een dergelijke boete op te leggen. Hij zegt daarover in het tussenvonnis: "Teneinde de onderlinge verhoudingen hangende het sluimerende arbeidsconflict niet onnodig te belasten zal een tussenvonnis volgen en zal de beslissing omtrent de gevorderde dwangsom en kostenveroordeling worden aangehouden. Indien gedaagden onverhoopt niet aan het hun te geven bevel mochten voldoen zal de brouwerij wederom vonnis kunnen vragen."

TV-JOURNAAL

Het niet opleggen van de dwangsom was voor de CFW en werknemers aanleiding gisteren in een jubelstemming op tv te verklaren dat het een "zeer gunstig" vonnis - een overwinning - betreft waarop de werknemers trots kunnen zijn. Op tv was naast Spencer ook een groot aantal werknemers te zien dat applaudiseerde toen de vakbondsman de verklaringen aflegde.

De behandeling van de zaak werd gisterochtend uitgesteld, omdat de advocaat van de vakbond niet op het eiland was. Gistermiddag diende het kort geding wel en de rechter had rond 5 uur al een (tussen)vonnis geveld.

STORINGEN

Namens het management werd aangetoond dat de produktie behoorlijk gedaald was en dat zich abnormaal veel storingen hebben voorgedaan. Dit alles hangt samen met de vastgelopen cao-onderhandelingen. Daarover werd nog geen overeenstemming bereikt en was voor de werknemers aanleiding medio deze week een actie af te kondigen. Wel werd intussen namens de vakbond een tegenvoorstel ingediend waarop de directie gisteren zou reageren.

ONDERHANDELINGEN

In zijn vonnis zegt de rechter dat de "brouwerij terecht heeft gesteld - en gedaagden hebben het ook niet bestreden - dat gedaagden aldus handelen in strijd met de uit hun onderscheiden arbeidsovereenkomsten voortvloeiende verplichtingen welke overeenkomsten hun immers de plicht opleggen de bedongen arbeid naar beste kunnen te verrichten." Hij vervolgt: "Weliswaar zijn er omstandigheden denkbaar dat een dergelijk collectief actiemiddel toelaatbaar is, zoals ook een verdergaande actie als een staking als strijdmiddel gerechtvaardigd kan zijn, doch daarvan is op dit moment geheel geen sprake nu de onderhandelingen voor een nieuwe cao nog volop gaande zijn uitzicht bieden op het bereiken van overeenstemming."

SPOEDVOORZIENING

De rechter oordeelt dat op dit moment een spoedvoorziening getroffen moet worden. "Aan te nemen valt immers dat de thans in de bottelarij ingezette stafleden andere taken hebben, die thans blijven liggen." Hij zegt de gevorderde dwangsom aan te houden, alsook de kostenveroordeling. Numann beveelt ieder der gedaagde werknemers om, met ingang van de eerste dag waarop zij daartoe na of bij betekening van het vonnis zullen en mogen worden opgeroepen de hen door of vanwege de brouwerij opgedragen werkzaamheden naar beste kunnen en volgens gegeven of te geven voorschriften uit te voeren, zolang de arbeidsovereenkomst voortduurt.

Citco 25 jaar

WILLEMSTAD — Curaçao International Trust Company (CITCO) bestaat in oktober een kwart eeuw. CITCO is in de loop der jaren op de internationale toer gegaan en heeft nu vestigingen in een groot aantal (ei)landen in de regio, Europa en ook daarbuiten. Op Curaçao werd enige jaren geleden ook een onshore-bank gevestigd. In verband met het 25 jarig-bestaan organiseert de CITCO op 11 oktober een receptie op het naar de grondlegger van de Antilliaanse offshore-industrie vernoemde "Papa' Smeets-plein. Daar, op het Waaigat, is tevens het CITCO- hoofdkantoor gevestigd.

Even lekker uitblazen...

■WILLEMSTAD — Gezaghebber Elmer Wilsoe ging er na de opening van de twee nieuwe zaken in het ITC, Europese Keukens en Badkamers (EKB) NV en Interdec Caribbean Interiors NV, even lekker bij zitten. Dat mocht ook wel want het was gisteren keukens, badkamers en mooie, comfortabele meubels die centraal stonden tijdens de happening in het ITC. EKB biedt een scala produkten op het gebeid van badkamer- en keukendesign, terwijl Interdec Caribbean Interiors een totaal pakket biedt op het gebied van interieurs. Deze twee nieuwkomers, die nauw samenwerken, zullen zich richten op de particuliere en projectmarkt. Gistermiddag werd al een groot aantal gasten ontvangen tijdens de officiële plechtigheid; tot vanmiddag 5 uur kan ook het publiek in het ITC terecht om de nieuwe zaken te bezichtigen.

Brazilianen willen pretpark op Curaçao

WILLEMSTAD — Een Braziliaanse firma, gespecaliseerd in het opzetten van pretparken en de vervaardiging van de spullen daarvoor, wil een dergelijk park op Curaçao neerzetten. Daar zouden 30 mensen komen te werken, onder hen ook technici uit Brazilië. Curaçao Inc bestudeert en begeleid het project en zal dit ook blijven doen.

Dit plan vloeit voort uit de Curacao Inc- activiteiten in Brazilië, waar deze overkoepelende organisatie van tien grote Curaçaose firma's c.q organisaties, een vaste vertegenwoordiger heeft.

Het nieuwtje over het pret park-project verschijnt in de jongste Curaçao Inc Newsletter. Het 'voorpagina artikel' gaat deze keer over het nieuwe EG-associatiebesluit voor LGO-landen, waarover volgende week dinsdag in Willemstad een international seminar plaatsvindt.

Uit het CurInc-bulletin blijkt ook, dat Curinde tussen 5 en 8 november a.s. gastheer is voor de zesde algemene vergadering van de general assembly of world export processing zones association (WEPZA). Thema van de vergadering is dit jaar 'Trade blocs or trade blocks' en zal gaan over de vele economische handelsblokken die zich de laatste jaren ontwikkelen. Diverse belangrijke internationale sprekers zullen er een rede houden.

In het nieuwsblad wordt verder gemeld dat een bedrijf uit Hong Kong belangstelling heeft een textiel- verwerkingsfabriek neer te zetten in het industrie-park. Daar zullen damestruien worden vervaardigd bedoeld voor de export naar Europa en met name Duitsland. De fabriek zal volgens plan in januari 1992 operationeel worden en tussen de 40 en 50 werknemers tellen. De investering bedraagt 5 miljoen dollar.

Verder zijn er plannen om in het industriepark een TVTEC video reproduktiecentrum te vestigen. De firma heeft al een offerte gehad van een Amerikaans bedrijf om een miljoen videotapes per maand te reproduceren. Het bedrijf op Curaçao zal in Braziliaanse handen zijn en zal werkgelegenheid bieden aan 40 personen. De begininvestering bedraagt 5 miljoen dollar. Aldus artikelen uit de nieuwsbrief van Curaçao Inc.

Viering kwart eeuw PLTS gepaard met activiteiten

WILLEMSTAD — Het vijfentwintigjarig bestaan van de Protestants Lagere Technische School (PLTS) op Curaçao zal bij diverse gelegenheden gevierd worden. Op 1 oktober aanstaande zal er een receptie worden gehouden en wordt een foto- en werkstukkententoonstelling geopend. Op 4 oktober is er een dansavond in Hofi Biesheuvel en op vrijdag 11 oktober wordt er een zang- en danswedstrijd georganiseerd.

Op 1 oktober 1966 werd door het toenmalige bestuur onder voorzitterschap van George Quast gestart met de school, vanuit de behoefte aan een school met een Protestants Christelijke identiteit en omdat de bestaande twee technische scholen overvol waren. De PLTS, die toen nog gevestigd was te Scharloo, had indertijd slechts 4 leerkrachten en twee klassen van elk ruim 55 leerlingen. In 1968 betrok men een gebouw aan de Cas Coraweg waar de school tot op heden is gevestigd.

Tot 1971 waren de leerkrachten allen afkomstig uit Nederland, zo ook directeur H.C.Kamp. Vanaf dat jaar zette de Antillianisering zich in en werden de eerste afgestudeerde student-leerkrachten van de Leraren Opleiding Curaçao aangesteld. Met de benoeming van de huidige directeur, Carlos Vervuurt, werd het Antillianiseringsproces voortgezet.

Thans heeft de school een lerarencorps van 26 leerkrachten, waarvan 23 Antillianen. De vraag naar plaatsing blijft groeien; de laatste jaren bedraagt het aantal leerlingen gemiddeld 450. Steeds meer meisjes tonen bovendien interesse in het technisch onderwijs. Dit schooljaar hebben zich negen meisjes aangemeld als leerling.

Op de PLTS kan men zich bekwamen in motorvoertuigentechniek, elektro-techniek en werktuigbouw. De leerlingen hebben een goede aansluiting op Middelbaar Beroepsonderwijs, zowel in de technische, de verzorgende, de toeristische als in de horeca-sektor, aldus een persbericht van de PLTS.

Geen 'rol' PG Pietersz

WILLEMSTAD — In onze editie van gisteren werd in het artikel onder de kop 'Hirsch Ballin beslist woensdag in zaak O.S.' de veronderstelling geuit dat procureur-generaal Robert Pietersz 'een belangrijke rol' zou hebben gespeeld bij het 'doorspelen van het verzoek' voor strafonderbreking van de voormalige directeur der belastingen O.S. via minister Knoppel van justitie naar diens Nederlandse collega Hirsch Ballin. Nadere informatie leert echter dat de PG een dergelijke rol niet heeft gespeeld.

De procureur-generaal heeft niets anders gedaan dan een advies uitbrengen over het verzoek tot strafonderbreking, nadat de minister van justitie hem daartoe had uitgenodigd. Over de inhoud van dat advies kunnen geen mededelingen worden gedaan.

De indruk die gewekt zou kunnen zijn, dat de procureur-generaal actief betrokken was bij het doorzenden van het verzoek naar Nederland, is derhalve onjuist.

Landhuis Brievengat: Ban topa/merengue party

WILLEMSTAD — In plaats van de gebruikelijke 'open house' op de laatste zondag van de maand, wordt er vandaag (zaterdag) en morgen een 'ban topa/merengue festival/expo' gehouden op Landhuis Brievengat.

Vandaag begint de happening om 6 uur en gaat het tot 4 uur 's morgens door. Behalve een expo/quality show van Kooyman/Latra zijn er ook eettenten en drankjes, evenals verschillende bands, zoals The Future, Caribbean Band en Revolution band, Issoco en een brassband. Ook zijn er verschillende DJ's die voor muziek zorgen. Verder wordt er een mode-show gepresenteerd.

Morgen duurt het festijn op landhuis Brievengat 12 uur lang, beginnende rond het middaguur. Ook dan zullen er bands optreden, waaronder The Happy Peanuts en een vijf-tal andere. De DJ-s zijn er ook weer, alsmede de brassband. Bezoekers kunnen tevens de expo en modeshow bezichtigen.

Info-avond

ORANJESTAD — Woensdag 2 oktober organiseert de Kamer van Koophandel in samenwerking met directie Economische Zaken, Handel en Industrie, een informatie-avond over de nieuwe associatieregeling tussen de Europese Gemeenschap en Aruba.

De sprekers zijn M. Cochius (ministerie van Economische Zaken, Den Haag) en W. Waldeck (ministerie van Buitenlandse Zaken, Den Haag). De informatie-avond begint om acht uur in Caribbean Room A en B van het Sonesta Hotel. De voertal is Nederlands/Engels.

AGENDA ARUBA

[KAN]TOORUREN AMIGOE: 08.00-12.00/ [13.0]0-17.30 uur; zaterdag gesloten

[TEL]EFOON: 24333. Voor spoedgevallen [na k]antoortijd: 21639, 22316 en 24508. [Bee]pboy 127-257.

TELEFAX: 22368.

[GIRO/BA]NKREK. nr. 10.815.445 Banco di [Carib]be.

[POL]ITIE: 100

[ALA]RMCENTRALE: 115

[ZOE]KERTJES verschijnen op dinsdag en [vrij]dag en kunnen iedere dag tussen 08.00-[12.0]0/14.00-17.00 uur worden opgegeven; [behal]ve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die [op m]aandag en donderdag vóór 10.00 uur [binn]en zijn, kunnen de dag daarop (dus [dins]dag en vrijdag) verschijnen.

[BIO]SCOPEN
[Zate]rdag
[DRI]VE-IN: 20.30+24.00 uur **Almost An [Ang]el** (comedy, 14 jr.)
[PRI]NCIPAL: 20.30 uur **He Said, She Said** ([rom]antic/comedy, 14 jr.).
[Zon]dag
[DRI]VE-IN: 21.00 **Almost An Angel** ([co]medy, 14 jr.)
[PRI]NCIPAL: 20.30 uur **He Said, She Said** ([rom]antic/comedy, 14 jr.).

* * * * * * * *

[BO]TICA (nachtdienst)
[Ser]ao brug: Santa Cruz, tel.: 28028.
[Ari]ba di brug: San Nicolas.

* * * * * * * *

[WA]CHTREGELING DOKTOREN
[va]n 18.00-07.00 uur):
[Zate]rdag+zondag
[Ora]njestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki [Lee]ndert, Paradera en Sta Cruz: dokter [Ag]ua-Fingal via Dr. Horacio Oduber Hos[pit]al (tel.: 24300) of via Alarmcentrum [(11]5).
[Pos] Chiquito, Savaneta en San Nicolas: [dok]ter B. Britt-Croes via Centro Medico [Sa]n Nicolas (tel.: 48833) of via Alarmcen[tru]m (115).

* * * * * * * *

[VO]OR BRANDGEVALLEN, ongelukken of [ee]n of ander ongeluk, gelieve Alarmcen[trum]e op te bellen, **tel.: 115.**

* * * * * * * *

[CE]NTRO MEDICO CARABOBO (Enge[lan]dstraat 7, tel.: 21777): de wacht heeft [dr.] L.G. Beke-Martinez, tel.: 24696.

* * * * * * * *

[HE]T GELE KRUIS ARUBA
[ZU]IGELINGENBUREAU (Koningstraat 22, [tel.] 24444): dagelijks van 07.30-12.00/13.50-[16.]00 uur.
[Maa]ndag te Paradera (tel.: 25543) van [08.]00-11.00 uur; dinsdag: San Nicolas ([45]906)/Noord (23425) van 08.00-11.00 [uur]; woensdag: Santa Cruz 28288) van [08].00-11.00 uur; donderdag: Dakota ([2]008), Oranjestad (23168), Savaneta ([47]020) en Brazil (48301) van 08.00-11.00 [uur].

* * * * * * * *

[NA]RCOTICS ANONYMOUS HELPLINE: [te]l.: 38989 (24 uur per dag).

* * * * * * * *

[AI]DS-HOTLINE: Vragen? Bel dan 23040/ [2]7352 tussen 07.30-12.00/13.00-16.30 uur.

* * * * * * * *

[FA]DA/PRIDE (Van Walbeeckstraat 25, tel.: [2]2999): geopend op dinsdag, woensdag [e]n donderdag van 14.00-18.00 uur voor [vo]lichtingen omtrent preventie alcohol/ [dr]ugsmisbruik.

* * * * * * * *

[A]MNESTY INTERNATIONAL ARUBA: P.O. [B]ox 1029, tel.: 27808/48124

* * * * * * * *

[T]ELEARUBA
[Z]ATERDAG: 18.00 Father Murphy; [1]9.00 Style with Elsa Klensch; 19.15 [B]ig Story; 19.30 Punky Brewster; 20.00 [T]elenoticias; 21.00 Prime News; 22.00 [M]ovie: 'The Last Capone'; 23.30 [S]ports Tonight; 24.00 Sluiting.
[Z]ONDAG: 16.00 Studio Sport; 17.00 [M]ovie: 'Maid in America'; 18.30 [C]agney & Lacey; 19.30 Showtime; [2]0.30 Week in Review; 21.30 Movie: [']The Secret Sunday'; 23.30 Sports [T]onight; 24.00 Sluiting.

* * * * * * * *

[Z]ONDAG
[D]IVERSEN
[S]PORT
[W]IELRENNEN **(Aruba Wielersbond):** [0]8.00 uur start 90-km race bij Kukwisa-[s]chool te Pos Chiquito
[V]ISTOERNOOI **(Horecas):** 06.00 uur ver[tr]ek vissers vanaf Swain Wharf bij Harbour [T]own; 16.00 uur terugkeer bij Harbour [T]own.

* * * * * * * *

[M]AANDAG
[D]IVERSEN
[B]IJBELMUSEUM: geopend op elke wer[k]dag van 10.00-12.00 uur en zondag van [1]1.00-12.00 uur in de protestantse kerk.
[M]USEO HISTORIKO ARUBANO: openings[t]ijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/ [1]6.00-19.00 uur; zaterdag van 09.00-12.00 [u]ur.
[B]UREAU LEVENS-, GEZINS- EN HUWE[L]IJKSMOEILIJKHEDEN (Layex Building, [W]ilhelminastraat 19): iedere werkdag van [0]7.30-12.00/13.00-16.30 uur (ook mogelijk [a]fspraak te maken via tel.: 23145 of [2]5111).
[B]EGELEIDINGSCENTRUM GEESTELIJK [G]EHANDICAPTEN 'MAN NA OBRA': elke [m]aandag en donderdag van 09.00-12.30 [u]ur gelegenheid om produkten te kopen in [h]et oude gebouw van Bibito Pin, t/o protes[ta]ntse kerk, Piedra Plat.

Aanstaand gouverneur naar Nederland

ORANJESTAD — A. 'Poy' Werleman, die zoals reeds eerder bekendgemaakt nummer één staat op de nominatie om gouverneur Felipe B. Tromp op te volgen, vertrekt maandag naar Nederland.

Hij zal daar onder meer aanstaande woensdag een gesprek hebben met minister voor Antilliaanse en Arubaanse zaken mr. Ernst Hirsch Ballin. Verwacht wordt dat het Koninklijk Besluit van de benoeming van Werleman na afronding van de voorbereidingen spoedig zal afkomen.

Twee spelmomenten bij het Nederlands Dans Theater.

Simadanza opent festival

ORANJESTAD — Aruba met Simadanza en Nederland met Nederlands Dans Theater II zullen het Arubaanse Internationaal Dansfestival openen op donderdag 17 oktober. Aan Simadanza is dit jaar de eer toegedeeld om als lokale dansgroep het festival in te zetten.

Simadanza zal de choreografie 'Aruba' brengen onder leiding van haar directrice, danslerares en choreografe Astrid Salazar, op muziek van de begaafde Hildeward Croes. Het stuk 'Aruba' is geïnspireerd op Arubaanse muziek en cultuur. Hierin werden technieken van de moderne dans door Latijnsamerikaanse en Caribische elementen geweven om tot de stijl, techniek en choreografische kwaliteit te komen die het Arubaanse publiek van deze dansgroep gewend is. Zeventien personen dansen hieraan mee en zullen zonder twijfel een meesterstuk laten zien.

Naast Simadanza zal de eerste avond het Nederlands Dans Theater II optreden. Deze dansgroep van internationale faam, is bekend over de gehele wereld voor zijn choreografieën van onder ander Jiri Kylian, Hans van Manen en Nacho Duato en brengt altijd technieken van zeer hoog standaard. Deze groep zal twee verschillende programma's brengen, één op de eerste avond en één de tweede avond.

Veertien personen dansen mee en ze brengen in stukken, die tijdens hun tournee door onder meer Brazilië, New York, Frankrijk, Spanje, Cuba, Hongarije en Taiwan zijn vertoond. Hun stijl — het neo-klassisme — vereist een maximale voorbereiding en professionele intensieve training van de dansers. Dit zal ongetwijfeld tijdens het festival te zien zijn. Voor het festival brengt de groep stukken van Jiru Kylian — een van de beste chereografen van het moment — Nacho Duato, Hans van manen, de Portugees Pailo Ribero en de Engelsman Paul Lightfoot.

Gezien de grote belangstelling die voor de avonden bestaan, wordt eenieder aangeraden vroeg hun kaarten te kopen daar de plaatsen gelimiteerd zijn. De voorverkoop duut tot 5 oktober aanstaande.

Wijziging regeling invrijheidstelling

ORANJESTAD — Minister van justitie mr. Hendrik Croes verklaarde vrijdag dat op voorstel van Procureur-Generaal mr. P. Bos het Openbaar Ministerie zijn beleid zal wijzigen ten aanzien van de Voorwaardelijke Invrijheidstelling (VI).

Bekend is, dat gedetineerden die negen of meer maanden gevangenisstraf krijgen, VI kunnen krijgen na tweederde van hun straf te hebben uitgezeten. Aan deze VI wordt een proeftijd verbonden waarin men geen misdrijf mag plegen. Echter, aldus minister Croes, komt het veel voor dat personen die VI hebben gekregen enkele dagen later al weer in aanraking komen met de justitie en opgesloten worden voor het nieuw gepleegde delict.

In deze situatie komt nu de wijziging dat wanneer iemand die VI heeft gekregen weer een delict pleegt binnen de proeftijd, hij om te beginnen de periode waarvoor hij VI heeft gekregen, moet uitzitten. Er zijn mensen, aldus de woordsman, die denken dat als zij eenmaal VI hebben gekregen, zij zich niet moeten storen aan de proeftijd en andere voorwaarden.

De minister zei dat in het kader van het VI-beleid de minister van justitie advies krijgt van het Centrale College van Reclassering en gebaseerd op dit advies wordt VI gegeven en ook op advies van dit college kan de VI worden ingetrokken.

Staten krijgen lijst verkochte overheidsauto's

ORANJESTAD — Minister van Publieke Werken Pedro 'Charro' Kelly verklaarde vrijdag dat gezien de vele verzoeken hij besloten heeft de lijst van overheidsauto's, die aan particulieren werden verkocht, aan de Staten door te sturen.

Persoonlijk is de minister er geen voorstander van de namen van de kopers te noemen, maar als de Staten dit wel nodig vinden, zal hij ook de namen voorleggen.

Minister Kelly vertelde hierna dat in 1988 gedurende het kabinet-Eman, minister Watty Vos een nietafgekeurde auto met een waarde van 42.000 florin voor tweeduizend florin liet verkopen. Hierop besloot de Dienst Openbare Werken de betrokken koper terug te roepen, hem zijn tweeduizend florin terug te geven en de auto terug te nemen.

ASU 50 jaar

ORANJESTAD — In verband met de viering van het vijftigjarig bestaan van Aruba Sport Unie (ASU) organiseert Aruba Basketball Bond op woensdag 2 oktober een 'ASU 50 Jaar'-toernooi.

Het toernooi begint om zeven uur in de Sporthal met een defilé, toespraken en de uitreiking van plakkaten. Hierna volgen de wedstrijden, waaraan de volgende herenteams zullen meedoen: Filippines All Stars (op Aruba werkende Filipijnen), Estrella, Dakota, Hyatt, Quisqueya de Santo Domingo (op Aruba werken Dominicanen), Chinese Ling & Sons, Coastal Flames en Appolinaris.

Medio oktober volgt de basketbalbond met een toernooi voor junioren.

Niet buiten casino's

Gokmachines weg uit speelzalen per 1 dec.

ORANJESTAD — Tijdens het coalitieberaad van de regerende partijen over de ontwerplandsverordening regelende het gokken in casino's, gaming board en gaming halls, werd besloten gaming halls (speelzalen buiten de casino's) te elimineren. Dit betekent dat jackpots en andere gokmachines per 1 december aanstaande uit de verschillende lokaliteiten verdwenen moeten zijn.

Minister van justitie mr. Hendrik Croes meldt dat de regering dit besluit al doorgestuurd heeft naar de Staten, die de ontwerplandsverordening nog moeten behandelen. De eigenaren moeten vóór 1 december alle jackpots en andere gokmachines halen uit lokaliteiten die geen casino zijn. Het Openbaar Ministerie en de politie werden eveneens van een en ander op de hoogte gesteld, zodat na 1 december opgetreden kan worden bij lokaliteiten waar deze machines nog staan.

Gevraagd naar het aantal van de in de verschillende lokaliteiten geïnstalleerde jackpots verklaarde minister Croes dat in 1989 het aantal iets onder de zeshonderd machines bedroeg. Het juiste aantal op dit ogenblik wist hij niet, omdat een inventarisering hierover nog aan de gang is.

Dit besluit brengt ook met zich mee dat het plan van stichting Lotto pa Deporte om in de vertrekhal van de luchthaven jackpots te plaatsen, waarvan de opbrengst ten goede komt van de sport, nu definitief van de baan is. Minister Croes zei dat de stichting begrip heeft getoond voor dit besluit.

Gebed voor vrede

ORANJESTAD — Dinsdag 1 oktober wordt van 11.30 tot 11.35 uur v.m. een gebedsactie gehouden voor de vrede en tegen de honger in de wereld.

De organisatrice van deze actie, Lucha Maria Saponara, die vorig jaar al een gebedsactie hield voor de vrede in de Perzische Golf, verwacht dat aanstaande dinsdag eenieder, waar men zich ook bevindt, vijf minuten de tijd zal nemen om te bidden.

Land betaalde 30 miljoen voor Golden Tulip

ORANJESTAD — Minister van financiën ing. Roland Laclé verschafte gisteren een door directie Financiën gemaakte overzicht van betalingen door het land Aruba ten behoeve van de nv Dutch Hotel & Casino Development Corporation (Dutcho/Golden Tulip Hotel) in verband met borgtocht. Deze betalingen werden gedaan aan de Novia Scotia Bank daar Golden Tulip zelf niet kon betalen.

In 1987 werd totaal f.9.483.992,67 betaald; in 1988 totaal f.10.486.606,31; in 1989 totaal f.6.839.246,55 en in 1991 totaal f.3.616.887,06 voor een totaal van f.30.426.732,59.

In 1990 werden geen betalingen gedaan omdat de regering in heronderhandeling trad met Nova Scotia om vijftig procent van de bedragen te betalen in Hollandse gulden en vijftig procent in Amerikaanse dollar.

Commissaris van politie: 'Help eiland schoonhouden'

ORANJESTAD — Commissaris van politie Lucas Rasmijn doet weer een beroep op de bevolking om het eiland schoon te houden. Geconstateerd werd, dat er nog steeds onverantwoordelijke truckchauffeurs zijn die vuil storten in vooral de onbebouwde kom.

Op Wayaca en omgeving, waar verkaveling van terreinen aan de gang is, kan reeds de aanwezigheid van lege dozen en ander vuil geconstateerd worden. In dergelijke gevallen moeten personen die een en ander zien de politie onmiddellijk waarschuwen via het telefoonnummer 100 en nummer en type van de betrokken wagen opgeven. De aangever hoeft zijn/haar naam niet op te geven, wel de juiste plaats waar vuil gestort wordt. Het is — aldus de commissaris —ook aan te bevelen dat eenieder zijn eigen directe omgeving schoonhoudt ook al is dit niet zijn eigendomsgrond.

De Strandpolitie heeft gemerkt dat ook het vervuilen van de stranden zich blijft voortzetten. Een herhaald beroep wordt op de bevolking gedaan om op het strand geen barbecue te maken. De politie blijft controleren in de wijken en op de stranden en bij het constateren van overtredingen zal direct verbaliserend worden opgetreden, aldus commissaris Rasmijn.

* * * * * * * *

KERKDIENSTEN
BRAZIL: zon.: 09.00 en 19.00 uur.
DAKOTA: zat. 19.00 uur; zon.: 08.00 en 18.00 uur.
EMANUELKAPEL: zat.: 19.00 uur.
NOORD: zat.: 19.00 uur; zon.: 07.30 en 18.00 uur.
ORANJESTAD: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 10.00 en 19.00 uur.
PARADERA: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 en 17.30 uur.
POS CHIQUITO: zon.: 08.00 uur.
SAN NICOLAS: zon.: 08.30 en 18.30 uur.
SANTA CRUZ: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAVANETA: zat.: 19.00 uur; zon.: 17.30 uur.
TANKI LEENDERT: zon.: 09.00 uur.

* * * * * * * *

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
ORANJESTAD: 10.00 uur ds A. van den Doel (crèche en zondagsschool).
SEROE COLORADO: 08.30 uur ds A. van den Doel.
PIEDRA PLAT: 10.30 uur ds Hessen; zondagsschool in het Jeugdcentrum.
SAN NICOLAS: 09.00 uur ds Hessen.

* * * * * * * *

KAPEL MARINIERSKAZERNE SAVANETA: 09.30 uur kerkdienst o.l.v. aalmoezenier Kortekaas (Curacao)

* * * * * * * *

Glenbert Croes timmert aan nieuwe partij OLA

ORANJESTAD — Tijdens de bijeenkomst, die de zoon van wijlen Betico Croes, Glembert Croes, morgen in het huis van de familie Betico Croes te Cumaná 84 houdt, zal worden bekend gemaakt dat gewerkt wordt aan de oprichting van een nieuwe politieke partij, welke de naam zal krijgen van Organisacion Liberal Arubano, afgekort OLA genaamd.

Het wordt een partij met een neo-liberale inslag, de eerste van dit soort op Aruba. De bijeenkomst moet worden beschouwd als een contactbijeenkomst, waarna voorbereidingen worden getroffen om eind van het jaar tot de officiële oprichting van OLA te komen.

Glembert Croes is bijzonder tevreden over de contacten die belegd en toezeggingen die gedaan werden. Deze kwamen volgens hem uit alle uithoeken van Aruba. Het resultaat van de vele contactbijeenkomsten en besprekingen gaf duidelijk aan dat velen voorstander zijn van een nieuwe partij en daaraan ook medewerking willen verlenen.

Er zal morgen tijdens de bijeenkomst te Cumaná alle gelegenheid bestaan om van gedachten te wisselen over de oprichting van de nieuwe partij, terwijl begonnen wordt met het inschrijven van nieuwe leden. Plannen bestaan om de officiële oprichting van OLA met vele activiteiten te doen plaatsvinden wanneer men in december zover is, dit zal dan op Plaza Betico Croes geschieden.

De officiële inrichting zal dan geschieden door de moeder van Glembert, Glenda Croes, waardoor nog eens benadrukt wordt dat de familie Betico Croes achter de OLA-plannen staat.

Anti-drugs masterplan

Rapport bepleit meer steun voor strijd tegen de drugs

ORANJESTAD — Vrijdag werd het rapport 'Anti-Drugs Masterplan Aruba', samengesteld door de op 27 april 1990 benoemde commissie Masterplan Anti Droga, aan de regering aangeboden. De overhandiging geschiedde door de waarnemend voorzitter van de commissie, Procureur Generaal mr. P. Bos, aan premier Nelson Oduber in aanwezigheid van commissie-voorzitter minister mr. Hendrik Croes en de andere commissieleden.

De commissie werd ingesteld met als taak het ontwerpen van een omvattend plan ter bestrijding van de illegale handel in en het gebruik van verdovende middelen.

In het gepresenteerd rapport/plan worden als uitgangspunten weergegeven de stand van zaken met betrekking tot drugshandel en drugsgebruik en een historisch overzicht van de strijd tegen de drugshandel over de laatste tien jaar. Tevens wordt een beeld gegeven van de activiteiten van de FADA als belangrijkste organisatie op preventiegebied, evenals van de stand van zaken voor wat betreft de behandeling van drugsverslaafden.

De commissie heeft op zich genomen — aldus het rapport — het verrichten van onderzoek naar het gebruik van drugs te ondersteunen en waar nodig zelf te doen verrichten dit gezien het belang ervan voor het verkrijgen van een juist inzicht in dit deel van de problematiek. Steun is dan ook verleend aan een door de FADA onder de schooljeugd gehouden enquête.

De overheid verwacht de gestelde doelstelling te kunnen gebruiken door maatregelen op preventiegebied, waarbij met name gedacht moet worden aan ondersteuning van de organisaties die op genoemd gebied actief zijn, door versterking van politie en douane, door vergroting van de mogelijkheden voor behandeling en rehabilitatie, zoals het realiseren van een Algemeen Psychiatrisch Ziekenhuis.

Verder hoopt de overheid op de verschillende gebieden gebruik te kunnen maken van de hulp aangeboden door de UNFDAC (United Nations Fund for Drug Abuse Control), aldus het uitgebrachte rapport.

dienst openbare werken aruba

De Regering van Aruba MAAKT BEKEND:

dat op 25 oktober 1991 om 11.00 uur v.m. ten kantore van de Direkteur van de Dienst Openbare Werken in het openbaar zal worden aanbesteed:

Bestek D.O.W. nr. 9 - 1991

"Het verbouwen en uitbreiden van de voormalige Paso Sigur Huishoudschool tot Basisschool te Noord, Aruba"

Het bestek ligt ter inzage en is vanaf 2 oktober 1991 verkrijgbaar bij het kantoor van de Dienst Openbare Werken tegen betaling van Af.250,- per stuk.

Brandweerlieden uit VS

■ ORANJESTAD — *Een groep van 35 brandweerlieden van het Lindenhurst Fire Department in New York brengt momenteel, vergezeld van hun echtgenotes, een vakantiebezoek aan Aruba. Op uitnodiging van de chief security van het Bushiri Beach Resort, Michael Raymond, vergaderde een delegatie van de lokale Brandweerdienst met de bezoekers, die in de gelegenheid werden gesteld de brandweerkazerne te Sabana Verde te bezichtigen.*

Elk jaar wordt een vakantiereis georganiseerd voor de Newyorkse brandweerman en zijn gezin en dit maal werd gekozen vóór Aruba. De groep heeft reeds laten weten het bezoek aan Aruba in 1992 te zullen herhalen.

WAARSCHUWING

De commandant van de mariniers-kazerne Savaneta maakt bekend dat op **woensdag 02 oktober 1991** en op **donderdag 03 oktober 1991** van **07.00 uur tot 18.00 uur** en op **vrijdag 04 oktober 1991** van **07.00 uur tot 13.20 uur** een schoolschietoefening gehouden zal worden op het terrein Anabui.
Er zal geschoten worden met scherpe munitie. Het onveilig gebied aan landzijde zal afgebakend worden met **rode vlaggen** en **waarschuwingsborden.**

ORANJESTAD — "Al maanden wordt gesproken over de Algemene Ziektekosten Verzekering (AZV), waarmee de regering wil komen als maatregelen tegen de werkende klasse. Toen de werknemers in 1985 7¾ procent van hun salaris moesten inleveren zou drie procent hiervan bestemd worden voor een medisch fonds. Geef ons die drie procent, dat geld is van ons", zo verklaarde gisteren Clemente Geerman, voorzitter van de overheidsvakbond Movimiento Trabadornan Arubano (MTA).

De vragen in dit verband zijn: hoeveel geld zit er in dit fonds? Bij welke bank is dit geld gestort? De werknemers willen weten of hun geld aanwezig is, aldus Geerman, die zich afvroeg waarom de regering met een AZV wil komen. In 1985 verklaarde het Bestuurscollege heel plechtig dat de financiële sitautie slecht was, maar dat zodra deze situatie weer beter op wordt, iedereen zijn ingeleverd geld terug zal krijgen.

VCS en VVON roepen ledenvergadering bijeen

Straf Wouters en De Wolf maar met één wedstrijd verminderd

EIST - De commissie van roep van de KNVB heeft straf van Jan Wouters jax) en John de Wolf eyenoord) met een wedrijd verminderd.

Wouters kreeg een schorng van drie wedstrijden, e Wolf werd twee duels itgesloten. Beide spelers ebben in de competitie al en keer op de tribune plaats enomen. De commissie rafte verder Wim Volkenk (Emmen) voor twee wedrijden, waarvan een vooraardelijk.

Rob Maas (RKC) werd vrijesproken.

De uitspraken van Mr. H. en Doelder, voorzitter van e beroepscommissie, erden met meer dan ewone belangstelling ekeken. De oordelen van de chtcommissie gaven al aan anleiding tot kritiek in brede agen van het betaald oetbal.

De commissie heeft zich in de drie bestrafte gevallen beroepen op de beslissingen 15 en 16 van de international Football Association Board. Daarin worden "gedragingen die uitmonden in het aan tegenstanders ontnemen van een doelpunt of duidelijke scoringskans" gekwalificeerd als "een ernstige vorm van onsportief gedrag".

De tuchtcommissie en de commissie van beroep hebben die op het internationale podium genomen beslissing gekozen als uitgangspunt voor de strafmaat. Spelers en trainers hebben hun ongenoegen geuit over die gang van zaken.

De uitspraken die de commissie van beroep deed, vormen voor spelers en trainers aanleiding tot het bijeenroepen van een buitengewonen algmene ledenvergadering. Karel Jansen (VVCS) en Leo Beenhakker (Profsectie VVON) bevestigden dit voornemen. "De strafcommissies begrijpen niet dat het om beroepsvoetbal gaat", aldus Jansen. "De bestrafte overtredingen zijn begaan in een reflex. Men is doof gebleken voor onze argumenten."

Het pleidooi van oud-voetballer Mr. Keje Molenaar, raadsman van Wouters en De Wolf, heeft kennelijk niet mogen baten. Molenaar stelde vorige week voor de commissie van beroep dat de regel internationaal niet naar de letter wordt toegepast en dat Nederland overtredingen op het voetbalveld onevenredig hard aanpakt. Daardoor zou Nederland (clubs en het nationale elftal) een achterstand oplopen als de strafcommissie het huidige beleid voortzet.

De Wolf kreeg een rode kaart in het duel om de Super Cup tegen PSV omdat hij hands had gemaakt. Wouters kreeg rood nadat hij in het competitieduel tegen Volendam Burleson om het middel had gepakt. De beroepscommissie meende dat de tuchtcommissie in beide zaken terecht heeft gesproken van "ernstig wangedrag."

Eind november, begin december

Finale Davis Cup in Lyon gespeeld

PARIJS - De finale van het tennistoernooi om de Davis-beker tussen Frankrijk en de Verenigde Staten wordt op 29, 30 november en 1 december afgewerkt in Lyon. De Franse tennisfederatie (FFT) besloot donderdag daartoe. De eindstrijd van het evenement heeft plaats in het sportpaleis Gerland, dat plaats biedt aan 9000 toeschouwers.

De FFT heeft nog tot maandag de tijd te beslissen welke vloer er in die sporthal wordt neergelegd, maar het lijkt vrijwel zeker dat er op een middelmatig snelle, kunststoffen ondergrond wordt gespeeld.

Naast Lyon hadden ook Parijs, Grenoble, Marseille, Nimes, Toulouse en Bordeaux belangstelling voor de Davis Cup-finale. De enige serieuze concurrenten waren Grenoble, dat in 1982 de laatste Franse eindstrijd mocht organiseren, en Parijs met zijn hoogwaardige hotelaccommodaties en zijn sporttempel Bercy, waar ruimte is voor 15.000 toeschouwers.

Bercy viel evenwel af, omdat op de genoemde datum de zaal al was geboekt voor een popconcert. De FFT besloot daarop een andere hoofdstad, die van Gallië, aan te wijzen, waar onder andere Noah, Forget, Santoro, Agassi en Courier acte de presence zullen geven. Mogelijk komen ook John McEnroe en Pete Sampras.

Big Mac, die donderdag in de tweede ronde van het ATP-toernooi in Bazel gemakkelijk van zijn broertje Patrick won, zei voor aanvang van die partij beschikbaar te zijn voor de Amerikaanse Davis Cup-ploeg. "Ik zou in de finale graag een dubbel vormen met Sampras. Laten ons eind november maar om die plaats spelen tegen het duo Scott Davis/David Pate."

Parijs - Kaap de Goede Hoop

JOHANNESBURG - Gilbert Sabine, organisator van de Rally Parijs - Kaap de Goede Hoop, heeft in Johannesburg bekend gemaakt dat de karavaan mogelijk een omweg zal maken via Angola als de politieke situatie in Zaire dat noodzakelijk maakt.

De vader van de in 1987 bij een helicopter-ongeluk omgekomen Thierry Sabine, de grote man achter de rally Parijs - Dakar, is onderweg voor een verkenningstocht van 11.000 kilometer die begon in Bangui en hem via Zaire, Burundi, Zambia, Zimbabwe, Namibië en Botswana naar Zuid-Afrika voerde.

Volgens Sabine is is de route door Zaire prachtig en zou het jammer zijn als voor Angola moest worden gekozen.

De 13.200 km lange rally begint op 23 december in Parijs. Op 19 of 20 januari worden de deelnemers bij het eindpunt aan de Zuidkust van Zuid-Afrika verwacht.

Feyenoord treft betalingsregeling

GOUDA - Feyenoord is met de stichting contractspelers fonds KNVB (CFK) een afbetalingsregeling overeengekomen voor de schuld die de Rotterdamse club heeft opgebouwd.

Volgens een mededeling heeft Feyenoord beloofd vanaf september stipt te zullen voldoen aan de voorwaarden. De CFK beheert de pensioengelden van betaaldvoetballers.

De schuld van Feyenoord aan het fonds zou ruim een miljoen gulden bedragen. Het bestuur van de Rotterdammers zette het fonds de moeilijke financiële situatie van de club uiteen.

Bij het gesprek van donderdagmiddag was ook een afvaardiging van de spelersraad van Feyenoord aanwezig. De afbetalingsregeling is voorlopig, volgende maand wordt die omgezet in een definitieve regeling.

Moeizame bekerwinst voor Kaiserslautern

HAMBURG - Kaiserslautern heeft in de achtste finales van de strijd om de Duitse voetbalbeker zeer moeizaam de amateurs van Bamberg verslagen, 1-0.

VFB Stuttgart, lijstaanvoerder in de Bundesliga, haalde wel uit tegen andere amateurs, die van Freiburger SC, 6-1.

Karlsruher SC versloeg in Hamburg de amateurs van HSV eveneens met klein verschil, 1-0. Stuttgarter Kickers drong door tot de laatste acht via overwinning op Viktoria Köln (2-1), dat een klasse lager betaald voetbal speelt. De beslissing viel pas in de verlenging.

Kaiserslautern dankte zijn overwinning opnieuw aan Wolfgang Funkel. De 33-jarige verdediger, die vorige week in de Europa Cup twee keer scoorde en afgelopen zaterdag in de Bundesliga eveneens het doel trof, maakte tegen Bamberg het enige doelpunt. De van het gedegradeerde Uerdingen gekochte speler scoorde uit een vrije trap.

De kampioen, die door blessures nog steeds negen spelers mist, had het tegen de ploeg uit de hoogste amateurafdeling verder zeer moeilijk. Bamberg had tegen de bekerwinnaar van 1990 zelfs de beste kansen. Aan koelbloedigheid ontbrak het de Oberligist echter.

VFB Stuttgart won wel met grote cijfers van de amateurs van Freiburger SC. Het werd 6-1 voor de lijstaanvoerder van de Bundesliga. Walter, de centrale aanvaller van de ploeg van trainer Daum, was evenals in de competitie zeer produktief. Hij maakte vier doelpunten.

Dinsdag hadden zich bekerhouder Werder Bremen, Borussia Mönchengladbach, Leverkusen en, als enige uit de tweede Bundesliga, Hannover '96 voor de kwart finales geplaatst.

Sport Agenda

SENTRO DEPORTIVO KORSOU
(zwembad)
open van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; dinsdag- en donderdagmorgen gesloten.

PISINA BENNIE LEITO
(Rif)
geopend op woensdag van 14.00-16.45 uur; vrijdag van 20.00-22.00 uur; zaterdag van 13.00-17.00 uur en zondag van 09.30-12.30/14.00-17.00 uur.

BOWLEN
(Damacor Bowling Club, Chuchubiweg)
openingstijden: maandag t/m donderdag van 17.00-02.00 uur; vrijdag en zaterdag van 16.00 uur tot na 02.00 uur; zondag vanaf 13.00 uur.

SCHAAKVERENIGING CURAÇAO
(Rust & Burgh)
iedere maandagavond om 20.00 uur gelegenheid tot schaken.

SCHAAKVERENIGING JANWE
(Sentro di Bario Janwé)
elke zaterdag van 09.00-13.00 uur schaakles en -training voor de jeugd vanaf 7 tot 23 jaar.

WORSTELEN
(Fundashon Stuntman)
20.00 uur 'Royal Rumble Wrestling Mania II' - Holiday Beach Hotel & Casino.

* * * * * * * * *

ZONDAG
VOETBAL
(Federashon di Futbòl Kòrsou)
eerste divisie
16.00 uur Centro Hubenil Mahuma vs Scott's Special;
eredivisie
18.00 uur Centro Dominguito vs Jong Colombia/CWZ - Stadion Dr. Antoine Maduro.

ATLETIEK
(Road Runner Club Kòrsou)
05.15-05.50 uur inchecken - parkeerplaats Gasparitu.
06.00 uur start 7.5 mijl Isla-loop bij rotonde te Palu Blanku naar Politie sportvereniging te Vaersenbaai.

* * * * * * * * *

Bondscoach Egypte weg na slechte prestaties

CAIRO - De Duitser Dietrich Weise is als bondscoach van Egypte de laan uitgestuurd wegens de povere prestaties van de nationale voetbalselectie, maar zelf weet hij officieel van niets.

"Ik heb het natuurlijk ook wel gehoord, maar niemand kon mijn ontslag bevestigen", zei de 56-jarige oefenmeester donderdag in Cairo.

Volgens het Egyptische persbureau MENA zou Weise op non-actief zijn gezet na persoonlijk ingrijpen van de Egyptische president Mubarak, die zich geneerde voor het teleurstellende optreden van de nationale voetbaltrots bij de vijfde Afrikaanse Spelen in eigen land. Als opvolger werd Weises voorganger Mahmoud El-Gohari aangesteld, die Egypte vorig jaar bij het WK in Italië onder zijn hoede had en ondermeer gelijkspeelde (1-1) tegen Oranje.

"Naar het schijnt heeft minister van sportzaken Abdel Monem Omaha alle werknemers van de voetbalbond ontslagen. Daarom kon ook niemand op het bondsbureau vertellen of ik daar ook bij hoorde", zei Weise lakoniek. Zijn team werd al in de voorronde uitgeschakeld door nederlagen tegen Nigeria (1-2) en Zimbabwe (2-3). De winst op de derderangs ploeg van Uganda (1-0) sprak ook al niet tot de verbeelding.

Weise, die op 1 januari in dienst trad van de Egyptische voetbalbond, voelde er zich overigens niet verantwoordelijk voor. "Ik ben zondag pas teruggekomen van vakantie. Mijn assistent zou de selectie coachen bij de Afrikaanse Spelen, maar hij werd plotseling ziek". Weise zei de laatste wedstrijd gewoon op de bank plaats te zullen nemen. "Het is trouwens toch een rotzooi hier. Mijn koffers staat altijd gepakt klaar."

Johnson wil OS-programma wijzigen

WASHINGTON - De Amerikaanse atleet Michael Johnson dringt aan op veranderingen in het Olympische programma van Barcelona.

De wereldkampioen op de 200 meter, die tevens de beste tijd van het jaar over 400 meter liep, wil in Barcelona aan beide afstanden meedoen. Dat kan alleen als de organisatoren bereid zijn met de aanvangstijden te schuiven.

Johnson hoopt dat de Amerikaanse Atletiekbond (TAC), van wie voorzitter Ollan Cassell nogal veel invloed heeft, de verandering met succes aanhangig maakt bij de internationale amateur atletiek federatie (IAAF) en het internationaal Olympisch Comité (IOC). In het huidige programma zit slechts een half uur tijdsverschil tussen de finales van de 200 meter en de dubbele afstand, zodat het onmogelijk is dat Johnson beide nummers loopt.

Als de wijziging onmogelijk mocht blijken, probeert Johnson zich alleen op de 200 meter te kwalificeren voor Barcelona. Hij wil dan eveneens een kans in 4 x 400 meter estafette-ploeg.

Crystal Palace versterkt zich

LONDEN - De Engelse eerste-divisieclub Crystal Palace heeft een recordbedrag van zes miljoen gulden betaald aan Sunderland om aanvaller Marco Gabbiadini in te lijven.

De jeugdinternational, die bij Sunderland de afgelopen vier jaar steeds topscorer was, komt in de plaats van Ian Wright.

Palace verkocht international Wright voor 8,25 miljoen gulden aan landskampioen Arsenal en besloot direct fors te investeren. Gabbadiani moet een nieuw succeskoppel gaan vormen met Mark Bright. "Ik zal mijn best doen Wright te doen vergeten. Palace speelt goed en erg direct, een stijl die hopelijk bij me past."

BERLIJN - Wereldkampioen polsstokhoogspringen Serge Boebka heeft een contract getekend bij OSC Berlijn.

De wereldrecordhouder (6.10 meter) uit de Sovjetunie sluit zich in december bij de Berlijnse atletiekvereniging aan. De verbintenis duurt tot eind 1992.

Sterke bezetting New York Marathon

NEW YORK - De organisatoren van de New York City Marathon, die voor 3 november op de agenda staat, hebben de deelneming bekend gemaakt van de topatletes Liz McColgan (Sch), Ute Pippig (Dui) en Joan Benoit-Samuelson (Vst).

McColgan, wereldkampioene op de 10.000 meter, debuteert op de klassieke afstand van 42,195 kilometer door de straten van Amerikaanse metropool.

Fred Lebow, de voorzitter van het organisatie-comité, zei een gat in de lucht te zullen springen als de 34-jarige Benoit, die in 1984 in Los Angeles de Olympische titel veroverde, zou winnen. "Daar schaam ik me niet voor. Ik ben eerlijk. Ik hoop echt dat Joan Benoit wint", zei Lebow tijdens de eerste persconferentie.

Hij voegde er echter aan toe dat McColgan en Pippig, de winnares van de marathon van Berlijn, ook belangrijke gegadigden zijn voor de eerste prijs van bijna 40.000 gulden. Titelverdedigster Wanda Panfil ontbreekt in dat rijtje. De Poolse atlete start niet in New York, omdat ze nog niet is hersteld van haar inspanningen bij het wereldkampioenschap in Tokyo, dat ze won.

Het deelnemersveld bij de mannen zal pas over enkele weken bekend worden gemaakt. Al wel duidelijk is, dat de Kenyaan Douglas Wakiihuri, de winnaar van vorig jaar, niet van de partij zal zijn. Volgens Lebow kan de loper of loopster die een beste wereldprestatie levert, rekenen op een premie van bijna twee ton.

Wil naar Barcelona toe

Navratilova is boos op Amerikaanse tennisbond

ESSEN - Martina Navratilova heeft tijdens het Masters tennistoernooi in Essen felle kritiek geuit aan het adres van de Amerikaanse tennis federatie. Ze neemt het de officials kwalijk, dat er niet meer moeite wordt gedaan haar deel te laten nemen aan het Olympische toernooi in Barcelona volgend jaar.

Navratilova maakte dit jaar tijdens het toernooi om de Federatiebeker geen deel uit van de Amerikaanse ploeg, een voorwaarde te worden voorgedragen voor de Olympische Spelen.

Volgens de Duitser Claus Stauder, lid van de managementcommissie van de internationale tennis federatie, heeft Navratilova wel degelijk een kans in Barcelona uit te komen als de Amerikaanse bond het daar mee eens is.

"De bond doet in deze zaak wel heel erg weinig voor me", aldus een boze Navratilova. "Het maakt kennelijk niet uit dat ik achttien jaar bij de top hoor, waarvan tien jaar onder de vlag van de Verenigde Staten. Op de Olympische Spelen horen de besten mee te doen. Dat zal dus in Barcelona niet het geval zijn."

Volgens Stauder is het belangrijkste bij de voordracht voor de Spelen de relatie tussen speler/speelster en de nationale bond. "Als de Amerikaanse federatie het er mee eens is, kan Navratilova in Barcelona spelen, hoewel ze de Federatiecup heeft gemist."

De ITF zal daarbij niet in de weg staan. Olympische ploegen worden voorgedragen door de nationale bond en de Olympische Comités. Daar hebben de wereldbonden niets mee te maken", zei hij.

Navratilova verklaarde wegens contractuele verplichtingen niet naar de strijd om de Federatiebeker te hebben kunnen gaan. "Het zijn alleen officials met een beperkte geest die proberen de aandacht te trekken.

Ze weten donders goed, dat ik had gespeeld als ik maar even had gekund. Voor Olympische kwalificatie zou bij een individuele tak van sport als tennis de plaats op de wereldranglijst de doorslag moeten geven. Niet het al of niet deelnemen aan een teamwedstrijd."

Zeventien spelers geschorst

Rode kaart kost Kieft één duel

ZUERICH - Wim Kieft is een van de vier spelers die voor de returns in de eerste ronde van het Europese bekertoernooi voor landskampioenen zijn uitgesloten. Dat heeft de UEFA bekend gemaakt.

De PSV'er kreeg vorige week in de uitwedstrijd tegen Besiktas (1-1) een rode kaart. Pascal Baills (Olympique Marseille), Fernando Munoz Garcia en Guillermo Amor (beiden FC Barcelona) zijn eveneens geschorst.

In totaal mogen zeventien spelers niet op de tweede wedstrijddag van het Europese bekerseizoen in het veld verschijnen.

De geschorste spelers zijn:

EC landskampioenen:
Kieft (PSV), Bailis (Olympique), Munoz Garcia en Amor (beiden FC Barcelona).

EC bekerwinnaars:
Vedenejev (CSKA Moskou), Yourokov (Levski Sofia), Da Silva (Atletico Madrid), Carnevale (AS Roma), Szallai (VAC Izzo MTE).

UEFA beker:
Shpuza (Shkodar), Pecko (Slovan Bratislava), Losev (Dinamo Moskou), Palacky (Pecsi Munkas), Bruno (Torino), Kousa (FC Kuusysi Laahti), Selymes (Dinamo Bukarest), Stoyanov en Penev (beiden CSKA Sofia).

Feyenoord daagt

HCS voor gerecht

ROTTERDAM - Feyenoord en shirtsponsor HCS zetten hun strijd voor de rechter voort.

De Rotterdamse eredivisieclub heeft een kort geding aangespannen tegen het in moeilijkheden verkerende bedrijf teneinde het contractueel vastgelegde sponsorgeld te verkrijgen. Het geding dient op 11 oktober voor de rechtbank in Den Bosch.

HCS wil op zijn haar beurt Feyenoord dagen. Mocht voor 11 oktober geen vergelijk tussen beide partijen zijn gevonden, dan zal HCS van Feyenoord eisen dat de transfersom van Harry van der Laan wordt terugbetaald.

Door de gerechtelijke actie wil Feyenoord uit de meest nijpende financiële zorgen komen. Naar verluidt zou het bestuur van Feyenoord zelfs niet langer in staat zijn salarissen en premies van de spelers te betalen.

Anti-dopings-congres beëindigd

Nieuwe methoden gezocht voor bestrijding doping

BERGEN - De deelnemers uit 48 landen aan het driedaagse anti-doping-congres in de Noorse plaats Bergen hebben in een slotverklaring opgeroepen tot de ontwikkeling van nieuwe wapens tegen het gebruik van ongeoorloofde middelen in de sport.

De experts eisten voortdurend overleg en internationale actie om de immer nieuwe methoden ter bevordering van de sportieve prestaties het hoofd te bieden.

Tijdens de discussie over dopingstests in Afrika werd bekend dat tal van atleten van dat continent zich - net als de Sovjets die meenden dat de verboden chemische voorbereiding nu eenmaal bij topsport hoorde - met stimulerende of spierversterkende middelen op de Olympische Spelen van Seoul hebben geprepareerd. Namen werden echter niet genoemd.

Alexandre de Merode, de Belgische voorzitter van de medische commissie van het IOC, noemde het een schande dat in heel Afrika nog geen enkel erkend dopinglaboratorium is. De enige reden daarvoor is geldgebrek.

Vujovic gaat naar Sochaux

SOCHAUX - De Joegoslavische aanvaller Zlatko Vujovic, die al een jaar of vijf in de Franse competitie speelt, heeft bij eerstedivisieclub Sochaux een contract voor de rest van het seizoen getekend.

De 33-jarige aanvaller, die binnenkort de Franse nationaliteit hoopt te krijgen, was eerder actief bij Bordeaux, Cannes en Paris Saint-Germain. Het contract van Vujovic met de Parijse vereniging, dat nog tot medio 1992 doorliep, werd enkele maanden geleden met wederzijds goedvinden ontbonden.

Sport in het kort

VOETBAL / CRAIOVA - De Roemeense voetbalclub Dinamo Boekarest, de nieuwe werkgever van Rinus Israel, heeft donderdag een inhaalduel in Craiova tegen Universitatea met 3-1 gewonnen.

* * * * *

TENNIS / DEN HAAG - De kantonrechter van Rotterdam heeft de behandeling van de ontslagzaak KNLTB versus bondsdirecteur Martin Mallon uitgesteld tot dinsdag 29 oktober. Dat gebeurde op verzoek van de tennisbond.

* * * * *

WIELRENNEN, DEN HAAG - Robert Millar heeft en eenjarig contract getekend bij de TVM/Sanyowielerploeg van Cees Priem. De in Frankrijk wonende Schot - overgenomen van de ploeg "Z" - is vooral aangetrokken ter ondersteuning van Gert-Jan Theunisse in de bergetappes van de Ronde van Spanje en de Ronde van Frankrijk.

* * * * *

VOETBAL / WENEN - In de strijd om de organisatie van de eindronde van de Europese titelstrijd in 1996 krijgen Nederland en België, die gezamenlijk hun kandidatuur hebben gesteld, concurrentie van Oostenrijk. De Alpenrepubliek meldde zich officieel bij de UEFA aan. Engeland en Spanje zijn ook kandidaat voor de organisatie van het eindtoernooi. Tot eind dit jaar kunnen de aangesloten landen zich inschrijven.

* * * * *

VOETBAL / TOKYO - De broer van Diego Maradona, Hugo, staat van 2 juni volgend jaar onder contract van de Japanse tweede divisieclub PJM Futures. De 22-jarige Argentijn speelde tot voor kort voor Rapid Wien. Zijn nieuwe werkgever kwam vorig jaar in het nieuws toe hij voor twintig miljoen gulden de in tal van criminele zaken verwikkelde Diego wilde strikken. Op dat moment was nog niets bekend van de duistere praktijken van de Argentijnse vedet

Trekkingslijst van de Landsloterij N.A.

20ste Trekking — **Donderdag 26 September 19[illegible]**

Nummer	Prijs
EENHEDEN	
4	100
TIENTALLEN	
10	100
26	100
37	100
47	100
58	100
63	120
69	100
71	100
91	100
92	100
HONDERDTALLEN	
100	100
100	140
135	100
137	100
141	100
142	100
163	120
172	1000
181	100
189	100
200	140
211	100
237	150
254	100
263	100
263	120
280	100
282	100
286	100
300	140
302	100
309	100
313	100
323	100
328	100
337	100
[illegible]	[illegible]
1318	100
1328	100
1337	100
1345	100
1363	100
1363	120
1370	100
1375	100
1390	100
1396	100
1400	140
1432	100
1437	100
1445	100
1457	100
1460	100
1463	250
1470	100
1482	100
1483	100
1492	100
1500	140
1503	100
1512	100
1519	100
1533	100
1537	100
1543	100
1561	100
1563	120
1567	100
1588	100
1593	100
1599	100
1600	350
1605	100
1609	100
1612	100
1637	100
1646	100
1648	100
1661	100
1663	100
1663	120
1668	100
1695	100
1700	140
1703	100
[illegible]	[illegible]
2910	100
2911	100
2915	100
2922	100
2925	100
2926	100
2932	100
2937	100
2947	100
2963	120
2984	100
2995	100
DRIE DUIZEND	
3000	140
3025	100
3035	100
3036	100
3037	100
3042	100
3044	100
3063	100
3063	120
3074	100
3080	100
3100	140
3102	100
3113	100
3124	100
3135	100
3137	100
3163	100
3163	120
3168	100
3187	100
3191	100
3197	100
3200	140
3212	100
3222	100
3224	100
3229	100
3232	100
3237	150
3240	100
3263	120
[illegible]	[illegible]
4347	100
4363	120
4383	100
4400	140
4409	100
4412	100
4416	100
4424	100
4433	100
4437	100
4463	250
4467	100
4500	140
4507	100
4521	100
4527	100
4537	100
4544	100
4563	120
4571	100
4572	100
4600	350
4619	100
4637	100
4658	100
4661	100
4663	100
4663	120
4672	100
4700	140
4706	100
4714	100
4734	100
4737	100
4737	100
4740	100
4745	100
4747	100
4763	100
4763	120
4768	100
4795	100
4797	100
4800	140
4810	100
4814	100
4818	100
4820	100
[illegible]	[illegible]
ZES DUIZEND	
6000	140
6032	500
6037	100
6063	120
6076	100
6100	100
6100	140
6105	100
6126	100
6137	100
6145	100
6146	100
6160	100
6163	120
6172	100
6197	100
6198	100
6200	140
6216	100
6220	100
6221	100
6227	100
6237	150
6248	100
6250	100
6263	120
6265	100
6285	100
6295	100
6300	140
6313	100
6318	100
6337	100
6340	100
6353	100
6363	120
6384	100
6400	140
6405	100
6407	100
6433	100
6437	100
6448	100
6458	100
6463	250
6483	100
[illegible]	[illegible]
7575	100
7579	100
7594	100
7600	350
7601	100
7637	100
7637	100
7663	120
7697	100
7700	140
7711	100
7722	100
7736	100
7737	100
7763	120
7764	100
7800	140
7801	100
7820	100
7824	100
7837	100
7863	120
7895	100
7900	140
7926	100
7928	100
7937	100
7956	100
7960	100
7963	120
7968	100
7993	100
7995	100
ACHT DUIZEND	
8000	140
8007	100
8013	100
8037	100
8037	100
8063	120
8084	100
8091	100
8098	100
8100	140
8119	100
[illegible]	[illegible]

Waarvan proces-verbaal was opgemaakt en ondertekend door Namens de Procureur-Generaal M. M. VITOR.

De Direkteur L. E. DIDIEZ.

20ste trekking op Donderdag 26 September 1991

1ste PRIJS		2de PRIJS		3de PRIJS	
29599	2.000	30462	1.500	14236	1.000
29600	**100.000**	**30463**	**30.000**	**14237**	**10.000**
29601	2.000	30464	1.500	14238	1.000

Getuigen:
J. Th. WILSON
N. A. SCHOOP.

UREN VAN UITBETALING:

CURAÇAO	: 8.00—11.30 en 13.30—16.00 (maandag t/m donderdag)
	: 8.00—11.30 en 13.30—15.30 (vrijdag)
	: 8.00—15.30 continu (vrijdag ná trekking)
ARUBA	
Oranjestad	: 8.00—12.00 en 13.30—16.30
San Nicolaas	: 8.00—11.00 en 14.30—17.00
BONAIRE	: 8.00—11.30 en 13.00—15.00 (maandag gesloten)
ST. MAARTEN	: 7.15—12.30 (op trekkingsdagen gesloten)
SABA	: s.v.p. bellen tel. 63217, Mr. E. Lynch
ST. EUSTATIUS	: s.v.p. bellen tel. 82264, Mr. W. Schmidt

Drukkerij "De Curaçaosche Courant" N.V.

Surinaamse minister van Volksgezondheid:

Crisis leidt tot levensbedreigende situaties

DEN HAAG - De gezondheidszorg in Suriname verkeert in grote problemen. Dit zegt de nieuwe Surinaamse minister van Volksgezondheid en milieubeheer, Mohamed Khudabux (38), die voor een kort bezoek in Nederland was.

"Medisch technische apparatuur in ziekenhuizen is slecht onderhouden, de helft moet worden vervangen. De gebouwen verkeren in erbarmelijke staat wat niet alleen nadelen voor de patienten met zich meebrengt maar ook kapitaalvernietiging tot gevolg heeft. Verpleegkundig personeel is nauwelijks te krijgen en er bestaat groot gebrek aan de meest noodzakelijke medicijnen", aldus de 38-jarige minister, die dezer dagen doctoreerde aan de Leidse universiteit.

Volgens de minister heeft de economische crisis in Suriname grote effecten op de gezondheidszorg. Ze leidt tot schrijnende en levensbedreigende situaties. Hij wijst op het binnenland van Suriname waar malaria inmiddels een grote vlucht heeft genomen.

Mijnwerkers bij president

BUKAREST - Na zijn gesprek met president Ion Iliescu in het presidentiële paleis in Bukarest richtte mijnwerkersleider Miron Cosma zich tot de voor het paleis op het plein zittende kompels en lichtte hen in over het resultaat van het gesprek. Volgens Cosma is de actie van de mijnwerkers ten einde nu de president heeft beloofd een bezoek te zullen brengen aan het mijnengebied van de Jiu vallei. Daar begonnen de demonstraties welke uiteindelijk oversloegen naar de hoofdstad Bukarest waar de vlam pas echt goed in de pan sloeg.

(AFP-satellietfoto)

Acht doden bij vliegramp SU

MOSKOU - In de Sovjet-unie zijn bij een vliegtuig-ongeluk in de buurt van St. Petersburg de acht inzittenden om het leven gekomen. Dat heeft vrijdag het Russische persbureau RIA gemeld.

Het vliegtuig, een Antonov-24 die eigendom was van een prive-onderneming, stortte donderdag neer in de Finse golf kort na vertrek uit St. Petersburg. Hierbij werden de zes passagiers en twee bemanningsleden gedood. Over de oorzaak van het ongeluk is nog niets bekend. Reddingswerkers troffen de restanten van het toestel op kilometer van de kust aan.

E: 8000
WEER: 8222
NTRALE: 8845
AAL: 8900

LL te Lagoen: maandag t/m vrijdag 00-16.00 uur; zaterdag van 08.00-uur; zondag gesloten.

ARE BIBLIOTHEEK
ngstijden voor het publiek)
g en donderdag van 14.00-18.00
nsdag en vrijdag van 08.00-12.00/ 0.00 uur; zaterdag van 10.00-12.00

ngstijden voor lezers)
ag van 14.00-19.00 uur.

SLUITING: maandag t/m vrijdag aan-nde stukken om 15.30 uur; gewone n om 16.30 uur.

CE CLUBS
informatie H. van Bommel, tel.:

: woensdag 12.00 uur - Restaurant ter.

RIA DI ARTE BONAIRE (Kaya 70): openingstijden: maandag t/m van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; ag van 08.00-12.00 uur.

IECLUB (Weg naar Willemstoren): op vrijdag van 20.00-24.00 uur; g van 12.00-24.00 uur.

openingstijden Slachthuis i.v.m. heid van de keurmeester zal tot order uitsluitend op donderdagen en en geslacht en gekeurd worden.
* * * * * * * *

AG
STELEN
eshon Stuntman)
uur 'Royal Rumble Wresling Mania' - Bonaire Sport Federatie.
* * * * * * * *

DIENSTEN
ernarduskerk, Kralendijk:
ag t/m zaterdag om 18.45 uur; om 08.00 en 19.00 uur.
otokerk, Antriol:
ag t/m zaterdag om 19.30 uur; om 09.00 en 18.00 uur.
icuskerk, Rincon:
ag t/m zondag om 19.30 uur.

HTENBEZORGING doorgeven aan er E.A. van der Ree, Kaya Lisboa 9.
* * * * * * * *

mes Thode snelle winnaar Comcabon -loop

RALENDIJK — De r de Comcabon georniseerde LAC-weekde loop over een tand van tien kiloter, werd een duidee overwinning voor nes Thodé. Hij legde afstand af in 37.09 nuten en dat is een erst korte tijd. Uiterd werd Thodé ook winar in zijn eigen cateie van 20-29 jaar. De eede man werd R. Cecidie er met 58.21 minun aanzienlijk langer er deed.

De wedstrijden die worden rganiseerd door Combon zijn vrijwel altijd laagd. Opvallend is dat eds meer nieuwe ichten aan de startlijn rschijnen. Daarmee blijkt voorzitter Richard Piesz van Comcabon kenne de juiste formule heeft vonden. Ook nu werd er er in verschillende categoën gelopen.

De uitslag is in de caterie 13-15 jaar: 1. D. Cicilia .53, 2. T. Emerenciana .53, 3. D. Saragoza 47.59; -19 jaar: 1. E. Pietersz .33, 2. D. Wanga 48.20, 3. Montera 51.44; 30-39 jaar: R. Boezem 43.20, 2. K. nes 44.42, 3. L. Headley .47; 40-44 jaar: 1. R. Piersz 58.34; 45-49 jaar: 1. M. merenciana 1.00.28 en ven de vijftig jaar: 1. N. de aan 50.59, 2. E. Joubert 00.30.

Bij de dames wist G. Paute als eerste te finishen in n tijd van 1.08.26, gevolgd or A. Pietersz die er 1.10.00 er deed.

De volgende wedstrijd van Comcabon is de jaarlijkse rugkerende Regattaloop.

■ *KRALENDIJK — Opmerkingen van hotelgasten dat de tuinen van Divi Flamingo Beach Hotel er zo geweldig bijlagen, was voor het management een reden om dankbaarheid te tonen tegenover de ploeg Onderhoud van het hotel.*

Nu eens een drankje en een hapje dat niet voor de gasten bestemd was, maar voor de mensen die verantwoordelijk waren voor het fraaie onderhoud van het hotel. Personeelsmanager Marelva Soliana-Pourier (midden) en links naast haar chef Onderhoudsdienst Mario de Mey gaven ere aan wie ere toekwam.

Op de foto: de beide stafleden met het onderhoudspersoneel.

Hulde voor tuinonderhoud

Honderdzoveel vragen voor Booi

Slaapverwekkende vergadering Eilandsraad weer geschorst

KRALENDIJK — Wat een buitengewoon interessante vergadering leek te worden werd vrijdagmiddag in de Eilandsraad een afgang. Deze vergadering was aangevraagd door de beide oppositiepartijen Paboso en PDB en werd afgelopen zaterdag geschorst wegens uitlandigheid van gedeputeerde van Toerisme Ramoncito Booi. Onderwerp was het beleid van het BC ten aanzien van het toerisme. Vier uur zat de geduldige luisteraar te wachten op verklaringen over de oprichting van de Tourism Corporation Bonaire (TCB). Voorlopig schorste waarnemend gezaghebber Richard Dammers de vergadering voor de tweede maal. Nu tot woensdag 2 november. Komt tijd, komt raad.

Het was Paboso-fractieleider Nochi Willem die van de voorzitter het eerst het woord kreeg. Willem was zoals altijd weer goed gedocumenteerd, maar herhaalde wel — zij het in uitgebreide vogelvlucht — het al zovele malen besproken was. Bovendien kondigde Willem een kleine 44 vragen aan die hij overigens niet stelde, maar op papier afleverde.

Zijn fractiegenoot Rodger Gijsbertha was wat minder lang van inleidende stof, maar stelde zijn 34 vragen wel. Zoals gewoonlijk had de Paboso-fractie het huiswerk goed gedaan en gedeputeerde Booi kreeg de vragen netjes op papier aangeboden.

Fractievoorzitter en enig lid van de PDB Avelino 'Abechi' Cecilia hield een ellenlang betoog, waarbij hij uitgebreid inging op de schandalige manier waarop Julio Domingo misbruik maakte van het vertrouwen dat het BC in hem had gesteld met het Park van Eden. Cecilia wilde echter de schuld in de schoenen schuiven van de UPB vergetende dat het in 1986 zijn eigen partij was geweest die Domingo de kans heeft gegeven op grove manier te speculeren. Het lange verhaal werd afgerond met het stellen van een veertigtal vragen die gedeputeerde Booi staande de vergadering moest noteren. Cecilia verontschuldigde zich door op te merken dat de UPB hem geen secretaresse ter beschikking had gesteld.

De UPB-fractie zelf liet zich evenmin de kans ontgaan om vragen te stellen aan de gedeputeerde. Er werden slecht schoten voor de boeg gelost. Marsera vroeg bij voorbeeld of Booi verduidelijking van zijn beleid wilde geven. Pikeur vroeg wie aanwezig was op de roadshow in Europa en Robby de Jong wilde weten wie Niki Tromp verving als hij voor het toeristenbureau in het buitenland verbleef. Papa Cecilia wilde gedeputeerde Booi niet lastig vallen omdat 'hij vernomen had dat de gedeputeerde ziek was'.

Kortom, de vergadering die om twee uur begonnen was, had nog geen enkel nieuw gezichtspunt opgeleverd toen de klok half zes sloeg. Op het moment dat gedeputeerde Booi aan de beurt was om de gestelde vragen te beantwoorden, trok de gedeputeerde met al zijn opgekropte ongenoegen van leer tegen Paboso-leider Willem die hij ervan beschuldigde op alle mogelijke manieren verwarring te stichten. Ook Gijsbertha kreeg een veeg uit de pan, omdat hij de gedeputeerde een leugenaar had genoemd die zelfs zijn leugens in Nederland sleet.

"Ik heb allerlei namen in mijn politieke loopbaan al opgeplakt gekregen. Tegen één maak ik echter bezwaar. Ik ben geen leugenaar. Ik heb er geen enkel probleem mee om te zeggen hoe de zaken liggen. Het is nu eenmaal in het leven niet altijd rozegeur en maneschijn", aldus Booi.

Juist toen de vergadering interessant leek te worden, vroeg en kreeg Booi van voorzitter Dammers schorsing tot woensdagmiddag. Het was wel nodig ook, want Booi moest een groot aantal vragen beantwoorden. Willem stelde er 44, Gijsbertha 38, Cecilia (PDB) dertig en de UPB-fractie in het totaal ook rond dertig vragen. Booi heeft de komende dagen dus wel wat werk te doen. Spijtig voor hem dat hij vrijwel onmiddellijk na de raadsvergadering van woensdag zijn koffer moet pakken voor Sint Maarten. Daar is hij immers voorzitter van het interinsulaire topoverleg.

Inbraak bij K.v.K. volgens Sealy 'gevolg van drugs'

KRALENDIJK — Afgelopen donderdag werd er ingebroken in het gebouw van de Kamer van Koophandel (K.v.K.). Behalve een groot aantal vernielingen werd er geld gestolen, een walkman meester gemaakt en een aantal belangrijke documenten vernietigd. De inbraak is momenteel in onderzoek bij de Technische Opsporingsdienst (TOD) en de dactyloscopische dienst voor het nemen van vingerafdrukken.

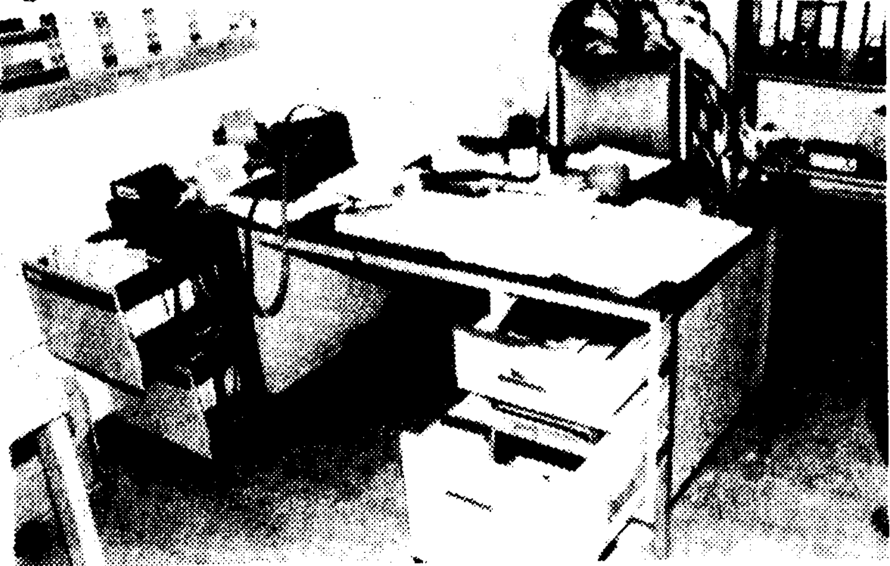
In een vrijdag uitgegeven verklaring zegt Kamervoorzitter Aubrey Sealy dat kennelijk nu de verdovende middelen hun intrede hebben gedaan op Bonaire. Alle inbraken die de laatste tijd werden geconstateerd, zijn volgens Sealy terug te brengen tot gevallen waarbij drugs betrokken zijn.

Hij merkte op dat Dominicaanse dames, die eerder naar Bonaire kwamen voor het bedrijven van prostitutie, nu een gemakkelijkere weg hebben gevonden om aan geld te komen: het verkopen en vervoeren van verdovende middelen. Sealy zegt dat juist het centrum van Kralendijk mikpunt is van de inbraken en gevolg daarvan is weer dat er constant bewaking moet zijn. Van 's morgens vroeg tot 's avonds laat lopen de leden van de Veiligheidsdienst opvallend geüniformeerd rond hetgeen enkele jaren geleden absoluut onbekend was.

Sealy: "Dat wijst er allemaal op dat er iets goed fout zit op Bonaire. En het zijn de zakenlieden en de toeristen die het slachtoffer worden". Het is Aubrey Sealy als oudpolitieman eveneens opgevallen dat degenen die binnendringen allereerst op geld uit zijn. Zo ook in het geval van de inbraak in het K.v.K.-gebouw. Opvallend was echter dat dure apparaten niet waren meegenomen.

Ook zegt Sealy dat na de inbraak bij de Kamer nog enkele andere bezoeken zijn gebracht. Ondanks het feit trouwens dat er bewaking is. Bij vrijwel alle inbraken lijkt het volgens de Kamer-voorzitter duidelijk dat het motief 'drugs' is. Hij acht dat uitermate negatief voor een eiland waar het BC telkens zegt dat het eiland 'in een lift zit'. In feite blijkt echter dat het meest delicate van de Bonaire-economie het toerisme is en juist dat lijdt het meest onder deze inbraken.

■ *Donderdagnacht heeft de Kamer van Koophandel te lijden genad van onverlaten die op zoek naar geld aanzienlijke schade hebben aangebracht aan deuren en ramen van het gebouw. Erger is, dat ook een aantal belangrijke documenten is vernietigd.*

Op de foto: een gedeelte van het kantoor van de Kamer waar dieven op zoek waren naar geld.

Paboso-leider Nochi Willem:

Vestiging raffinaderij vereist diepgaande studie

KRALENDIJK — Ook de fractievoorzitter van de Partido Boneriano Sosial (Paboso), Norwin 'Nochi' Willem, bleek verrast over het doel van de plotselinge reis van beide leden van het Bestuurscollege, gezaghebber mr. George Soliana en gedeputeerde Ramoncito Booi, in gezelschap van minister Rudi Ellis naar New York. Ofschoon er geen ruchtbaarheid was gegeven aan het doel, bleek het al dagen een publiek geheim dat er besprekingen gevoerd zouden worden over de eventuele vestiging van een raffinaderij op Bonaire. Leden van de Eilandsraad waren evenwel niet officieel op de hoogte van het bezoek dat de Bonaireaanse delegatie aflegde.

Donderdagavond werd door het BC een persconferentie belegd waar het doel van de driedaagse reis bekend werd gemaakt. De leden van de Eilandsraad zijn evenwel nog steeds niet officieel op de hoogte, aldus Nochi Willem donderdagavond laat. Met nadruk stelt de Paboso-leider overigens dat de partij in principe niet tegen de vestigingen van industriën op Bonaire is. Wel zal er naar zijn mening rekening gehouden moeten worden met bepaalde belemmeringen die ecologische of economische factoren met zich mee kunnen brengen.

Willem: " Zo gauw er echter een raffinaderij gepland wordt op plantage Bolivia, rijzen er bij ons wel enkele vraagtekens. De raffinaderij mag nog zo 'schoon' zijn, maar we zullen toch rekening moeten houden met vervuiling en de gevolgen daarvan voor ons milieubeheer. Met name zullen we onze aandacht moeten richten op woonwijken als Rincon, Noord di Saliña en Tras di Montaña".

Voor Willem telt echter heel sterk, dat Bonaire zich een imago heeft weten te verwerven van een paradijselijk eiland en dat toeristisch produkt is inmiddels vrij algemeen bekend. Onder geen voorwaarde vindt de Paboso-leider zal er schade gebracht mogen worden aan het milieu. Willem verwijst onder andere naar rapporten van Arthur D. Little en Howarth & Howarth, die er indringend op wijzen dat Bonaire niet dezelfde koers zal moeten varen als de andere eilanden in deze regio hebben gedaan. Naar de mening van Willem zal terdege nagegaan moeten worden of investeerders het algemeen belang van Bonaire of uitsluitend hun eigen financiële belangen voor ogen hebben.

Willem: "Een van de consequenties voor het aantrekken van grootschalige industrieën is wel, dat er werknemers vanuit het buitenland geïmporteerd moeten worden. Dat is nu ook al waar te nemen in de toeristische sector. De invloed daarvan op het sociale leven van Bonaire en de economische ontwikkelingen kan en mag niet onderschat worden. Dit is een eiland dat geenszins is voorbereid op een explosieve ontwikkeling".

Hoewel gedeputeerde Ramoncito Booi met nadruk verklaarde, dat alle onderhandelingen — voor zover er van onderhandelen al sprake is —n, attendeert Willem er toch op, dat er onder geen enkele voorwaarde afspraken gemaakt kunnen worden zonder dat de Eilandsaad daar volledig in gekend is. Dat zou namelijk naar zijn mening een uitermate gevaarlijke ontwikkeling zijn. Willem benadrukt ten overvloede, dat Bonaire een eiland is dat niet alleen meerdere politieke partijen kent, maar eveneens vakbonden heeft, een Kamer van Koophandel en een Vereniging van Bedrijfsleven.

Bovendien meent Willem ook, dat een organisatie als Amigu di Tera vanaf het begin gekend moet worden in de situatie en zeker alvorens er zelfs maar sprake is van een vestiging van een olieraffinaderij. De Paboso zal deze zaak diepgaand bestuderen, aldus Willem. Er zal officieel een brief van de partij worden geschreven aan het Bestuurscollege om de Eilandsraad precies in te lichten over hetgeen er momenteel gaande is.

COMMENTAAR

Algemeen belang

ENKELE BLADEN HADDEN afgelopen vrijdag een tamelijk onthullende advertentie geplaatst, waarin werd gesteld dat krachtens een gerechtelijk bevel een groot aantal condominiums en andere opstallen van het Sand Dollar en Condominium-project openbaar verkocht moesten worden.

Het is erg moeilijk om erachter te komen wat de oorzaak is van deze onvrijwillige verkoop van het project, dat altijd op Bonaire ten voorbeeld is gesteld van een investering die niet de belangen van eigenaar Silvia Weisberg, maar het algemeen belang diende. Zoals bekend, verschenen er in de Amigoe weinig artikelen over Sand Dollar. Dat was geen onwil van de correspondent, maar de Amigoe was een niet graag geziene gast op het Sand Dollar-complex. Om de doodeenvoudige reden dat de Amigoe niét in de praatjes noch in de charmante glimlach van Silvia Weisberg trapte.

In werkelijkheid blijkt dus nu, dat een groot gedeelte van het complex verkocht moet worden omdat niet aan de betalingen is voldaan. De Amigoe schreef al eerder dat het bouwbedrijf Busi-Bona, daarna het bouwbedrijf Bejolha, daarna een kleine lokale aannemer en ten slotte Betonbouw Curaçao de bouwwerkzaamheden aan het Sand Dollar-complex hebben gestopt. De drie grote ondernemers hebben allen hun geld via de rechter moeten beuren.

De laatste is Betonbouw die nu een openbare verkoping eist om aan zijn geld te komen. Er zit trouwens nog veel in het (olie)vat. Dat komt nog wel boven drijven als eenmaal plantage Bolivia — eigendom van Silvia Weisberg — beschikbaar gesteld wordt als bouwplaats voor de raffinaderij van Mobil Oil.

MENSEN

■ Ook en vooral George moet zich representabel maken voor zijn publiek. Hier wordt de Amerikaanse president door een make up assistent wat 'bijgekleurd' voor een televisietoespraak.

In die toespraak deed de president de toezegging dat de Verenigde Staten onherroepelijk af zou doen met kernwapens voor de korte afstand.

Koning George VI van Groot-Brittannië overleed in 1952, maar hij is pas in 1969 begraven. Dit staat in een onlangs verschenen boek over het Britse koningshuis.

De kist met het stoffelijk overschot van koningin Elizabeths vader is bij diens begrafenis tijdelijk onder de stenen vloer van de George-kapel in Windsor-castle geplaatst in afwachting van het maken van een definitieve **laatste rustplaats voor de koning**.

De kist bleef daar jaren staan, aldus schrijver Douglas Keay van het boek "Elizabeth II - Portrait of a monarch". Hij vermoedt dat dit gebeurd is om de pijn van een tweede begrafenis te vermijden - die van zijn weduwe Elizabeth, de nog in leven zijnde koningin-moeder.

Tien jaar na de dood van de koning was een nieuwe hofpredikant van Windsor, Robin Woods, verbaasd toen een paleissecretaris hem een brief stuurde waarin stond dat een van zijn eerste taken bestond in "het begraven van de koning".

Uiteindelijk is in 1969, op verzoek van de huidige koningin, een familiegraf gemaakt met ruimte voor George VI, de koningin-moeder, Elizabeth II, haar man de hertog van Edinburgh, hun zoon de toekomstige koning Charles en diens vrouw Diana. In de buurt van dit familiegraf liggen ook George II, George III en William IV begraven, die in de 18e en 19e eeuw aftraden.

■ *De Marokkaanse koning Hassan II rechts, zijn vrouw prinses Lalla Zined en dochter Lalla Meryem werden onlangs door het eerste echtpaar van de Verenigde Staten George en Barbara Bush op het Witte huis ontvangen.*

Tijdens zijn bezoek maakte koning Hassan II gebruik van de gelegenheid, zijn beklag te doen over het feit dat Israël niet meewerkt aan de verwezenlijking van een vredesconferentie in het Midden-Oosten.

Wega di Number Kòrsou

8 5 1 3 9 6 10 7 4 2

8227
9339
0053

Wetenschappers moeten meer en beter samenwerken met **mensen met aids** en seropositieven. Dat staat in een resolutie die met algemene stemmen is aangenomen op de eerste internationale conferentie over de biopsychosociale aspecten van aids.

De conferentie is deze **week** in Amsterdam gehouden. Er namen ook patiënten en seropositieven uit de hele wereld aan deel en er is veel aandacht gegeven aan de problematiek in de Derde Wereld.

De resolutie zal ook worden voorgelegd aan de organisatoren van de achtste internationale conferentie over aids die volgend jaar juli in Amsterdam wordt gehouden in plaats van, zoals aanvankelijk de bedoeling was, in Boston.

Huib Orizand overleden

De acteur **Huib Orizand** is vrijdag in het Amsterdamse Prinsengracht-ziekenhuis overleden. Hij werd 87 jaar. Dat heeft zijn familie meegedeeld.

Orizand was vooral bekend van de radio. Voor dit medium was hij van 1929 tot 1982 actief. Hij werkte mee aan honderden hoorspelen, waaronder het legendarische "Paul Vlaanderen".

De in Amsterdam geboren Orizand debuteerde, na lessen van Louis van Gasteren, in 1921 bij het Hollandsch tooneel van Louis de Vries. Later speelde hij ook in de gezelschappen van Willem Royaards en Cor Ruys. Niet lang na de Tweede Wereldoorlog zette hij zijn toneelloopbaan echter op een laag pitje.

Hij trad in de jaren vijftig en zestig nog wel een enkele keer voor de televisie op. Twee keer deed hij ook mee aan een film: In 1951 aan "Langs ongebaende klingen" van Herman van der Horst en in 1958 aan "Dorp aan de rivier" van Fons Rademakers.

Wetten tegen vrouwenhandel

Er moeten strenge wetten komen tegen **vrouwenhandel** en gedwongen prostitutie. Dat hebben deelnemers van een conferentie vrijdag besloten die georganiseerd werd door de raad van Europa in Straatsburg.

Vrouwen uit ontwikkelingslanden als Thailand, Senegal en Colombia die illegaal in Westeuropese landen verblijven en gedwongen worden tot prostitutie in bars en bordelen moeten "gedecriminaliseerd" worden, zo heet het in een verklaring die na afloop werd uitgegeven.

Ongeveer tachtig vertegenwoordigers van ministeries van justitie, politie en gezondheidsdiensten hebben drie dagen lang gesproken met vertegenwoordigers van hulporganisaties voor vrouwen over maatregelen tegen de vrouwenhandel. In de meeste Europese landen staat op mensenhandel een straf van enkele jaren.

De deelnemers eisen een rechtsstatus voor de vrouwen zodat ze niet overgeleverd zijn aan souteneurs. Bovendien werd besloten in de grote steden vrouwencentra op te richten waar buitenlandse vrouwen in nood terecht kunnen.

HBO

ZATERDAG

16.00 Movie: 'The Pick-U (1987, Molly Ringwal Downey Jr.)
17.30 Movie: 'Some Kind derful' (1987, Eric S Thompson)
19.15 Movie: 'Look Who's (1989, John Travolta/Kirstie
21.00 HBO Comedy Hour: W the Night III
22.00 Movie: 'Deadlock' (1 ger Hauer/Mimi Rogers)
24.45 Movie: 'Dirty Harry' (1 Eastwood/Harry Guardino).
01.35 Movie: 'Flatliners' (19 Sutherland/Julia Roberts)
03.35 Movie: 'Riding the Ed Raphael Sbarge/Catherine wart)
05.20 HBO Comedy Hour.

ZONDAG

13.00 Movie: 'Big Bad Joh Jimmy Dean/Ned Beautty)
14.30 A Matter of Conscienc
15.30 Movie: 'The Goonie Sean Austin/Josh Brolin)
17.30 Influences: James B M.C. Hammer
18.30 Movie: 'Short Time Dabney Coleman/Matt Frew
20.30 Movie: 'Friday the 13 Betsy Palmer, Adrienne King
22.00 Dream On
22.30 Movie: 'The Exorcist I George C. Scott/Jason Miller
24.25 Movie: 'Strapless' (19 Brown/Bridget Fonda).
02.10 Movie: 'Cobra' (1986, Stallone/Brigitte Nielsen)
03.40 Movie: 'Dead Solid (1988, Randy Quaid/Kathryn
05.15 Influences: James Br M.C. Hammer.

CBS

ZATERDAG

20.00 CBS Saturday Movie
21.00 To Be Announced.

ZONDAG

19.00 60 Minutes
20..00 Murder, She Wrote
21.00 CBS Sunday Movie
23.00 CBS News.

TELECURAÇ

ZATERDAG

17.30 Telefiesta met tante In
18.00 Studio Sport;
19.00 Rikesa Universal Sp 'Music Festival of Golden Ar
20.00 Telenotisia;
20.30 Directe uitzending v zing Su Mahestat Turismo v de Ballroom van het Cu Caribbean Hotel & Casino;
22.00 Wega di Number Kòrso
22.07 vervolg verkiezing Mahestat Turismo.

ZONDAG

11.00 Sena di Señor met pa Ivan Pérez en zang van Alegre;
12.00 Live uitzending Teleton Fuphafi vanuit Techinl School Sint Paulus;
17.50 Wega di Number Kòrso
18.00 Di bishita ku..... Toni sell;
18.30 Wil di Suerte;
19.30 Style with Elsa Klensch
20.00 Telenotisia;
20.30 Shete Dia;
21.00 Special over dragrace interview Paul Wederfoort;
22.00 Sine di Gala: 'When Not A Stranger';
23.30 Sluiting.
(wijzigingen voorbehouden)
* * * * * *

TBS

ZATERDAG

16.00 CHIPs
17.00 CHIPs
18.05 World Championship Wrestling
20.00 Major League Baseball Atlanta Bravers at Houston Astros (L)
22.45 U.S. Olympic Gold
23.45 Night Rracks: Chartbusters
24.45 Movie: 'Day of the Animals' (1977, Christopher George)
02.45 Night Tracks
05.45 Night Tracks.

ZONDAG

13.35 Movie: 'Deliver Us From Evil' (1973, Georgre Kennedy)
15.05 Movie: 'Johnny Belinda' (1948, Jane Wyman)
17.05 Tom and Jerry's Funhouse
17.35 Captain Planet and the Planeteers
18.05 WCW Main Event
19.00 Movie: 'Wise Guys' (1986, Danny DeVito/Joe Piscopo)
21.00 National Geographic Explorer
23.00 Network Earth
23.30 Paid Program
24.30 World Tomorrow
01.00 Paid Program
04.00 WCW Main Event
05.05 Hogan's Heroes
05.35 CNN Headline News.

NBC

ZATERDAG

20.00 ...iden Girls
20.30 Down Home
21.00 Empty Nest
21.30 Dear John
22.00 Sisters.

ZONDAG

19.00 Super Bloopers and New Pratical Jokes
20.00 Expose
20.30 Real Life with Jane Pauley
21.00 NBC Sunday Night at the Movies.

AMIGOE Fax: 674524 Tel: 672000

UITGEVERIJ AMIGOE N.V.
Scherpenheuvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440 000
Bankrek. nr.: 11-07-313
Algemene Bank N.V.
Bankrek. nr.: 874 825.10
Maduro & Curiel's Bank N.V.

CURAÇAO
Centrale (alle afdelingen)
672000

Directie:
Ingrid de Maayer-Hollander
Leeward News Holding

Hoofdredactie:
Peter Dicker (Hoofdredacteur)
A. van Leeuwen(adjunct-hoofdredactrice)
N. Hendrikse (eindredacteur NAPA)

Overige leden Redactie:
Toon van Dongen, Jacoline Steegstra, Hennie Hanrick, Sheila Rhodes (secretaresse), Chris van Grol (sportmedewerker), Solange Isselt (opmaak) en Ken Wong (fotograaf)

ADVERTENTIE-AFDELING
Acquisitie: Viola Bernardus en Janny Naaldijk
Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 07.30-15.30 uur Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór 15.30 binnen zijn.

ZOEKERTJES verschijnen op dindag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 07.30-15.30 uur worden opgegeven, behalve op zaterdag.

Alleen zoekertjes die op maandag en donderdag vóór twaalf uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE ARUBA
Caya G.F. Betico Croes 110
Tel: 24333 (drie lijnen)
Faxnummer: 22368

Eindredacteur/Directeur
Jos van der Schoot
Redactie: Ramiro Tromp, Anna Tromp- Van der Schoot, Djisbie Franken (fotograaf)
Advertentie-afdeling: Etleen Clemencia-Landsmark

BONAIRE
Correspondent:
Hubert Linkels, Kaya Gobernador N. Debrot 154 tel: 8627

SINT MAARTEN
Correspondent:
Eddie Williams, P.O Box 366, tel: 22580 / 22764
Faxnummer: 25868

Abonnementen en advertenties:
The Chronicle, Grounddove Road, Pointe Blanche, tel: 23919.

ST. EUSTATIUS:
Vertegenwoordigster / Correspondente:
Mevrouw Peggy van de Horde, Whitewallweg 1

AMSTERDAM
correspondent:
Mike Willemse
Telefoon & Fax: 020-6137251

HILVERSUM
correspondenten.
B. Jos de Roo en Victor Hafkamp: Radio Nederland Wereldomroep (tel: 035-724300)

Persagentschappen: ANP en AP
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabantse Pers

DRUKKERIJ: Rotaprint N.V.

DISTRIBUTIE (abonnementen):
Curaçao: Districo N.V. Tel: 370503, 370504 en 370304

Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr: 208.000, Maduro Bank rek. nr: 286.330.08 en ABN rek. nr: 11.15.626
Aruba: Caya G.F. Betico Croes 110, tel: 24333
Bonaire (abonnementen ... incasso): E.A. van der Ree, Kaya Lisboa 9

Losse nummers 60 cent:
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen **vijftien gulden per maand**

Buiten Antillen (Nederland):
NAf. 80,15 per maand (luchtpost) of NAf. 24,-- per maand (zeepost): jaarlijks vooruit te betalen

Heer Bommel en de Zwelbast

door Marten Toonder

3245 — "Een auto met schatten!" riep Zwelg. "Die gaan wij plunderen! Joho!"

"Joho!" riep heer Ollie, die achter hem aan holde. "Eh... dat is te zeggen... Hoe gaan wij die plunderen? Super en Hieper zijn gevaarlijk...."

"Let op", sprak de Zwelbast. Hij had de weg bereikt en spuwde zich in de handen. "We gaan een kuil graven", legde hij uit. "Een diepe, zodat de wagen er ruim in gaat. En die kuil dekken we toe met takken".

"Net wat ik wilde voorstellen", zei heer Ollie tevreden. "Drommels, wat zullen die schurken kijken als ze merken dat ze beroofd worden door Olivier B. Bommel persoonlijk. Men kan het toch ver brengen, als heer zijnde".

"Heer Ollie!" hijgde Tom Poes, luister nu toch eens. Het is een valstrik! Super en Hieper hebben hun wagens volgeladen met......"

"Met schatten, ja, ja!" riep heer Ollie ongeduldig. Laat me toch met rust, jonge vriend! Ik wens mijn eigen leven te leiden en jij vergalt me weer het genoegen met allerlei zwarigheden".

"Weg met hem!" loeide Zwelg. Hij wierp een armvol takken over de kuil die hij gegraven had, terwijl hij Tom Poes met een enkele zwiep van zijn staart wegveegde. "We kunnen hier geen stofafnemers gebruiken!" Daarop trok hij heer Ollie mee het struikgewas in en nu lag de weg weer gehaal verlaten.

Maar niet lang. In de verte klonk geraas van een naderende vrachtwagen, die, zoals de oplettende lezertjes kunnen zien, de rovervangers Super en Hieper bevatte.

"Langzaam rijden, baas", zei Hieper. "Ze moeten ons goed horen aankomen".

"Dat spreekt", gromde Super. Hij draaide het portierraampjes open en boog zich naar buiten. "Geef mijn revolver eens aan", beval hij. "Daar beweegt iets".

HENRY ® **By Dick Hodgins**

THEY SAY, HENRY, ON WARM SUMMER NIGHTS LIKE THIS...
...GHOSTS COME OUT...
...TO COOL OFF!
YOU BELIEVE HENRY? HENRY?

BONER'S ARK ® **By Addison & Frank Johnson**

I SAID, LIFT UP YOUR FEET!!
IF I COULD LIFT UP MY FEET DO YOU THINK I'D STILL BE ON THIS TUB?

BEETLE BAILEY ® **By Mort Walker**

WILL YOU FINISH THESE BEFORE YOU LEAVE TODAY, MISS BUXLEY?
GEE, I DON'T KNOW IF I CAN DO ALL THE THINGS THE GENERAL WANTS ME TO DO
AND YOU BETTER NOT!

REDEYE ® **By Bill Yates & Mel Casson**

BOO-HOO! ROVER WON'T COME OUT OF THE HOLLOW LOG
STOP BAWLING. I'LL GET YOUR STUPID DOG FOR YOU!
ROVER ISN'T A STUPID DOG!
...HE'S A PORCUPINE!

Venetiaan:Nederland mede-verantwoordelijk Kerstcoup:

Snel hulp gewenst

NEW YORK - De nieuwe president van Suriname, Ronald Venetiaan, vindt het jammer dat Nederland niet bereid is gebleken Suriname noodhulp van twintig a 25 miljoen gulden per maand toe te zeggen. In een gesprek met Nederlandse journalisten in New York stelde hij dat Nederland, door zijn terughoudendheid bij het verstrekken van hulp, medeverantwoordelijk is voor de staatsgreep van vorig jaar.

Suriname, aldus de president, is teleurgesteld dat Nederland, na het aantreden van een nieuwe en democratische regering, geen politiek gebaar heeft willen maken met de hulp voor het dekken van de eerste levensbehoeften en het weer op gang brengen van de productie te hervatten. President Venetiaan zei minister Van den Broek te hebben gevraagd om gedurende drie maanden twintig a 25 miljoen gulden beschikbaar te stellen. Hij had dit verzoek ook al gericht tot oud-minister Van der Stoel, die namens de Nederlandse regering vorige week de inauguratie van de nieuwe president in Paramaribo bijwoonde.

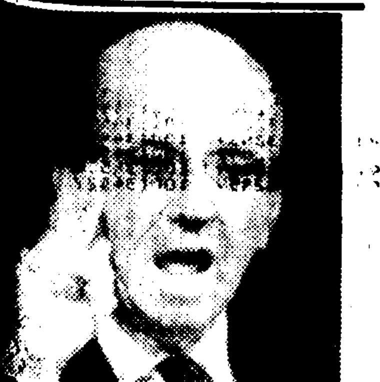
In Paramaribo heeft men zich afgevraagd in hoeverre Den Haag heeft gekeken naar wat Van der Stoel heeft gerapporteerd over Suriname's behoeften. President Venetiaan ontkende naar New York te zijn gereisd om steun te halen, maar noemde het wel "jammer" dat niets is overgekomen.

In de drie of vijf dagen dat het Nederlands-Surinaamse ministersoverleg, eind oktober in **Willemstad**, zal duren moeten de toekomstige betrekkingen tussen beide landen tot in detail worden geregeld. Maar, aldus president Venetiaan, "het is noodzakelijk dat de hulp op gang komt". Nederland kan een belangrijke bijdrage leveren aan het scheppen van omstandigheden waarin de kans op een nieuwe staatsgreep minimaal is.

Uit de woorden van de president bleek dat landen als de Verenigde Staten, Brazilie, Venezuela hun beleid mede laten afhangen van wat Nederland doet. Hij zei zich te kunnen voorstellen dat Nederland huiverig is om de gelden uit het verdrag van 1975 in een bodemloze put te storten, maar "het Surinaamse volk kan zich minder goed voorstellen" dat de zeer korte-termijnbehoeften niet kunnen worden gedekt. De sfeer van het gesprek met minister Van den Broek was "vriendelijk maar niet productief voor hulp op korte termijn". Gezien de behoefte van Suriname "gaat het te traag".

Het punt dat minister Van den Broek met de grootste nadruk naar voren heeft gebracht, is het inschakelen van Nederlandse marechaussees bij drugsbestrijding in Suriname, aldus president Venetiaan. Suriname gaat op dit gebied ook andere landen om technische bijstand vragen. Aan welke vorm van bijstand de meeste behoefte bestaat, moet nog worden nagegaan.

Volgens president Venetiaan is er thans, nu een democratische regering is aangetreden, geen reden om niet "minstens" terug te gaan naar de situatie van 1990. Toen was, in afwachting van een breed economisch ontwikkelingsplan, een bedrag van tweehonderd miljoen gulden per jaar beschikbaar aan overbruggingssteun en werd samengewerkt op het gebied van Onderwijs en Justitie en bij het op gang brengen van de productie. Aldus Venetiaan.

NEW YORK - De Venezolaanse president Carlos Andres Perez heeft in zijn toespraak tot de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties er de nadruk op gelegd dat Latijns Amerika zich heel wat flexibeler opstelt dan het verleden en in staat blijkt zware lasten te dragen ondanks het feit dat zijn bevolking het al bitter moeilijk heeft. Aan dat incasseringsvermogen komt vroeg of laat echter wel een einde, zo waarschuwde

OPENBARE VERKOOP

Op woensdag 9 october 1991, des voormiddags om 11.00 uur, zal ten kantore van ondergetekende, de vrijwillige openbare verkoop worden gehouden van:

— **een perceel grond gelegen in het Tweede District van Curacao op Jantje Wever, groot 2.580 m2 nader omschreven in rooibrief 159 van 27 september 1938 met het daarop gebouwde plaatselijk bekend als Santa Rosaweg 166,, bestaande uit een woonhuis met woonkamer, eetkamer, 5 slaapkamers, 3 badkamers, toilet, keuken, voor- en achterporch en een kelder, en verder al hetgeen daartoe door aard, bestemming of natrekking behoort.**

De veilingsvoorwaarden zullen gedurende één week voor de veiling voor belanghebbenden ter inzage liggen ten kantore van ondergetekende en houden o.m. in dat de verkoper van iedere bieder de overlegging van een garantie kan eisen als waarborg voor de betaling van de koopsom en kosten.

OPENBARE VERKOOP

Op woensdag 9 october 1991, des voormiddags om 11.00 uur, zal ten kantore van ondergetekende, de vrijwillige openbare verkoop worden gehouden van:

— een perceel grond, gelegen in het Tweede District van Curacao te Abrahamsz, bekend als kavel nummer 1 van het verkavelingsplan Abrahamsz, ter grootte van zeven honderd vijf en dertig vierkante meter (735 m2), nader omschreven in meetbrief nummer 335 van twee mei negentienhonderd vier en tachtig, met het daarop gebouwde plaatselijk bekend als **Kaya Joshua nr. 1, en al hetgeen verder daartoe door aard, bestemming of natrekking behoort.**

De veilingsvoorwaarden zullen gedurende één week voor de veiling voor belanghebbenden ter inzage liggen ten kantore van ondergetekende en houden o.m. in dat de verkoper van iedere bieder de overlegging van een garantie kan eisen als waarborg voor de betaling van de koopsom en kosten.

Mr. H.A. Sperwer
notaris
Neptunusweg nr. 18
Telefoon 374377.

Stichting Neutrale Wijkverpleging

zoekt voor direkte indiensttreding een

ALGEMEEN DIREKTEUR (M/V)

ORGANISATIE

De Algemeen Direkteur is verantwoordelijk voor het optimaal funktioneren van de gehele organisatie bestaande uit twee uitvoerende afdelingen, t.w.:
WIJKVERPLEGING,
operationeel over het gehele eiland dat in dit verband in diverse sekties wordt opgesplitst,
MOEDERSCHAPSZORG EN KINDERHYGIENE,
waarin voornamelijk door de Kraamkliniek Rio Canario wordt voorzien;
hij draagt voorts de verantwoordelijkheid voor het administratief- en huishoudelijk beheer en geeft zodoende tevens leiding aan de ondersteunende afdelingen:
ADMINISTRATIE en
CIVIELE DIENST.

FUNKTIE - INFORMATIE

De Algemeen Direkteur is direkt verantwoording schuldig aan het Bestuur van de Stichting; hij is in dat kader enerzijds belast met beleidsadviserende taken en heeft anderzijds de dagelijkse leiding voor wat betreft de uitvoerende taken, zoals o.a. de bedrijfsvoering en de personele zaken (± 90 man).

Hij wordt bijgestaan door een aantal koördinatoren, die al dan niet aan het hoofd van een van de afdelingen zijn geplaatst en deel uitmaken van het Managementteam, waarvan hij de rol van voorzitter vervult.

De externe kontakten, overleg met de diverse instellingen in de gezondheids- en sociale sector behoren eveneens tot de taak van de Algemeen Direkteur.

Hij is in het kader van de uitvoering van de stichtingsdoelstelling belast met de handhaving en verbetering van de kwaliteit van de zorg o.a. middels het stimuleren van scholing en wetenschappelijk onderzoek in het belang van de kliënten in zorg.

FUNKTIE-EISEN

Een academisch denk- en werkniveau; wij zoeken kandidaten met een minimum scholingsnivo van HBO +, die verder een ruime ervaring als manager in de intra- en extra-murale gezondheidszorg bezitten.

Het vermogen om de juiste samenwerkingsvorm, zowel intern als extern te bevorderen.

Goede kennis van en inzicht in de gezondheidszorg met een brede maatschappelijke vorming en belangstelling.

Vergevorderde leidinggevende kwaliteiten met goede kontaktuele eigenschappen en sociale vaardigheden.

Leeftijd vanaf 35 jaar.

Een psychologische test kan deel uitmaken van de sollicitatieprocedure. Voor nadere informatie omtrent deze funktie kunt u zich wenden tot het Bestuur van de Stichting.
Telefoon : 691838 en/of 692510.
Fax : 691683
Uw schriftelijke sollicitatie met uitgebreide curriculum vitae kunt u richten aan "Het Bestuur van de Stichting Neutrale Wijkverpleging", Schottegatweg Noord 43, Curacao binnen 3 (drie) weken na het verschijnen van deze advertentie.

ONTWIKKELINGSPLAN CENTRAAL CURACAO

TERREINEN TE KOOP

in het verkavelingsplan

GROTE BERG

Er zijn een aantal mooie kavels gereed gekomen waarvan enkelen met uitzicht op zee. Kavels zijn kompleet met alle infrastructurele voorzieningen.
Gunstige betalingsvoorwaarden verkrijgbaar.

Project Developers &
Real Estate Brokers

Halabi Real Estate N.V.,
Promenade Shopping Center,
Schottegatweg (O) 82, Curaçao, N.A.

Telephone: (599-9) 79842 / 78865, Telefax: (599-9) 72872

stichting zorg voor geestelijk gehandicapten
fundashon kuido pa hende mentalmente retardá

De **Stichting Zorg voor Geestelijk Gehandicapten** biedt (dag- en nacht) opvang en therapeutische begeleiding aan kliënten met een verstandelijke handicap vanaf 3 jaar. Wegens vertrek van de huidige funktionaris zoeken wij met ingang van 1 januari 1992 een

LOGOPEDIST (M/V)

voor 40 uur per week

Deze zelfstandige funktie houdt in:
- **het observeren en onderzoeken van spraak-, taal- en gehoorproblemen van de kliënten**
- **het stimuleren, zowel individueel als groepsgewijs, van de kommunikatieve ontwikkeling**
- **het begeleiden van personen met eet- en drinkproblemen**
- **het geven van adviezen aan derden.**

De logopedist werkt samen met de hoofden en de groepsleiding van de verschillende voorzieningen, de orthopedagoog, fysiotherapeut en maatschappelijk werkende.

Sollicitanten
- **zijn in het bezit van het HBO-diploma logopedie**
- **zijn bij voorkeur van Antilliaanse afkomst, i.v.m. de noodzakelijke beheersing van het Papiamento**
- **hebben affiniteit met de zorg voor verstandelijk gehandicapten**
- **hebben enige ervaring in het logopedisch werk met deze groep**
- **zijn flexibel, aktief en in staat om op kreatieve wijze vorm te geven aan programma's voor nieuwe afdelingen**
- **zijn bereid lessen te verzorgen voor groepsleiders in opleiding.**

Voor nadere informatie kunt U in de ochtenduren telefonisch kontakt opnemen met Marijke Bruggink, logopedist, Tel.: 373026. Schriftelijke sollicitaties kunnen, tot uiterlijk 15 oktober 1991, gericht worden aan de **Stichting Zorg voor Geestelijk Gehandicapten, afd. Personeelszaken, Postbus 4021.**

UNIVERSITEIT VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN

In het kader van de lezingencyclus van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid zal

PROF. MR. TH. M. DE BOER

hoogleraar Internationaal Privaatrecht en Rechtsvergelijking aan de Universiteit van Amsterdam een lezing houden over:

"Contracten met een buitenlandse wederpartij"

Plaats	:	**Aula UNA**
Datum	:	**04 october 1991**
Tijd	:	**20.30 uur**
Toegang	:	**Vrij.**

dr. F.B.M. Kunneman
Decaan van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid.

Universiteit van de Nederlandse Antillen

...land staat op instorten

...eger Zaïre aan plunderen

KINSHASA - Zaïrese militairen die geacht worden toe te zien op een nachtelijk uitgaansverbod, zijn opnieuw aan het muiten geslagen in de hoofdstad Kinshasa. Het land staat op instorten, zo verluidt vrijdag uit veiligheidskringen. Buitenlanders uit dertig verschillende landen zijn door Franse militairen van Kisangani (Noord-Zaïre) geëvacueerd naar Bangui in de Centraal Afrikaanse republiek.

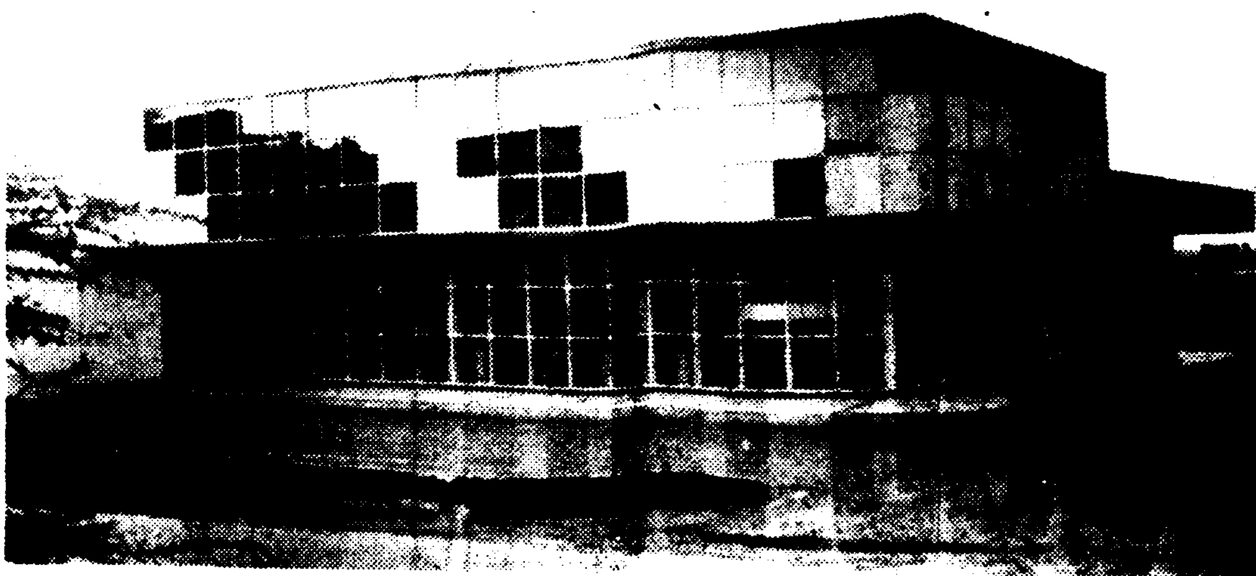
Dertig ton voedselhulp en medicijnen zijn in het naburige Congo aangekomen. Maar het voedsel -- bakolie, meel en rijst -- vormt een druppel op een gloeiende plaat voor de drie miljoen inwoners van Kinshasa. Alle winkels in Kinshasa blijken geplunderd te zijn, als gevolg waarvan alle voedsel en drank verdwenen zijn. De toekomst van de sterke man van Zaïre, Mobutu Sese Seko, is onzeker na het eigenmachtige gedrag van het leger, dat zijn macht jarenlang beschermd heeft. Oppositiepartijen hebben gezegd dat ze klaar staan om een noodregering te vormen. Ze riepen de bevolking op de avondklok te trotseren, maar het volk negeerde deze stap nadat de regering had aangekondigd dat iedereen die de avondklok overtreedt zal worden neergeschoten.

De Zaïrese oppositie wil dat de Belgische en Franse para's in Zaïre een vredesmacht vormen. Die zou de troepen van president Mobutu moeten "neutraliseren" en de tegenstanders van het regime en het Zaïrese volk moeten beschermen. De oppositiewoordvoerders zeiden het "te betreuren dat de Belgische en Franse troepen die om humanitaire redenen naar Zaïre waren gestuurd nu in feite een steunpilaar zijn geworden van het Zaïrese bewind en zijn troepen" en daardoor de tegenstanders van president Mobutu in gevaar hebben gebracht.

WARSCHAU - Het Internationale Monetaire fonds (IMF) zal dit jaar geen kredieten meer verstrekken aan Polen.
Dat heeft de IMF-vertegenwoordiger in Polen, Mark Allen, vrijdag gezegd. Het Oosteuropese land loopt daarmee een bedrag van 104 miljoen dollar mis, dat een onderdeel vormt van een krediet van in totaal 2,5 miljard dollar. Volgens het IMF heeft Polen niet kunnen voldoen aan de voorwaarden voor de leningen. Het land zou vooral hebben gefaald in het terugdringen van het begrotingstekort.

Schottegatweg (O) 4 - Tel. 370400 - Fax: 379537-374474

Dit zijn onze nieuwe kantoren en showrooms waar we U graag van dienst zijn met dezelfde vertrouwde service en grotere parkeerruimte.

Ons nieuwe complex is gevestigd op hetzelfde adres aan de achterzijde van het oude gebouw.

Spoedig beginnen we aan de tweede fase van onze verbouwing en wordt ook de voorzijde geheel vernieuwd.

BEKENDMAKING VAN HET POSTKANTOOR CURACAO

In verband met tijdige verzending van Sinterklaas- Kerst- en Nieuwjaarspakketten en stukken, dienen deze uiterlijk op de hieronder vermelde data ter verzending te worden aangeboden.

ZEEPOST:	
Sinterklaaspakketten	**Dinsdag 22 oktober 1991 om 10.00 uur. De verzending zal geschieden per m.s. "Nedlloyd Neerlandia".**
Kerstpakketten en Kerst- en Nieuwjaarsstukken voor Europa	**Woensdag 30 oktober 1991 om 10.00 uur. De verzending zal geschieden per m.s. "Author".**
Voor de Verenigde Staten van Noor-Amerika	**Woensdag 27 november 1991 Verzending per S.A.L.-Mail (Surface Airlifted)**
LUCHTPOST:	
Kerst- en Nieuwjaarsstukken voor: Europa, Noord-Midden en Zuid-Amerika	**Maandag 9 december 1991.**
Binnenland:	
Kerst- en Nieuwjaarsstukken voor: Curacao en tussen de eilanden.	**Vrijdag 13 december 1991.**

Bij terpostbezorging na de hierboven vermelde data kan voor een tijdige aflevering aan de geadresseerde niet worden ingestaan.

De Postdirecteur.

Miami aids-stad nummer één

Door tandarts besmette Amerikaanse pleit voor deels verplichte aidstest

WASHINGTON — Een 23-jarige vrouw uit Miami staat dezer dagen in het middelpunt van de belangstelling in de VS. Zij lijdt aan de ziekte aids en is destijds besmet geraakt door haar tandarts. De zieke K.B. is woensdag afgereisd naar Washington om daar voor het Congres te pleiten voor de verplichtstelling van een aidstest voor gezondheidswerkers die veel met bloed in aanraking komen, zoals tandartsen en chirurgen: een visie die door tegenstanders wordt omschreven als 'hysterisch'. The Miami Herald wijdt zowel in haar editie van afgelopen donderdag als vrijdag aandacht aan de geruchtmakende zaak.

De vrouw raakte besmet met het HIV virus in 1987 tijdens het trekken van een kies. Dit gebeurde door een tandarts die wist dat hij besmet was met het virus. Inmiddels is uit DNA testen komen vast te staan dat nog vier andere van zijn patiënten door hem besmet zijn geraakt tijdens een gebitsbehandeling.

Afgelopen woensdag getuigde de vrouw bij het House subcommittee on Health and the Environment. Deze instantie overweegt een wetsontwerp in te dienen dat het laten afnemen van een aidstest voor 'gevoelige' gezondheidswerkers als chirurgen en tandartsen verplicht stelt.

Op de zaak K.B. wordt in de VS heel verschillend gereageerd, aldus The Miami Herald. Het wordt 'een bijzondere unieke gebeurtenis in de geschiedenis van de aidsepidemie genoemd', maar ook gaan er stemmen op die de effecten van de enorme aandacht van de media voor de zaak becommentariëren. Het wetsontwerp zou patiënten onnodig schrik aanjagen. De vice-voorzitter van de National Commission on Aids bij voorbeeld is van mening dat een verplichte test 'overbodig' is. Artsen en tandartsen zouden zich volgens hem simpelweg moeten houden aan de universele voorzorgsmaatregelen zoals het gebruik van handschoenen en dergelijke.

In dezelfde editie van The Miami Herald wordt melding gemaakt van de roep om een nationaal aids plan. Deze oproep werd gericht aan het adres van het Congres 'om een ramp die al meer slachtoffers heeft gevergd dan Koreaanse en de Vietnamoorlog samen, een halt toe te roepen'. De Nationale Aids Commissie heeft vastgesteld dat in de VS momenteel 1 op de 100 volwassen mannen besmet is met het HIV virus. De NAC is twee jaar geleden door president Bush in het leven geroepen en dringt aan op een 'rampenplan' waarvoor zij honderden miljoenen dollars denkt nodig te hebben. "Ons land heeft tot nu toe onverschillig gereageerd op deze nationale ramp. Het lijkt alsof de HIV crisis voor de meeste Amerikanen slechts een televisieportret van andermans ellende is", aldus de NAC.

Uit de cijfers van de NAC is ook gebleken dat 80 procent van alle aidsgevallen in de zes grote verstedelijkte gebieden voorkomt. Opvallend is daarbij dat Miami aidsstad nummer één, New York, voorbijgestreefd is. New York was tot voor kort het epicenter van de aidsepidemie, wordt gesteld. Na New York staat nu San Francisco op nummer drie van de lijst van de zes grote aidssteden.

Slechts 12 procent van alle mensen die besmet zijn met het HIV virus, zijn daarvan zelf op de hoogte, aldus de NAC. Velen blijven sexueel actief en verspreiden op deze wijze het virus. De commissie voorspelt een 'grimmig' komend decennium, 'zelfs als van nu af aan niemand meer besmet zou raken'.

De aandacht zou volgens de NAC ook vooral uit moeten gaan naar de 'teenagers'. Deze week werden resultaten van een nieuwe studie bekendgemaakt waaruit is gebleken dat het aidsvirus zich 'bijzonder snel' verspreidt onder jongeren onder de twintig jaar. De NAC pleit voor een uitgebreid onderzoek naar het sexuele gedrag van jongeren 'omdat je teenagers niet kan leren hoe je risicovol gedrag moet vermijden als je niet weet hoe zij zich gedragen'.

Minister Nooitweer van Suriname:

Vluchtelingenproject in hogere versnelling

PARAMARIBO - Suriname zal op korte termijn contact opnemen met Frankrijk om de terugkeer van ruim zesduizend Surinaamse vluchtelingen uit Frans-Guyana in goede banen te leiden.

"Het is de duurste plicht van de regering om zich op de repatriëring van de Surinamers te werpen", heeft de minister van Regionale ontwikkeling, Rufus Nooitmeer, in Paramaribo verklaard. Hij zegt dat Suriname in samenwerking met Frankrijk geschikte opvang voor de ontheemden moet scheppen in het grensdistrict Marowijne. Nooitmeer geeft toe dat Suriname tot nu toe onvoldoende rekening heeft gehouden met de urgentie van een project dat samen met Frankrijk en het Hoge commissariaat voor de Vluchtelingen van de Verenigde Naties wordt uitgevoerd.

Het proefproject voor repatriëring van Surinaamse vluchtelingen behelst de vrijwillige terugkeer van 150 gezinnen naar Marowijne. Het VN-commissariaat heeft er 360.000 dollar voor uitgetrokken. Het project verloopt zeer moeizaam. Het zou al voltooid moeten zijn. Repatrianten moeten financieel en materieel gesteund worden. Ze zouden moeten worden betrokken bij de wederopbouw van hun woongebieden die het toneel van strijd waren tussen het Junglecommando en het Nationaal leger. Hoewel die strijd in feite beëindigd is, ontbreekt het nog aan nutsvoorzieningen in het grootste deel van de omgeving rond Albina, de hoofdplaats van Marowijne, waar de meeste vluchtelingen vandaan kwamen.

ZURICH - Zwitserland heeft de bankrekening van ex-president Moussa Traore van Mali geblokkeerd. Dit heeft het ministerie van Justitie vrijdag meegedeeld.

Mali heeft twee maanden de tijd om een verzoek te doen om juridische hulp bij het terugkrijgen van de twee miljard gulden die Traore met zijn omgeving illegaal in het buitenland zou hebben geparkeerd. De Zwitserse regering heeft de advocaten betaald die voor het arme land in Centraal-Afrika onderzoek gedaan hebben naar de fondsen die Traore verstopt zou hebben. Traore zit gevangen sinds hij in maart is afgezet na een presidentschap van 23 jaar.

De bij Landsbesluit van 9 augustus 1991 ingestelde

"Commissie van onderzoek naar vermeende politiële onrechtmatigheden"

zal op **30 september** en **3 oktober a.s.**

OPENBARE HEARINGS HOUDEN

op Curaçao.

In verband hiermee wordt eenieder die inlichtingen kan verschaffen over vermeend onrechtmatig gewelddadig optreden van de politie jegens burgers uitgenodigd om zich met de Commissie in verbinding te stellen. Afspraken kunnen gemaakt worden via de secretaris, de heer Harold F. Hollander, Universiteit van de Nederlandse Antillen, Jan Noorduynweg 111, Postbus 3059; telefoon 684422, toestel 109; Fax 685465. De hearings vinden plaats op **30 september** en **3 oktober a.s.** van **7 tot 10 uur 's avonds** op de Universiteit van de Nederlandse Antillen. Met de secretaris kunnen afspraken worden gemaakt voor besprekingen met de commissie op andere tijden en elders. De Commissie garandeert geheimhouding van de identiteit van degenen die informatie verschaffen.

A.E. Kibbelaar
Plv. voorzitter

H.F Hollander
Secretaris.

AANKONDIGING

Mevr. Edmee Marie Isena wonende aan de Grebbelinieweg alhier, heeft zich per verzoekschrift gewend tot Zijne Excellentie de Gouverneur van de Nederlandse Antillen, met verzoek haar toestemming te verlenen de geslachtsnaam "Isena" te veranderen in **"Melendez".**

Belanghebbende partijen kunnen zich binnen één jaar na heden bij verzoekschrift aan Zijne Excellentie de Gouverneur tegen dit verzoek om geslachtsnaamsverandering verzetten.

/RME/

Het Hoofd van het Centraal Bureau voor Juridische en Algemene Zaken, voor deze.

UITNODIGING

In het kader van de De la Try Ellis lezingencyclus van de UNA zal

Klaas Jan Bolt
Werkzaam als senior beleidsmedewerker bij de Afdeling Milieu en ladingzaken van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat Direktoraat-Generaal voor Scheepvaart en Maritieme Zaken

op woensdag 2 oktober 1991 om 20.30 uur een lezing houden getiteld:

"HET MARIENE MILIEU"
- Onze zorg -
- Nu en morgen -

Plaats: **Aula**
Datum: **2 oktober 1991**
Tijdstip: **20:30 uur**
Voertaal: **nederlands**
Toegang: **Vrij**

Dr. Valdemar Marcha
Rector-Magnificus

stichting zorg voor geestelijk gehandicapten
fundashon kuido pa hende mentalmente retardá.

De Stichting Zorg voor Geestelijk Gehandicapten zoekt voor haar Centraal Buro, waar de afdeling beheerszaken, het sekretariaat en de boekhouding gevestigd zijn, op korte termijn een

ASSISTENT-SEKRETARESSE

Vereisten : - MAVO 4 - of HAVO - diploma
- typediploma
- goede beheersing van het Nederlands
- akkuratesse
- goede kontaktuele eigenschappen
- kennis van tekstverwerking (WS/WP).

Schriftelijke sollicitaties kunnen gericht worden aan de Stichting Zorg voor Geestelijk Gehandicapten, afd. Personeelszaken, Postbus 4921.
(Personen die reeds naar een dergelijke funktie gesolliciteerd hebben, worden verzocht niet te reflekteren.)

Stockmarkets-NEWS

PREV.	27-09	FRANKFURT	PREV.	27-09	AMSTERDAM	PREV	27-09
3017.	3001.	DAX INDEX	1619	1608	CBS GEN.INDEX	90.40	19.30
44.63	44.75	ASKO	865.00	868.00	ABN-AMRO	39.00	39.10
25.88	26.13	BASF	247.40	249.00	AEGON	111.20	111.00
52.50	52.75	BMW	492.50	489.50	AHOLD	82.50	82.30
38.00	37.50	COMMERZBANK	240.00	238.00	AMEV	47.20	47.20
32.75	32.38	DAIMLER BENZ	717.50	709.50	AKZO	118.30	118.20
76.75	75.50	DEUTSCHE BANK	643.50	640.50	BOLS	43.30	43.40
10.25	9.88	HOECHST	245.40	243.60	BUHR.TET.	46.30	46.40
14.13	14.25	KAUFHOF	525.00	519.20	DAF	19.90	20.20
32.00	31.13	MAN	387.30	384.00	DSM	103.70	102.80
64.25	64.13	PREUSSAG	368.70	366.00	ELSEVIER	89.90	90.20
56.00	56.38	SIEMENS	642.00	638.30	FOKKER	31.00	30.90
44.88	44.88	VW	358.90	356.50	GIST BROC.	33.80	33.30
42.25	42.25				HAGEMEYER	122.50	122.20
58.75	58.63				HEINEKEN	153.30	154.70
30.25	30.13	LONDON			HOOGOVENS	57.10	56.70
69.00	68.88				ING	47.40	47.40
37.88	37.50	FT-100 INDEX	2595	2599	KLM	30.40	30.40
39.75	39.63				KNP	48.50	47.60
14.88	14.88	ARGYLL	2.81	2.79	NEDLLOYD	54.80	55.20
104.88	102.38	BARCLAYS BANK	4.55	4.60	PHILIPS	34.70	34.20
106.50	107.38	BASS	9.95	10.08	ROBECO	99.70	99.90
35.25	35.00	BRITISH STEEL	1.32	1.32	ROLINCO	99.60	99.80
129.88	129.88	BRITISH TEL	3.92	3.91	RORENTO	68.70	60.70
[illegible]	128.63	BTR	4.18	4.17	RODAMCO	53.70	53.80
68.38	90.00	CADBURY	4.16	4.15	ROYAL DUTCH	151.80	152.20
100.00	68.25	CABLE & WIRE	5.78	5.73	UNILEVER	157.90	158.90
64.13	64.25	GRAND MET	8.07	8.13	VMF STORK	45.30	45.00
71.75	64.50	MARKS & SPENCER	2.71	2.72	VOC	42.20	41.60
50.25	72.00	REDLAND	5.55	5.55	VNU	77.00	77.30
38.13	58.25	TATE & LYLE	3.98	3.94	WESSANEN	82.70	82.00
46.25	45.75						
28.63	31.13						
		TOKYO					
352.30	349.00				TORONTO		
		NIKKEI DOW IND.	23960	23969			
4.17	4.06				TSE 300	3385.	3382.
		BRIDGESTONE	1180	1190			
22.11	22.42	CANON	1540	1520	ALCAN	19.63	19.63
		DAI ICHI KANGYO	2360	2410	BELL	42.63	43.88
133.55	133.45	DAIWA SEC.	1270	1280	BANK OF NS	19.63	19.50
		HITACHI	1030	1060	CAN.PAC.	17.75	18.00
1.67	1.68	HONDA MOT.	1570	1600	INASCO	32.38	32.38
		JAPAN AIRLINES	1260	1240	LAIDLAW	12.00	12.00
173.85	173.55	NEC	1300	1300	MOORE	26.88	26.88
		NOMURA SEC.	1690	1680	NORANDA	17.25	16.88
1.89	1.90	NIPPON STEEL	434	429	PLACER DOME	12.25	12.00
122.00	121.63	MAZDA	969	5560	POWER CORP.	15.13	15.13
88.11	88.14	SONY	5440	5460	ROYAL BANK	26.50	26.50

AGENDA CURAÇAO

MEDISCHE DIENSTEN

ARTSEN

[illegible]DIENST ARTSEN
[illegible] van de artsen van Bandabao [illegible]) kunnen in spoedgevallen [illegible] 641656 bellen en dan het [illegible]apparaat afluisteren. De [illegible] van de andere medische dis[illegible]nnen voor spoedgevallen de [illegible]ktijk van hun eigen huisarts [illegible] antwoordapparaat zal dan [illegible] wie de dienstdoende arts is.

[illegible]ARTS
[illegible] patiënten)
[illegible] dienstdoende arts belt U tel.: [illegible]5100.

[illegible]ING VAN TANDARTSEN
[illegible]nstdoende arts gedurende het [illegible] en op feestdagen gelieve tel.: [illegible] te bellen.

[illegible] MEDICO STA ROSA
[illegible]g 327, tel.: 672300/676666; [illegible]en zaterdag en zondag van [illegible] uur.

[illegible]KVERPLEGING

[illegible]E KRUIS
[illegible]rpleging 'Prinses Margriet': con[illegible]sus te Sta Maria: tel.: 682344, [illegible] 682947; Montagne Abao: tel.: [illegible] Kaya Fensu (Koraal Specht): [illegible]; hoofdkantoor te Sta Maria 17, [illegible] van 07.00-12.30/13.00-17.00 [illegible].00 uur bereikbaar: zuster J. de [illegible] 690803.

[illegible]E WIJKVERPLEGING
[illegible]sieweg 15, tel.: 692231/ [illegible]pend van 07.00-17.00 uur; de [illegible] zuster Filesia, tel.: 626314, [illegible]7-053 b.g.g. 691838.
[illegible]dabao, Groot Sta Martha [illegible]42555; geopend van 14.00- [illegible] de wacht heeft zuster Filesia, [illegible].

[illegible]LINIEK RIO CANARIO
[illegible]g Noord 43, tel.: 44510, [illegible]1683 en 691836; voor infor[illegible] prenatale zorg en zorg gedu[illegible] de bevalling.
[illegible]eau zuigelingen: iedere donde[illegible] van 13.30-16.00 uur.
[illegible]ureau peuters: iedere dins[illegible] van 12.30-14.45 uur.

[illegible] WIJKVERPLEGING BAN-[illegible]
[illegible] tel.: 648077/648387; open van [illegible] vrijdag van 07.00-17.00 uur; [illegible] bereikbaar: zuster Martina, [illegible] b.g.g. 601760.
[illegible]ureau: iedere dinsdag van [illegible]/18.00-20.00 uur.

[illegible] VAN HET WITE GELE [illegible]VOOR GEZINSVERZOR-[illegible]DO PA FAMIA'
[illegible] 17, tel.: 690222; spreekuren [illegible]sdag en vrijdag van 08.00- [illegible] dinsdag en donderdag van [illegible] uur.

[illegible]HON LECHI DI MAMA
[illegible]tie tel.: 672299, 648225 of

[illegible]EESK. DIENST

[illegible] 2DE DISTRICT OOST
[illegible] 1991 vanaf 08.00 uur tot 30 [illegible]91 om 07.00 uur.
[illegible], Spreekkamer: Santa Rosa, [illegible]; spreekuren: 11.00-12.00/17.00- [illegible] spoedgevallen: tel.: 691021 [illegible]/689337.
[illegible] patiënten van de volgende [illegible]: Da Costa Gomez, Nassy-Tseng, Nassy, Tseng, Mercelina, Braakman, Doran en Guerrero-Bakmeyer)

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST
27 september 1991 vanaf 17.00 uur tot 30 september 1991 om 07.00 uur:
Dokter Roose, Spreekkamer: Kas Chikitu, tel.: 623550; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 683233 b.g.g. 689266/689337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Goilo-Henry, Roose, Braakman-Bonder, Gerstenbluth, Davelaar, Elhage, Pablo, Heerenveen, Nivillac en Rosales-Concession)

DERDE DISTRICT BANDABAO
28 september 1991 vanaf 17.00 uur tot 30 september 1991 om 07.00 uur.
Dokter Sommer, Sentro Mediko Barber, tel.: 641605; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 648930 b.g.g. 689266/689337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Schellens, Sommer, Lucacius, Spong en Tweed).

■ **Patiënten van hier niet genoemde artsen wordt aangeraden in spoedgevallen de eigen arts te bellen en te informeren wie voor deze de dienst waarneemt. Het verdient te allen tijde aanbeveling een huisarts te kiezen die in avonden en weekeinden bereikbaarheid geregeld heeft. Vraag er naar bij uw eerstvolgend bezoek!**

APOTHEKEN

WEEKEINDEDIENST ZATERDAG

Otrobanda
de Goede Hoop, Jan Noorduynweg 15, tel.: 682857.
Punda
Plasa, De Ruyterkade 36, tel.: 615519/615545.

ZONDAG

Otrobanda
Groot Piscadera, Jan Noorduynweg z/n (naast Thorax Centrum), tel.: 685022/685023.
Punda
del Pueblo, Sha Caprileskade 7-A, tel.: 612444/612555.

DIVERSEN

VERLOF BEGRAFENIS

(van 10.00-14.00 uur)
28 september: H.R. Andrade, Vesuviusstraat 19.
29 september: A. MICHEL, Dr. M.L. King Boulevrd 42.

HEEFT U hulp nodig bel SOS-lijn 127.

LUCHTPOSTSLUITING
(Postkantoor Groot Kwartier)
Nederland: voor gewone stukken: maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag om 11.30 uur; woensdag om 10.15 uur. Voor aangetekende stukken één uur van tevoren.
Suriname: voor gewone stukken: dinsdag en vrijdag om 17.30 uur en zaterdag om 10.45 en 17.00 uur.
De Verenigde Staten en Europa (op zaterdag): voor aangetekende en gewone poststukken om 14.45 en 15.45 uur.
Het zegelloket is op zaterdag van 07.00-15.00 uur open.

THORAX CENTRUM
(Jan Noorduynweg naast UNA, tel.: 686544): openingstijden van maandag t/m vrijdag van 08.00-17.00 uur; op zon- en feestdagen alsmede op werkdagen na 17.00 uur voor spoedgevallen tel.: 685917.

DIERENASIEL
kantooruren maandag t/m vrijdag 10.00-12.00/14.00-18.00 uur; zaterdag van 10.00-13.00/16.00-18.00 uur; zondag gesloten.

DIERENARTS
voor spoedgevallen gelieve te bellen: 614000 (Veterinaire Dienst) voor de dienstdoende arts.

TONEEL
20.30 uur 'Bai Kas Bek' gebracht door gospelgroep 'He is Alive' - Centro Pro Arts, Schouwburgweg z/n.

COCKTAIL TURISTIKO
20.30 uur verkiezing Su Mahestat Turismo - Ballroom Curaçao Caribbean Hotel.

ZONDAG

TONEEL
20.30 uur 'Bai Kas Bek' gebracht door gospelgroep 'He is Alive' - Centro Pro Arts, Schouwburgweg z/n.

LANDHUIS BRIEVENGAT
10.00-14.00 uur 'open house'.

Financieel Nieuws

Optimisme over bereiken van richtprijs van 21 dollar

OPEC: Productieplafond tot eind 91 miljoen vaten hoger

GENEVE — Het Marktcomité van de Organisatie van Olie-exporterende landen (OPEC) heeft na een vergadering van tweeëneenhalf uur overeenstemming bereikt over een verhoging van het produktieplafond met één miljoen vaten per dag. Over de verdeling van dit produktiequotum heeft men echter niet gesproken.

De overeenkomst geldt over de periode oktober tot en met december. De opzet is om de olieprijzen in de hand te kunnen houden. Het nieuwe produktieplafond komt nu te liggen op 23,65 miljoen vaten per dag. Zo werd officieel meegedeeld van OPEC-zijde.

In de nieuwe overeenkomst is de hoeveelheid olie die Irak en Kuwayt produceren inbegrepen. Over de verdeling van de totale produktiehoeveelheid over de afzonderlijke OPEC-landen is niet gesproken. De afspraak over de verdeling werd losgelaten toen de problemen tussen Irak en Kuwayt begonnen.

NORMAAL

Tijdens een persconferentie na afloop van het overleg liet secretaris-generaal Subroto van de OPEC weten dat de olie-organisatie gaat praten over de verdeling van de produktie als de situatie in het Golfgebied weer normaal is. Volgens de minister van olie van Algerije, Nordine Ait Laoussine, moet de produktie wel worden verdeeld wil de OPEC enige invloed op de olieprijs kunnen uitoefenen.

Enkele van zijn collega's zijn een andere mening toegedaan. Minister Abdalla Salem El-Badri van Libië voorziet dat de nieuwe — grotere — produktiehoeveelheid de prijs van OPEC-olie binnen een maand op 21 dollar per vat kan brengen. Gebeurt dat niet, dan zal de OPEC 'tot actie overgaan'. Waaruit die actie bestaat, wilde hij niet kwijt.

Ook de minister van olie van Indonesië, Ginandjar Kartasasmita, verwacht dat een vat olie in het vierde kwartaal 21 dollar zal kosten. Volgens hem wordt de prijsstijging evenwel veroorzaakt door factoren die buiten de OPEC liggen.

VRAAG

Of de olieprijs kan stijgen tot 21 dollar is nog maar de vraag. De vraag naar OPEC-olie zal in het vierde kwartaal waarschijnlijk iets groter zijn dan het aanbod, hetgeen aanleiding kan zijn tot een prijsstijging. De OPEC-landen zijn nog steeds makkelijk in staat om meer te leveren door hun voorraden aan te spreken.

Doen zij dat, dan zal de prijs niet echt stijgen. Enkele OPEC-landen zijn bang voor een al te grote stijging van de olieprijs, omdat dat hun afnemers naar andere leveranciers zal drijven. Bovendien is de olieprijs ook afhankelijk van de levering van olie door producenten van buiten de OPEC.

Secretaris-generaal Subroto verklaarde verder dat de voorstellen van de Europese Commissie voor een energiebelasting de OPEC grote zorgen baren. Brussel wil, om het broeikaseffect te verminderen en energiebesparing te stimuleren, in 1993 een extra heffing van drie dollar op een vat olie. Die heffing moet daarna tot het jaar 2000 jaarlijks met één dollar worden verhoogd.

GEEN INVLOED

Volgens Subroto wordt olie buitensporig belast. In sommige Europese landen is die nu driemaal zo duur als de prijs die de producenten berekenen. Een extra heffing kan leiden tot tegenactie van de producerende landen, aldus Subroto. Waaruit die actie zou bestaan, zei hij niet.

De uitkomst van de besprekingen had geen invloed op de prijzen op de oliemarkt. In New York sloot West Texas Intermediate voor levering in november twee dollarcent hoger op 22,21 dollar per vat. De handelaren maakten zich veel meer zorgen om de verwikkelingen rond de VN-inspecteurs die in Irak worden vastgehouden.

***

Het IMF heeft NICARAGUA voor het eerst in tien jaar een krediet verstrekt. Het gaat om een bedrag van 56 miljoen dollar dat de komende anderhalf jaar beschikbaar komt. Het IMF toont zich tevreden over het economische programma van de regering-Chamorro.

HET WEER

WEERSVERWACHTING geldig tot morgenmiddag 12:00 uur:
Licht tot half bewolkt en geen neerslag van betekenis.
Matige tot vrij krachtige oostelijke wind (tussen tien en 22 knopen).

WEEROVERZICHT:
In het Caribisch gebied bevinden zich momenteel geen storingen die van betekenis zijn voor het weer op de Benedenwindse eilanden. In de komende 24 uur wordt weinig verandering in het huidige weerbeeld verwacht.

OVERZICHT WEERSGESTELDHEID

Vanmorgen 08.00 L.T.		Afgelopen 24 uur		
Station	Het weer	Max	Min	Neerslag mm
Aruba	licht bewolkt	33	27	0.0
Bonaire	half bewolkt	--	--	0.0
Curaçao	licht bewolkt	32	27	0.0
St Eustatius	licht bewolkt	--	--	9.3
St Maarten	licht bewolkt	31	26	16.8

KERKDIENSTEN

KLOOSTER ALVERNA (Gouv. van Lansbergeweg): zon.: 10.00 uur hoogmis (Ned) en 16.00 uur Papiamentu.
BARBER (H. Joseph): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 09.00 uur.
BRIEVENGAT: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 en 18.00 uur.
BUENA VISTA (Birgen Milagrosa): zat.: 18.30 uur; zon.: 09.00 en 11.30 uur.
CHARO (O.L. Vrouw van Coromoto): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00, 11.00, 17.00 (Spaans) en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van Berg Carmel): zat.: 19.30 uur; zon.: 09.00 (Ned) en 18.00 uur.
JANDORET (O.L. Vrouw van Goede Raad): zon.: 10.00 en 18.00 uur.
HULPKERK BOCA SAMI: zat.: 18.00 uur; zon.: 08.00 uur.
HULPKERK LAGOEN (H. Johannes): zon.: 10.00 uur.
JANWE (H. Hart van Jesus): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned).
KORAAL SPECHT (Goede Herder): zat.: 19.00 uur; zon.: 11.00 en 18.00 uur.
MONTAÑA (H. Dominicus): zon.: 06.15, 08.30 en 19.00 uur.
OTROBANDA:
Santa Ana: zon.: 08.00 en 19.00 uur.
Santa Famia: zon.: 06.00, 09.00, 11.00 (Engels) en 19.00 uur.
PIETERMAAI (kathedraal): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.
SANTA MARIA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.00, 09.00 en 18.30 uur.
SANTA ROSA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.30, 09.00 en 16.30 uur.
SAN WILLIBRORDO: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 uur.
SERU GRANDI (Fuik): zon.: 17.00 uur.
SOTO; zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 uur.
STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagracia): zat.: 07.00 en 19.00 uur; zon.: 08.00, 10.00 (charismatica) en 18.00 uur.
SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima): zat.: 18.00 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
TERA CORA: ZON.: 18.00 UUR.
WESTPUNT (H. Petrus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30 uur.
WISHI (H. Teresita): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 18.00 uur.
ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.30 en 17.30 uur.

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE

MORAVIAN CHURCH
(Goeroeboeroeweg, Mundo Nobo)
zaterdagavond 19.00 uur zangdienst.
zondagmorgen 09.30 uur preekdienst.
(Emmy Berthold kleuterschool, Suffisant)
zondagavond 18.00 uur Papiamentse dienst.

NOACH-KAPEL

zaterdagavond
19.00 uur kerkdienst (Ned.) - Marinebasis Parera.

KORPS POLITIE NEDERLANDSE ANTILLEN

EILAND CURAÇAO

Met diep leedwezen maak ik hierbij bekend dat onze dierbare collega

Lesley Ruperto Michael LOURENS

op 26 september 1991 is heengegaan.
Hij was laatstelijk werkzaam als hoofdagent mede belast met de koördinatie van de opvang van de adspiranten, bij het Bureau Staf Geüniformeerde Dienst.
Zijn toewijding en plichtsbetrachting zullen altijd in onze herinneringen blijven.
De begrafenis vindt plaats met Korpseer op zondag 29 september 1991.
Te 15.00 uur wordt in het lijkenhuis van "El Tributo" aan de Pater Euwensweg de uitvaartdienst gehouden.
Daarna vertrekt de rouwstoet omstreeks 16.00 uur vanaf genoemde lijkenhuis naar de Rooms Katholieke Begraafplaats te Janwé, alwaar de ter aardebestelling plaats vindt.

Willemstad, 28 september 1991.
De Commissaris van Politie,
W.A. TWEEBOOM.

Verzoek SU aan EG

Verkoop voedseloverschotten

FRANKFURT - De burgemeester van de St. Petersburg, Anatoli Sobtsjak, heeft de Europese Gemeenschap vrijdag gevraagd voor tien miljard dollar aan voedseloverschotten aan de Sovjetunie te verkopen en genoegen te nemen met betaling over ongeveer vijf jaar.

Volgens Sobtsjak heeft het plan de steun van president Jeltsin van de Russische federatie en van leiders in Duitsland, Frankrijk en Groot-Brittannië. De VS en Canada zijn minder enthousiast omdat zij vrezen minder graan aan de SU te kunnen verkopen. Sobtsjak deed zijn uitspraken in Frankfurt, waar hij eerder op de dag een conferentie van bankiers had toegesproken.

Situatie onder vorig bewind verslechterd

Paramaribo: rapport Coopers en Lybrand moet bijgesteld

PARAMARIBO - Het concept-rapport van Coopers en Lybrand over de sanering van de Surinaamse economie moet worden bijgesteld. De regering in Paramaribo heeft de Europese Commissie gevraagd een missie naar Suriname te sturen om cijfers en aanbevelingen in het concept aan te passen aan de gewijzigde omstandigheden. Dit heeft het kabinet van de vice-president in Paramaribo vrijdag bekendgemaakt.

Vice-president Ajodhia heeft het verzoek aan de Europese commissie doorgegeven via de EG-vertegenwoordiger in Suriname, L. Salzmann. Coopers en Lybrand hebben in opdracht van de Europese Commissie een "programma tot aanpassing en structurele hervorming" opgesteld. Plannen tot sanering van de economie werden na de militaire coup van december in de ijskast gestopt. De zogenoemde overgangsregering-Kraag/Wijdenbosch voerde een "gul beleid" waardoor het begrotingstekort vanaf januari tot juni dit jaar met ruim achthonderd miljoen gulden steeg.

GOBIERNU DI KORSOU

SERVISIO DI LIMPIESA DI KORSOU

SELIKOR

"PROGRAMA DI LIMPIESA DEN BARIO"

Hefe di Servisio di Limpiesa di Kòrsou (Selikòr) ta partisipá e "Programa di Limpiesa den Bario":
Barionan i Fechanan ku trùk ta pasa kohe shushi gròf i shushi di kurá (djaluna dia 30 di sèptèmber — djabièrnè dia 4 di òktober 1991).

P'ARIBA DI BRUG:

BARIO:	FECHA:
* Coco	djaluna dia 30 di sèptèmber 1991;
* Monteverde, Coronet	djaluna dia 30 di sèptèmber i djamars dia 1 di òktober 1991;
* St. Jago, Zwan	djamars dia 1 di òktober 1991;
* Cherasile	djárason dia 2 di òktober te djabièrnè dia 4 di òktober 1991.

P'ABOU DI BRUG:

* Baraltwijk	djaluna dia 30 di sèptèmber te djárason dia 2 di òktober 1991;
* Caracas	Djaluna dia 30 di sèptèmber te djárason dia 2 di òktober 1991;
* Dòmi Abou	djaluna dia 30 di sèptèmber te djárason dia 2 di òktober 1991;
* Juan Domingo	djaluna dia 30 di sèptèmber te djárason dia 2 di òktober 1991;
* Kortijn	djaluna dia 30 di sèptèmber te djárason dia 2 di òktober 1991;
* Otrobanda	djaluna dia 30 di sèptèmber te djárason dia 2 di òktober 1991;
* Ser'i Dòmi (Kasnan di Pueblo)	djaweps dia 3 di òktober te djabièrnè dia 4 di òktober 1991.

BAND'ABOU:

* Korsal	djaluna dia 30 di sèptèmber te djabièrnè dia 4 di òktober 1991;
* Wèstpunt (Kasnan di Pueblo)	djaluna dia 30 di sèptèmber te djabièrnè dia 4 di òktober 1991;
* Kaya ku ta bai Playa Piskadó	djaluna dia 30 di sèptèmber te djabièrnè dia 4 di òktober 1991;
* Wèstpuntdorp	djaluna dia 30 di sèptèmber te djabièrnè dia 4 di òktober 1991;
* Playa Fòrti	djaluna dia 30 di sèptèmber te djabièrnè dia 4 di òktober 1991;
* Zorgvliet	djaluna dia 30 di sèptèmber te djabièrnè dia 4 di òktober 1991.

Selikòr, Servisio di Limpiesa di Kòrsou ta pidi bishitantenan di e barionan menshoná pa pone tur shushi di kurá i shushi gròf p'afo NA UN MANERA ORDENA PROME KU TRUK PASA, pa evitá ku e shushi ta plama i duna otro molèster.
Pa kualke informashon òf sugerensia yama Departamentu Informashon i Keho di Selikòr telefòn: 614500 òf 614440.
Demostrá bo sentido síviko, sòru di tene bo kas, bo kurá i bo bario limpi i asina sigur nos ta logra mantené nos pais limpi.

E Hefe menshoná,
R.J. Francisca, Bac.

Diony's Cleaning n.v.

ledigen van beerputten, zinkputten, zwembaden, enz.

Tel.: 680194 - 602536

SUCCESVOL
WINKELBEDRIJF
TE KOOP AANGEBODEN

Verkoopprijs n.o.t.k.

Geïnteresseerden kunnen kontakt opnemen met A. Sijdam - Tel.: 372200.

TE CURAÇAO TE KOOP AANGEBODEN

BOUWTERREIN
± 1050 m²

op Jan Sofat met prachtig uitzicht.
Te bevragen per brief onder nr. 72, aan het buro van dit blad, Curaçao.

Naast onze prachtige kollektie kleding hebben wij nu ook

MODERNE HAARACCESSOIRES

voor U.
Het is een bezoekje waard. Kom langs bij:

RASONABLE * Winkelcentrum Brievengat
* Winston Churchillweg.

OPROEPING

OPENBARE VERGADERING

vid Eilandsraad op maandag 30 september 1991 om 18.00 uur in de Statenzaal

AGENDA

1. Ingekomen stuk.
2. Mensaha di Bestuurscollege enkuantu ayuda pa drechamentu di kas.

Willemstad, 26 september 1991.

De Voorzitter,
Drs. E.R. Wilsoe.

De [redacted] heeft dringend

KOLLEKTANTEN

nodig voor vrijdagochtend 4 en vrijdagochtend 25 oktober.
Wie maakt een ochtendje vrij voor een goed doel?
Als U wilt helpen, belt U dan s.v.p. tel. 685427.
Leeftijd vanaf 16 jaar.

GRAPHIC DESIGN GROUP

Mauritslaan 5
Curação
Netherlands Antilles
Tel: 005999-370914
Fax: 005999-371514

Architectural illustrations, Retouching work, Logo's Advertising, Letterheads, Business cards.

SUPERMARKT VREUGDENHIL

Uw favoriete supermarket
goedgesorteerd, met ruime paden
schoon en met de grootste sortering vlees in
FAMILY PACKS

VOLOP PARKEERGELEGENHEID

WAARSCHUWING

De Commandant van de marinebasis Parera maakt bekend dat er schietoefeningen worden gehouden.

Op de schietbaan HATO:

DINSDAG 1 OKTOBER 1991 van 07.15 tot 13.15 UUR.
DONDERDAG 3 OKTOBER 1991 VAN 07.15 tot 13.15 UUR.

Onveilig zeegebied ± 4000 meter uit de kust.

HOUSE FOR SALE
Two floors: 5 bedrooms; 2 bathrooms;
2 deep wells 2 separate maid's room with bath rm; 2600 SQ. meters with fruit trees; swimming pool and gym
Located 50 yds from water with beautiful view overlooking Spanish Water
Price: US$ 1 million dollars
if interested fax 671473

Paso a Paso

Santa Rosaweg 194. Tel.: 671462

Uitverkoop bij Paso a Paso

Schoenen en kleding van gerenommeerde merken nu met 50% korting
Slechts één week op 28 - 30 sept. en 1 - 2 - 3 - 4 - 5 oktober.
Onze openingstijden: maandag t/m donderdag 8-12 uur/3-7 uur v.m. vrijdag en zaterdag non stop geopend.
Wij accepteren kredietbonnen.

TE KOOP

- Toyota Cressida '82 automatic, airco, radio-cassette AM-FM f.6500,-.
- Honda Civic '83, standard speed, f.4500,-.
- Toyota Cressida '84, automatic, powersteering f.6500,-.
- Buick Park Avenue '89, fully equipped, 13000 km. gereden. f.29500,-.

Tel.: 691396
Ook op zondag de hele dag te bereiken, bezichtigen.

TE KOOP

Hooggelegen **2 VERD. VILLA**
prachtig uitzicht.
Tevens **2 FLATS**
alles op 1340 m² erfpacht.
Inlichtingen: 's avonds tussen 6-8 uur, Tel.: 79193

Voor alle reparaties aan Uw
DAK, WATERLEIDING of GASLEIDING.
Bel:
ONDERHOUDSBEDRIJF KLUYTMANS N.V.
(na 18.00 uur)
Tel. 676803

---

schildersbedrijf
Perfect
Gedipl. Mr. Schilder
Tel.: 601766
369127
Fax.: 369127

De lekkerste ROTIE'S
pom, pastei, bamie, nassie, chin. kip, ger. kip, ger. varken, moksie moksie, bruine bonen, bloedworst
kunt U elke zondag tussen 12 en 4 bij ons krijgen.
Vraag naar het gerecht v/d week
Koraal Partir kav 87
tel. 674103

ZWEMBADEN
Import, verkoop, onderhoud en installatie van linerzwembaden
Tel: 375919
Fax: 371098

Het verschil zit in de smaak!
RUM SAN PABLO
de rum die U met werkelijk genot puur kunt drinken

Curaçao	615977
Aruba	34138
Bonaire	5539
St. Maarten	23696

EURO FLITSEN

BLITS BLITS **BLITS**
is Kinder **EUROFLITS**(en)

Ouders opgelet!
In het Nederlands gesproken Kinder Videomagazine.
Profiteer van de gratis extra (tussen)vakantie aflevering.
Een prima ontspanning na 6 weken inspanning op school!
BEL voor meer informatie.

Te koop aangeboden
Representatief woonhuis te Saturnusstraat 53
Indeling: 4 slaapkamers/3 badkamers
meidenkamer met badkamer
ruime living en eetkamer
dubbele garage en berghok
Prijs: was Nafl. 385.000,-
nu **Nafl. 350.000,-**
voor informatie tel. 79535

Op zaterdag 28 september en zondag 29 september vanaf 9.00 uur 's morgens

verkoop van geënte vruchtenbomen

(uitzoeken)

* mandarijn	* sinaasappel
* lamunchi	* mango

Prijs: f. 15.00 per stuk.
Plaats: Pieces Restaurant, einde Caracasbaaiweg.

---

belang-stellenden voor woningruil voor de periode van 15-12-'91 tot 5-1-'92.
Geboden wordt een 1-persoons appartement in Amsterdam en/of een 1gezinswoning in Nieuwegein (Utrecht).
Reakties via tel.nr. 373182 alhier

Zondag 29 september vanaf 12.00
INDONESISCHE RIJSTTAFEL

NAF 18.50

CURACAO INDUSTRIAL SERVICES

heeft voor haar Financiële administratie een

ASSISTENT BOEKHOUDER(STER)

nodig.

Functie eisen:

- dient in het bezit te zijn van minimaal P.D.-boekhouden met enige jaren ervaring binnen geautomatiseerde boekhoudverwerkingssystemen
- het zelfstandig kunnen voeren v.d. Debiteuren-, Crediteuren- en Grootboekadministratie.

Gegadigden dienen hun sollicitaties te richten aan:
Curacao Industrial Services
P.O. Box 3012
Afdeling Personeelszaken.

De Bibliotheek van de Universiteit van de Nederlandse Antillen

zoekt op korte termijn, voor tijdelijke vervanging,

een assistent-bibliothecaris,

met de volgende opleiding: BDA/BDI; GO en/of ervaring in de bibliotheeksector.
Salariëring is overeenkomstig de overheidsschalen voor bibliotheekpersoneel.
Inlichtingen kunnen worden verkregen bij mevrouw M.M. Francisco tel. 684422, tst. 147.
Schriftelijke sollicitaties tot uiterlijk 11 oktober 1991 te sturen aan drs. S.R. Criens, Bibliotheek Universiteit van de Nederlandse Antillen, P.O. Box 4324.

Universiteit van de Nederlandse Antillen

INSTITUTO P.A.P.I.A.
in co-operation with
OKSNA
presents
the well-known **BRIAN BARNES**, directly from London, in his One Man Theatre,
performing
THE PICKWICKIANS AT MANOR FARM
by Charles Dickens.

Place : ITC Auditorium
Date : Sunday, 29 September, 1991
Time : 08.30 p.m.
Tickets available at Van Dorp Promenade, Mensing's Caminada and Fancy Kids.

Te koop
een
Mitsubishi Tredia '84
in heel goede staat met slechts 59.000 km gereden
en
Toyota Corona '87
Wij kopen en verkopen auto's en U weet gegarandeerd in welke staat de auto verkeert.
Tel. 674101

Patrizia
DESIGN
Fall Collection '91
Intrigueing colors, eye catching patterns, wild and exotic prints now available.

Columbusstraat 4 - Curaçao, N.A.
Tel.: 656606

LOWEST PRICES in TOWN!

99.-

NAPA AUTO PARTS

Curatra	Boerhaavestr. z/n Tel. 623261
Saliña	Caracasbaaiweg 55 Tel. 613661
Dokweg	z/n 373811

GOED ETEN VOOR EEN REDELIJKE PRIJS

Bij Pinocchio kunt U niet alleen in een eenvoudige doch gezellige sfeer een hapje eten, maar dit oók bestellen om mee te nemen.
Wat denkt U bijvoorbeeld van:
Shrimp-burgers, Biefstuk met frites, Kippen salades, Ossehaas saté's, enz.
Bovendien hebben wij vrijwel elke dag iets nieuws op het menu.
Pinocchio is voornamelijk voor mensen die iets meer willen dan een hamburger of een kippepoot en toch tegen een redelijke prijs.

Dagelijks open van 9:00 am. tot 11:00 pm.
GRILL-BAR PROMENADE

TE HUUR:
op goede stand centraal gelegen.
4 slaapkamers, 2 badkamers, volledig gemeubileerd.
Huurprijs: f. 3500,- per maand.
Minimaal: 1 jaar contract.
Alleen serieuze gegadigden gelieve te bellen telefoonnr.: 79299 dagelijks tussen 8-10 uur v.m.
Direkt beschikbaar.

TE KOOP
Daihatsu
f. 1650,-
Tel.: 672080 - toestel 37
of 676605 na 18.00 uur

ÑAPA

AMIGOE

ZATERDAG 28 SEPTEMBER 1991

Weekend Bijlage

Miguel Pourier werd op 29 september 1938 geboren op Bonaire, waar hij de lagere school doorliep. Op Curaçao bezocht hij het Radulphus College. Bij de Rijksbelastingacademie in Nederland volgde hij de opleiding tot belastinginspecteur. In 1962 was hij daarmee klaar. Terug op Curaçao ging hij bij de douanedienst werken. In 1968 werd hij daar diensthoofd, in 1970 werd Pourier waarnemend directeur der belastingen, de benoeming tot directeur volgde in 1973. Dat jaar werd hij minister van Welvaartszorg voor de UPB in het kabinet-Evertsz. Dat bleef hij gedurende 6 jaar. Hij heeft die tijd ook enige maanden als minister van Economische Zaken en Financiën gefungeerd, terwijl hij ook circa drie maanden de premiersfunctie heeft bekleed in het interim kabinet Pourier. Bij de UNA studeerde hij rechten. De benoeming bij de ABN Trust volgde in maart 1980. In 1983 werd hij ook daarnaast directeur van de ABN Bank. De dubbele functie bekleedde Pourier zo'n half jaar. Sindsdien is hij algemeen directeur van de ABN en gedelegeerd commissaris van ABN Trust.

MACHT MOET JE UITSTRALEN

Mr. Miguel Pourier doet de straightjacket uit:

'Politiek? Alleen als het echt moet...!'

MIGUEL POURIER. Financieel deskundige, offshore-kenner, bankier, nee, ex-bankier, fervent tennisser, vader van drie, ex-politicus, staatkundig expert, echtgenoot, ex-minister, Bonaireaan, ex-premier.

Iedereen kent hem wel, deze softspoken, gebrilde jurist die van cijfers houdt, de boel altijd goed in de gaten houdt en gisteren de deur bij de ABN - tegenwoordig ABN/AMRO - voorgoed achter zich dicht deed. Na elf en een half jaar bij deze bankinstelling houdt hij het voor gezien. Zijn laatste functie daar: general manager. Hij begint zijn eigen financieel adviesbureau - met de ABN/AMRO als een van de klanten. Dat heeft hij slim bekeken. Slim is eigenlijk het juiste woord niet om Pourier te omschrijven, een man die vrijwel van alle markten thuis blijkt te zijn. Dat weet hij, dat weet de rest. Een openhartig interview over het heden en de toekomst, de bank, het bestuur, de politiek. Miguel Pourier gaat een nieuw tijdperk tegemoet, zegt hij zelf. "Jullie zullen van me horen." Een weegschaal in hart en nieren. Morgen wordt hij 64 jaar.

=door Ana van Leeuwen =

....MR. MIGUEL POURIER....

Er doen al geruime tijd geruchten de ronde dat U na uw ABN-loopbaan weer de politiek ingaat....

"De mogelijkheid is natuurlijk nooit helemaal uitgesloten, ik ben echter meer technisch ingesteld. De kans is klein. Ik verlaat de bank niet vanwege politieke aspiraties, maar om meer bewegingsvrijheid te hebben om me bezig te houden met zaken die me interesseren. De politiek ontneemt je die bewegingsvrijheid juist weer. Ik weet het want ik heb zes jaar ervaring (als minister van Welzijnszorg voor de UPB en als interim premier). Verder moet je hier op de Antillen partij-politiek bedrijven, je binden aan allerlei partij-disciplines. Ik geloof dat het goed is dat er ook mensen zijn die de zaak los van de politiek kunnen bekijken."

Velen hadden gedacht - en gehoopt misschien - dat U met een nieuwe partij zou komen, als alternatief...

"Ik ben inderdaad door velen benaderd. De belangstelling blijkt groot. Veel mensen zeggen dat ik de politiek weer in moet, dat er een frisse wind nodig is. Je moet dit soort zaken wel relativeren. Vaak genoeg lachen ze je achter je rug weer net zo hard uit. Ik bekijk het nuchter, met beide benen stevig op de grond. Ik ga realistisch te werk. Een partij oprichten is niet eenvoudig, je moet een stel werkelijk overtuigde mensen bij elkaar hebben. Onze gemeenschap is nu jammergoeg dusdanig politiek ingesteld, dat je niet zomaar veranderingen teweeg brengt; het is een proces. Je moet dingen hebben om weg te geven, zeggen mensen die het weten.

Mijn ideeën zijn echter langetermijn gericht en immaterieel."

Denkt U dat de meeste potentiële stemmers U kennen?

"Natuurlijk heb ik een voorsprong, de meeste mensen kennen me; ik zou mensen kunnen mee krijgen waar ik wat aan heb. Maar nogmaals, het is denk ik toch de vraag of de mensen massaal op me zouden stemmen omdat ik Miguel Pourier ben. De traditionele partijen hebben ook hun aanhang."

Denkt U dat de partijen bang zijn voor een dergelijke stap?

"Op het moment dat ik beslis een eigen partij op te richten zal ik daar eerlijk voor uit komen. Dat is nu dus niet het geval. Als de noodzaak er is, dan gebeurt het wel. Verder moet je invloed kunnen hebben. Je moet realistisch zijn anders ben je enorm veel energie kwijt voor één zetel. Dat is de moeite niet waard."

Hoe doen de huidige partijen het nu?

"Onze daadkracht is behoorlijk geslonken; besluitvorming, het niet behoorlijk functioneren; mogelijk komt dat door de politici. Zeker op politiek gebied wordt veel gepraat en weinig gedaan. Er worden weinig besluiten genomen en ze laten lang op zich wachten. Dat is jammer, want we kunnen ons geen tijdverlies veroorloven. We verdienen beter."

Hoezo dan de uitspraak 'Ieder volk krijgt de regering die het verdient'?

"Dat is ook waar. Onze mensen eisen vaak ook geen oplossingen voor de echte 'issues'. Men besteedt veel aandacht aan irrelevante zaken. De vicieuze cirkel is rond: jongeren die niet lezen, niet kritisch zijn. Zij produceren weer mensen die niet kritisch zijn en zo gaan we door."

Is er een belangrijke interactie tussen het gedrag van de bevolking en dat van de politici?

"Ja zeker. Soms krijg je de indruk dat wangedrag door de politici goed valt bij de mensen; dat ze dat goedkeuren. Daarom krijgen die politici zoveel stemmen."

Is de noodzaak dan niet groot voor een verandering?

"Ik heb al besloten dat ik alleen de politiek weer inga als de nood echt groot is en dat is nu niet het geval. Er zijn 'tastbare problemen' zoals de financiële en monetaire problemen. Zij kunnen aangepakt worden, zolang de politieke bereidwilligheid daarvoor aanwezig is. Moeilijker zijn problemen als illegaliteit en criminaliteit: zaken die we zelf hebben bevorderd. Iedereen wil een slag slaan, 'tira pará', om snel rijk te worden, rijk worden door drugs. Vroeger dacht men vooruit te komen door hard werken en studeren. Nu verwachten ze dat alles voor ze gedaan wordt. De politici moeten zich ook met dit soort zaken gaan bezig houden."

Snel rijk worden is nu de mode

Hoe ernstig zijn de financiële problemen op Curaçao?

"Zeer ernstig. De overheid leent geld om zijn kosten te dekken en betaalt daarnaast zijn schuldeisers niet behoorlijk. Vele bedrijven komen hierdoor in problemen. Dat breng een kettingreactie teweeg en men geeft daarnaast een slecht voorbeeld. Je kan niet aan de ene kant in een razend tempo met aannmaningen en dwangschriften belasting innen en zelf je schulden niet betalen. Maatregelen zullen niet eenvoudi g zijn, daarom moeten de kosten omlaag.Er zijn wel maat regelen getroffen, maar onvoldoende."

Welke zijn volgens U de meest urgente maatregelen?

"Er moest iets met de organisatie van gezondheidszorg gebeuren, de kosten zijn te hoog; sociale zaken, je moet als overheid op dat terrein helpen, maar hier is de situatie uit de hand gelopen. Politici moeten de organisatie aanpakken. Het is moeilijk, het is een kwestie van bereidwillighheid, ook hier weer, want rapporten en expertise zijn er in overvloed. De politiek denkt nu echter te veel aan de volgende verkiezingen."

Als die bereidwilligheid niet komt, de inkomsten omlaag blijven gaan, wat dan?

"Je kan als overheid niet blijven lenen, althans niet als je geen maatregelen treft om de structurele problemen, zoals het begrotingstekort, op te lossen."

Staatkundige structuur. Wat verwacht U dat er uiteindelijk uit de bus rolt?

"Ik denk dat de motie van de Curaçaose partijen (over een aparte status van het eiland binnen het Koninkrijk) gerespecteerd moet worden. Die is unaniem aangenomen door de volksvertegenwoordigers; degenen die zich daartegen keren zijn niet democratisch bezig."

Sturen ze echter de situatie niet in een bepaalde richting?

"Ze beïnvloeden het publiek, maar dat is wat politici doen. Ze moeten richting geven. Ze moeten wel veel en vooral complete informatie geven, opdat het publiek uiteindelijk een keuze kan maken. Ook de andere kant van de medaille laten zien. Ik heb nog steeds niet gehoord waarom de andere alternatieven niet deugen. De huidige situatie is niet goed voor Curaçao dat erken ik, maar er zijn alternatieven."

Wat zijn die alternatieven dan?

"Een 'lichte' centrale overheid b.v., waarbij alleen koninkrijksaangelegenheden, wetgeving, monetaire aangelegenheden en dergelijke door een beperkt aantal mensen worden afgehandeld. Twee verkiezingen zijn niet meer nodig, middels getrapte verkiezingen vorm je de centrale overheid. De eilanden krijgen veel meer zeggenschap, waardoor conflicten weggwerkt worden en de banden blijven bestaan. Je voorkomt op die manier dat mensen van het ene eiland zich niet meer thuis voelen op het andere."

Een status aparte zal verwijdering tot gevolg hebben...

"Ik vrees van wel. Er zal wel enige vorm van samenwerking zijn, maar niemand weet nog hoe. Ik ben bang dat er allerlei formaliteiten ingevoerd worden. Het grondgebied wordt kleiner, er komen beperkingen. Een soort psychologische afzondering."

Kan je de situatie nog terugdraaien?

"De Curaçaose politici lijken vastbesloten, vooral nu Nederland niet meer vasthoudt aan koppeling van de status aparte aan de onafhankelijkheid van Aruba."

De Nederlandse regering, heeft die geen stem?

"Toen het zelfbeschikkingsrecht werd erkend werd het zaad gepland voor het uiteenvallen van de eilanden. Aruba maakte daarvan gebruik, maar Nederland liet de onafhankelijkheid als conditie vallen. Ze hebben in Nederland natuurlijk wel zeggenschap en men zal eisen gaan stellen als wij in het Koninkrijk willen blijven. Maar die moeten dan ook voor Aruba gelden." *Een Curaçao-Bonaire-koppeling wordt moeilijk...*

"Ja. Het 'autoriteit-probleem' steekt weer de kop op. Ook St. Maarten zal de zorg van de twee andere Bovenwindse eilanden niet op zich willen nemen. Er komen nieuwe fricties. Toch zijn en blijven Bonaire en Curaçao op elkaar aangewezen. Bonaire kan een concurrent worden als er geen goede afspraken zijn."

De offshore-sector. Blijft die een belangrijke pijler?

"De offshore zal blijven veranderen, mede door internationale ontwikkelingen, zoals het BCCI-schandaal. De aandacht van de internationale wereld richt zich op de 'tax havens', ook op ons als 'low tax haven'. Ze gaan er van uit dat wij dit soort praktijken in de hand werken. We moeten rekening houden met maatregelen. Iedere keer als onze naam genoemd wordt bij zo'n schandaal, kan je maatregelen verwachten. We moeten een 'clean image' hebben en ik ben blij dat lokaal alles gedaan wordt om dat image schoon te houden."

Mensen kunnen slecht tegen kritiek

Hoe schoon kan de offshore sector zijn of worden?

"Er is een marge waarop je geen greep hebt. Er zijn dingen gebeurd bij bedrijven die heel schoon overkwamen, ook in de VS, maar waarop geen controle meer mogelijk was. Wij houden er een stringent beleid op na om te weten wie achter bepaalde actviteiten zitten, maar het kan voorkomen dat iets mis gaat. Een schoon bedrijf kan veranderen, niet meer zo schoon zijn. Uitzonderingen zijn derhalve vooral bij grote offshore bedrijven niet uitgesloten. Je moet wel erg alert zijn. De supervisie moet verder toenemen."

Blijft de offshore belangrijk als inkomstenbron?

"Niet voor de overheid. De inkomsten zullen zich stabliseren rond de 150 miljoen per jaar. We zijn er al bijna. De gunstige gevolgen van de financieringsmaatschappijen werken uit en rond 1992 is dat zover. We genieten als financieel centrum al grote bekendheid en hebben internationaal een goede naam, dus dat helpt wel."

Zal U de bank missen?

"Ik zal de mensen en de contacten missen. De mensen waarderen me hier, dat merk ik nu wel. Dat is jammer. Er is erkenning. Ik ben open, mijn deur stond altijd open, ik maakte een praatje met iedereen. Zo ben ik nu eenmaal."

Het feit dat U directeur-af bent van zo'n belangrijke maatschappij vindt U minder erg?

"Ja. Ik heb nooit zoveel waarde gehecht aan macht. Iets wat je gekregen hebt, kunnen ze je weer ontnemen. Macht moet je uitstralen; feit is wel dat je met zo'n functie heel belangrijke beslissingen kunt nemen.Je kan een proces leiden. Ik hoop echter actief te blijven op vele terreinen. Ik blijf in de financiële sector, als adviseur van offshore en lokale bedrijven. Ik zal op contractbasis werken en daardoor meer vrijheid hebben."

U zal niet meer meer in dienst treden bij een bedrijf?

"Nee. Ik heb verschillende offertes gehad, maar ik wil dat niet meer. Mijn levensplanning is niet zo. Ik heb altijd een tijd voor de overheid willen werken, een tijd in het bedrijfsleven en nu, zonder een *straight jacket*. De expertise die ik in in de loop der jaren heb opgebouwd zal ik nu zo goed mogelijk benutten."

Verwacht U veel klanten te kunnen werven?

"Zelfs als dat niet zo is, zal ik mijn tijd wel doorbrengen. Er zijn allerlei dingen op sociaal gebied die ik graag had willen doen, maar ik had de tijd niet. Ook verschillende hobbies moest ik laten varen."

Het tennissen niet...

"Nee, dat niet. Ik speel ook gitaar, dat wil ik weer oppakken èn schaken. Een beetje vrije tijd kan geen kwaad." *Gaat U ook weer meer tijd besteden aan Kousa Komun?*

"Ik ben nu alleen adviseur en geen bestuurslid meer. Ik blijf actief zolang ze deze status behouden en terechte, objectieve kritiek leveren. De mensen moeten leren leven met opbouwende kritiek. Dat kan alleen maar goed zijn. Kritiek is op de Antillen een heel moeilijk punt. Mensen vatten vaak dingen heel persoonlijk op. Dat is niet gezond."

IN DIT NUMMER van Ñapa :

ÑAPA wordt wekelijks gratis bezorgd aan Amigoe-abonnees en is in de losse verkoop verkrijgbaar met de zaterdagkrant voor het totaalbedrag van één gulden.

EINDREDACTIE: **Norbert Hendrikse**
LAYOUT: **Solange Isselt**

Affaire houdt gemoederen in Nederland bezig

Groen Links wil zaak-Bosio tot in details onderzoeken

= door ANP-verslaggever André Vermeulen =

DE ZAAK BOSIO, heeft de gemoederen in politiek Nederland danig in beroering gebracht. Uit de kamerstukken blijkt dat minstens vier Nederlandse ministers gedurende zes jaar lang deze zaak verborgen hebben gehouden voor het publiek. Groen Links is nu vast van plan een diepgaand onderzoek in te stellen en daarbij de onderste steen boven te halen. Op 21 oktober 1985 loopt in de haven van Antwerpen een containerschip uit Ghana binnen. Het vaartuig was naar de Belgische stad uitgeweken omdat de Rotterdamse haven, waar het eigenlijk naar toe had gewild, weer eens staakte. Een week later vindt de Belgische douane in een van de containers op de kade behalve een partij kokosnoten ook 645 kilo marihuana. De Belgen hadden van hun Nederlandse collega's een tip gekregen.

De vrachtdocumenten vermeldden dat de kokosnoten bestemd waren voor een bedrijfje in Kleef, dat op naam stond van de in Arnhem wonende Fransman Michel Bosio. Deze Bosio wist dat er een lading kokosnoten naar hem op weg was, maar hij wist niet dat die partij werd gebruikt als dekmantel voor de smokkel van marihuana. Zegt hij.

VRIENDIN

Bosio was in 1979 naar Nederland gekomen voor een Amsterdamse vriendin, die hij in Frankrijk had leren kennen. Met subsidie van het ministerie van Economische Zaken (EZ) wist hij in 1982 een bedrijf te beginnen in airconditioningsinstallaties voor auto's. Een jaar later werd hij als directeur van de BV ontslagen. Bosio had er een rommeltje van gemaakt. Heette het volgens EZ. Toen een voormalige vertegenwoordiger van zijn bedrijfje, H.J. Parisius, de berooide Bosio in 1985 een paar duizend gulden in het vooruitzicht stelde als hij zijn lege B.V. in Kleef als bestemmingsadres mocht opgeven voor een partij tropische vruchten die hij in Ghana had gekocht, zag de Fransman daar geen kwaad in. Beweert hij. Op de dag van de drugsvondst in Antwerpen krijgt Bosio een telefoontje van Parisius. De man vertelt hem de waarheid over de container en waarschuwt voor drie mannen die Bosio zullen benaderen om de container op te halen. Wanneer enkele dagen later inderdaad drie onbekende figuren aan Bosio's voordeur staan, begint de onfortuinlijke ondernemer lont te ruiken. Zijn vriend en zakelijk adviseur R. van den Heuvel raadt hem aan de politie op de hoogte te stellen.

Op 4 november 1985 hebben Bosio en Van den Heuvel een onderhoud met de Arnhemse adjudant van politie H.W. Buil, die de plaatselijke functionaris van de Binnenlandse Veiligheidsdienst (BVD) is. Buil hoort het relaas van Bosio aan, maakt geen notities en evenmin een procesverbaal. Wel deelt hij het tweetal volgens Van den Heuvel tot hun stomme verbazing mee dat hij Parisius kent van de politie-opleiding en dat de 'handelaar in kokosnoten' nauwe contacten onderhoudt met de CIA en de Amerikaanse DEA, de federale narcoticabrigade, die wereldwijd opereert.

MISBRUIKT

Vervolgens reist de Fransman met zijn adviseur naar België af om de autoriteiten daar ervan te doordringen dat zijn naam misbruikt is. Daar slaagt Bosio in. In dossier 3687/85 van de Antwerpse Bob staat het hele verhaal over de container en Bosio's rol daarin nauwkeurig opgetekend. Op vragen uit het Belgische parlement over de container antwoordde minister Wathelet van Justitie te hebben afgezien van strafvervolging "omdat vooreerst tegen de heer Bosio geen voldoende bezwaren bestonden en het natrekken van zijn verhaal de identiteit zou hebben gereleveerd van de informant die via de douanediensten de inbeslagname van de marihuana mogelijk maakte. Er is dus voornamelijk afgezien van verder onderzoek om de informant te beschermen. Inlichtingen nopens deze informant en de wijze waarop de Belgische Justitie desbetreffend werd ingelicht, kunnen om evidente veiligheidsredenen niet worden medegedeeld."

AFGESCHERMD

Op grond van de stukken van de kamercommissie denkt Lankhorst van Groen Links dat Parisius de informant is die moet worden afgeschermd. Maar waarom moet hij worden afgeschermd?

Michel Bosio, kennelijk geen al te sterke zakenman, gaat in 1981 failliet. Hij hoort dat het ministerie van Economische Zaken subsidie verstrekt aan startende ondernemers, dus hij wendt zich tot Den Haag. EZ weigert. Wie geeft er nou subsidie aan een failliete buitenlander? Bosio gaat in beroep tegen de negatieve beslissing en wederom verliest hij. Bosio blijft zeuren. Economische Zaken geeft dan opmerkelijk genoeg bureau Berenschot opdracht om het ondernemingsplan van Bosio te beoordelen. Het gerenommeerde kantoor stelt vast dat het plan er goed uitziet, maar dat Bosio zelf te licht is om het uit te voeren. Advies: plaats een regeringsbegeleider naast hem.

Toenmalig staatssecretaris Van Zeil (CDA) gaat akkoord en zegt Bosio 650.000 gulden toe. Berenschot levert de regeringswaarnemer in de persoon van G.J.B. Belderbos. Begin 1983 gaat Bosio van start. En meteen gaat er al van alles mis. Bosio krijgt na enkele maanden het sterke gevoel dat er met Belderbos iets niet in de haak is. De regeringsbegeleider reist de halve wereld af naar bestemmingen in Afrika en het Midden-Oosten en declareert zich suf. Bosio kan niets doen want volgens het contract met EZ - op blanco briefpapier en niet zoals gebruikelijk in dit soort zaken met het ministeriele brievehoofd - is alleen Belderbos bevoegd om aan de bankrekening van het bedrijfje te komen. Vreemd genoeg komt de naam Belderbos op de documenten die bij de Kamer van Koophandel zijn gedeponeerd, niet voor. Op een dag loopt Bosio het Haagse hotel Babylon binnen en ziet daar Belderbos aan tafel zitten met twee heren. Een van de twee, Parisius, kende hij al uit Arnhem. De ander heet O'Kelly en is Amerikaan. De Fransman schuift aan en hoort tot zijn verwondering dat het gespreksonderwerp van de heren de internationale wapenhandel betreft. Parisius en O'Kelly worden freelance-vertegenwoordigers van Bosio's bedrijf. Zij zullen proberen buitenlandse klanten te vinden voor de airco's van de jonge firma.

Na een half jaar is er nog steeds niets noemenswaardigs gebeurd. Belderbos, Parisius en O'Kelly zitten meer in het vliegtuig dan in Arnhem en in de zomer van 1983 is de helft van de 650.000 gulden al op. De Franse Arnhemmer vertrouwt de zaak niet langer en doet zijn beklag bij Economische Zaken over de regeringswaarnemer. EZ weet ook niet goed wat te doen en haalt zowel Belderbos als Bosio uit het bedrijf. Staatssecretaris Van Zeil benoemt een ander tot regeringswaarnemer, bedrijfsleider Starrenburg wordt de nieuwe directeur. In 1984 gaat de firma alsnog failliet wegens "de trage realisatie van de produktie-organisatie", aldus een tweede rapportage door Berenschot. EZ heeft dan 2,3 miljoen gulden weggegooid, want na het vertrek van de Fransman vloeit er nog eens 1,7 miljoen naar Arnhem. Een ambtenaar van EZ, die zich destijds met de zaak heeft beziggehouden, beaamt nu dat het ministerie de affaire-Bosio slecht heeft behandeld. Over Belderbos weet hij niets meer. Bosio begint eind '83, begin '84 een eenzame strijd tegen Economische Zaken. Eerherstel en schadeloosstelling is wat hij vraagt. De FIOD gaat intussen de handel en wandel van Belderbos na. Wanneer Bosio ruim twee jaar later wordt geconfronteerd met de Antwerpse container, gaat het bij hem dagen. Zijn bedrijf is van meet af aan met of zonder medeweten van de Nederlandse regering door de CIA gebruikt als dekmantel voor handel in drugs. Met de opbrengst werden wapens gekocht, die naar anti-communistische 'bevrijdingsbewegingen' in Azië en Afrika gingen. Parisius zou hem na zijn ontslag dat scenario hebben voorgehouden. De handelaar in kokosnoten is sinds eind 1985 evenals O'Kelly echter spoorloos verdwenen, terwijl Belderbos in dezelfde periode plotseling is overleden.

Domper op optimisme gezet

■BAYRUT - De secretaris van de pro-Iraanse Hezbollah, sjeik Abbas Moussawi heeft een domper gezet op het optimisme ten aanzien van de spoedige vrijlating van de Westerse gijzelaars in het Midden Oosten. De Hezbollah-secretaris liet namelijk weten dat Israël meer Arabische gevangenen moet vrijlaten. Ook zei hij dat de ontvoerders van de Westerse gijzelaars eisen dat sjeik Abdel Karim Obeid wordt vrijgelaten die door Israël werd ontvoerd.

(AFP-satellietfoto)

Hoewel politieke toekomst nog onzeker is

Cuba raakt weer in trek bij de toeristen

DEN HAAG - De Nederlandse reiswereld wacht met spanning de politieke ontwikkelingen in Cuba af. Er liggen daar volgens de reisbranche gouden bergen in het verschiet. Zou de politieke onrust net als in de voormalige socialistische broederlanden in Oost-Europa binnenkort in Cuba toenemen, dan moeten de van ongeduld trappelende touroperators hun plannen even opzouten. Per 4 november zal - op voorwaarde dat het rustig blijft op Cuba - weer voor het eerst sinds dertig jaar een Nederlandse luchtvaartmaatschappij op de Caribische eilandengroep gaan vliegen. Volgens Martinair bestaat er bij Nederlandse reisorganisaties volop behoefte aan een luchtverbinding vanuit Nederland. De bedoeling is dat er elke week wordt gevlogen. "Alles is geregeld. Het vliegtuig en de vergunningen", aldus Martinair.

Cuba raakt kennelijk weer in trek. In de wintergidsen van circa vijftien Nederlandse touroperators neemt Cuba een prominente plaats in. Volgens Holland International-topman drs. A.P. Houtzaager wordt Cuba hoe dan ook het 'Spanje van het Caribisch gebied'. "Cuba is voor ons daar nu de grootste bestemming." De touroperator en ook Martinair geven te kennen dat de boekingen naar tevredenheid lopen.

Cubanacan International SA, een particulier promotiebureau met negen vestigingen in Spanje en Italië, constateert ook dat er in Nederland vraag is en heeft inmiddels hier zijn tenten opgeslagen. Het in juli gestarte Rijswijkse bureau bezorgde Cuba promotie aan zowel touroperators als particulieren. Waarom pas dit jaar? "Dat is een kwestie van marktontwikkeling en marktstimulering", aldus directeur Mario Souri Montes. "Daarvoor wisten de touroperators in Nederland nog niets van Cuba." Verder laat ook de vakpers Cuba niet links liggen. 'Reisrevue' besteedde in het juli-nummer uitgebreid aandacht aan het tien miljoen zielen tellend Caribisch eiland om het gebrek aan kennis over Cuba te verhelpen." Intussen zit Cuba zwaar aan de grond. De hechte economische betrekkingen met Oost-Europa en met name de Sovjetunie zijn weggevallen en ook de militaire rugdekking die Cuba al dertig jaar van Moskou geniet, lijkt op termijn geen absolute zekerheid. Voor olie uit de Sovjetunie en voor militair materieel en reserveonderdelen moeten voortaan harde valuta's op tafel komen. Het belangrijkste Cubaanse exportprodukt suiker brengt op de wereldmarkt niet eens de kostprijs op. Dan is elke harde valuta die uit het toerisme voortrolt meegenomen.

GEEN PRIORITEIT

Momenteel trekt Cuba jaarlijks zo'n 400.000 toeristen, 4 procent van de 10 miljoen buitenlanders die het Caribisch gebied jaarlijks aandoen. Eens was Cuba goed voor een marktaandeel van 35 procent. In de jaren '60 en '70 was het toerisme voor Havana absoluut geen prioriteit. Hotels werden er nauwelijks gebouwd. Alle bouwinspanningen waren gericht op infrastructuur en het woningenbestand.

De laatste tien jaar veranderde dat. "De hotels in Cuba zijn modern en van de laatste snufjes voorzien", aldus Houtzaager van Holland International. Hotelbouw vindt momenteel plaats in joint ventures met buitenlandse hotelconcerns, vooral Spaanse en Duitse.

Islamitische straf voor Amerikanen

Een Pakistaanse rechtbank heeft woensdag twee Amerikaanse broers een **islamitische straf** opgelegd voor een diefstal die zij naar eigen zeggen niet hebben gepleegd. Bij beide mannen zal de rechtervoet en de linkerhand worden afgehakt.

Daniel (32) en Charles (30) Boyd hebben een week de tijd om in beroep te gaan tegen de veroordeling, die tevens zware arbeid voor een periode van vijf tot tien jaar inhoudt. De rechtbank heeft hen schuldig bevonden aan diefstal van ruim 6.000 gulden.

Volgens de politie zijn de twee mannen enkele jaren geleden naar Pakistan gekomen en hebben zij zich bekeerd tot de islam. De rechtbank noemde de broers bij hun islamitische voornamen Saifullah en Assadullah.

De rechtbank in Peshawar is een van de elf speciale rechtbanken die vorige maand door de regering van Nawaz Sharif zijn opgezet. De rechtbanken moeten binnen dertig dagen uitspraak doen. Ook voor hoger beroep is maximaal een maand de tijd. De oppositie heeft zich hevig verzet tegen dit 'snelrecht'.

Islamitische straffen zoals het afhakken van handen voor diefstal, steniging voor verkrachting en ranseling voor alcoholgebruik, zijn sinds 1979 mogelijk in Pakistan. Tot nu toe is alleen de laatste straf ook in praktijk gebracht.

Israël accepteert Etiopische joden

Israël is bereid de Etiopische christenjoden op te nemen. Dit heeft de regeringscommissie die de religieuze status van deze Etiopiërs onderzoekt, besloten, melden Israëlische kranten maandag. De emigratie-autoriteiten hebben altijd gevonden dat de Etiopische christenjoden niet tot het joodse volk horen.

De commissie, die naar het Afrikaanse land was gereisd om de situatie van de christenjoden te bestuderen, vindt dat zij geen recht hebben om naar Israël te emigreren. Maar zij hanteert de regel 'iedere Israëliet blijft een Israëliet, ook wanneer hij gezondigd heeft'.

De schattingen van het aantal Christenjoden in Etiopië liggen tussen de 15.000 tot enkele honderdduizenden mensen. De komende week reizen enkele Israëlische delegaties naar Etiopië om het vertrek van de christenjoden en de laatste 2.500 joden in dat land voor te bereiden.

Een woordvoerder van het Israëlische ministerie van Buitenlandse zaken verklaarde echter dat wat de christenjoden betreft nog niets ondernomen moet worden, totdat de laatste Etiopische jood naar Israel is overgebracht.

De emigratie van de christenjoden is een heet hangijzer in Israël. Zo is het Israëlische opperrabbinaat van mening dat de christenjoden zich eerst weer tot het jodendom moeten bekeren, voordat zij naar Israël mogen emigreren. Religieuze joden zijn bang dat zich onder de christenjoden zendelingen bevinden of mensen die bewust voor het christendom hebben gekozen.

Het parlement van ZWITSERLAND heeft zijn goedkeuring gehecht aan een project van omgerekend 31 miljard gulden voor verbetering van de spoorverbindingen door de Alpen. Het gaat om onder meer twee nieuwe tunnels die voor 2010 klaar moeten zijn.

De Club van PARIJS heeft met Peru een andere aflossingsregeling getroffen voor zes miljard dollar aan overheidsschulden. Het gaat om alle schulden die voor het einde van 1993 hadden moeten zijn terugbetaald.

Hoofd Wilhelminaschool kijkt terug op verleden

Juf. Heidenreich: 'Dit is niet het Curaçao zoals ik mij het herinner'

CATHARINA M. HEIDENREICH was van september 1936 tot september 1955 hoofd van de Wilhelminaschool. Ik ontmoette haar op de openingsavond van de feestelijkheden ter gelegenheid van het vijftigjarig bestaan van het Peter Stuyvesant College en ze viel op: door haar kwiekheid en levenslust ondanks een kennelijk hoge leeftijd (ze is vierentachtig jaar), maar ook omdat zij werkelijk iedereen scheen te kennen, bij naam te noemen en het liefst iedereen tegelijkertijd te willen ontmoeten. Dat lukte ook aardig omdat er voortdurend mensen om haar heen stonden. Toen ik met haar kennismaakte verzuchtte ze: "Hè, hè, eindelijk een die geen oud-leerling is", maar een interview voor de krant zag ze eerst niet zitten. Voor het gedenkboek ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan van de Hendrik- en Wilhelminaschool was ze al geïnterviewd en daarbij had ze alles al verteld. Maar uiteindelijk stemde ze toch toe.

= door Nel Casimiri =

'Juffrouw' Heidenreich is zelf zo enthousiast over haar bezoek aan Curaçao, het eerste sinds haar vertrek in 1955, en ze vindt het zo leuk om herinneringen op te halen dat ze wel stof voor een heel boek in zich heeft. Ze werd op 9 juni 1907 geboren in Arnhem. Daar volgde zij de MULO en daarna de kweekschool en haalde tegelijk het L.O.-Frans-diploma. Een jaar later, in 1927 slaagde zij ook voor L.O.-Duits en Frans M.O.-A. Daarna begon haar loopbaan in het onderwijs: eerst in Rijssen, toen op Terschelling, vervolgens in Lochem. In die tussentijd had zij ook haar hoofdakte behaald zodat zij op haar 24ste jaar als hoofd benoemd kon worden, weer op Terschelling. In 1936 verschijnt er een advertentie in de Nederlandse kranten waarin voor Curaçao wordt gevraagd: een vrouwelijk hoofd voor een meisjesschool, onder de dertig jaar, maar met ervaring. Heidenreich kan zich niet indenken dat er meer vrouwelijke hoofden zijn van haar leeftijd met ervaring. Ze besluit te solliciteren en krijgt gelijk. Ze wordt aangenomen. In Den Haag laat een ambtenaar haar een kaart zien van Curaçao en wijst daarop de hoofdstad Willemstad aan. Daar ligt de Wilhelminaschool. Verder kan hij haar helemaal niets over Curaçao vertellen, noch over de school. Bij aankomst met de boot wordt ze afgehaald door de inspecteur. Hij brengt haar naar Hotel Americano en neemt haar die avond mee uit dineren en naar de bioscoop. De volgende ochtend haalt hij haar af en brengt haar naar school. Bij de deur aangekomen, zegt hij: "U vindt het verder wel", en vertrekt.

BEGIN

De nieuwe juf zag geen verschil tussen leerlingen en onderwijzeressen, alles was even vreemd en nieuw. De bel ging, de kinderen gingen naar de klas en voor de klassen stonden de onderwijzeressen. Er moest dus een klas zijn zonder onderwijzeres. Dat klopte, het was de tiende klas. Zo begon de loopbaan van juffrouw Heidenreich op Curaçao, 55 jaar geleden.

"Ik ging weg van Curaçao in 1955. Toen was ik 48 jaar. Vorige week kwam ik terug en nu ben ik 84. De jongste van mijn leerlingen is al ruim 50. Want die waren ongeveer veertien in 1955, reken maar uit. Ik ben hier bijna twintig jaar geweest dus mijn oudste leerlingen zijn nu begin 70. Ze variëren tussen voor in de vijftig en begin zeventig."

Waarom bent U nooit teruggeweest?

"Een hele poos wilde ik niet. Ik heb het hier heerlijk gehad en daarvóór op Terschelling was het zo mogelijk nog heerlijker. Ik heb 19 jaar op Curaçao doorgebracht. Omdat de oorlog ertussen kwam ben ik tien jaar lang niet thuis geweest in mijn ouderlijk huis. Toen ik in 1955 wegging was het naar mijn idee een afgesloten periode. Ik was toen 48 jaar en ik had jaren op het Peter Stuyvesant College niet geheel bevoegd Franse les gegeven. Ik besloot weer te gaan studeren. Daar stond toen nog zeven jaar voor en ik heb ervan genoten. Het was ook heerlijk geen geld meer te hebben. Ik was namelijk nog niet pensioengerechtigd de eerste twee jaar. Ik had wel gespaard. Toen ik na twee jaar pensioen kreeg voelde ik me zo rijk! En na mijn studie heb ik weer tien jaar geestdriftig voor de klas gestaan, nu wel volledig bevoegd, maar niet meer zo goed als vroeger."

Waarom niet zo goed meer?

"Het was ook zo'n grote tegenstelling, dat doodsaaie Haarlem, iedereen even netjes en iedereen hetzelfde. Als ik dat vergeleek met deze levendige gemeenschap.

TO HEIDENREICH
...herinneringen...

Hier hebben ze gevoel voor humor - dat hebben de Curaçaoënaars en dat waarderen ze. In Haarlem niet. Als ik hier wat geks zei, konden ze lachen. Daar niet. De eerste dag dat ik daar op school kwam stond er een bloemstuk met één plantje dat dood was, één half dood en één in bloei, en ik zei: "Dat doet me denken aan Nederland zoals het nu is: Indië kwijt, de Antillen half en het derde Nederland." Ze vroegen me: "Wat bedoelt u?" en ik zei: "Het zou beter zijn als ze het wat meer water geven." en weer klonk het: "Wat bedoelt u?" "Ze kunnen niet relativeren en hebben geen gevoel voor humor."

DIENSTMEISJES

Kennismaken met de Curaçaose gemeenschap deed To Heidenreich via haar leerlingen en collega's maar ook door haar beide dienstmeisjes. Ze heetten beiden Dina. De eerste tien jaar was dat Dina Balentien en na haar huwelijk werd ze opgevolgd door Dina Sluis. Al die jaren tot nu toe hebben beiden een briefwisseling onderhouden met juffrouw Heidenreich. Helaas is de eerste Dina in juni van dit jaar overleden, zodat zij haar niet meer heeft gezien. Wel de tweede Dina.

"De eerste Dina was voor in de twintig toen ze bij me kwam, en ik was 29. Zij sprak praktisch alleen Papiamentu en ik verstond daar geen woord van. Ik heb het ook nooit geleerd, wat me nu spijt. Vanaf het moment dat ik hoorde over deze reünie heb ik er ernstig over gedacht nog wat Papiamentu te leren, maar het is er niet van gekomen. Ik was de eerste persoon bij wie Dina diende. Zij kon alleen funchi koken en iets van vis. Ik kon helemaal niet koken en wist niets van het huishouden dus ik heb alles aan haar over gelaten. Ik had wel lijnen gespannen in huis voor de was, maar toen ik thuis kwam hing de was over de cactussen. Na tien jaar is ze getrouwd. Het was een heel gelukkig huwelijk. Ze heeft twee kinderen gekregen. Ze heeft me 36 jaar geschreven. De laatste brief kreeg ik begin dit jaar. Daarin schreef ze dat ze hoopte dat ze nog zou leven als ik kwam. Helaas is ze op 5 juni gestorven. Ik heb er een moment over gedacht maar niet meer te komen. Het was zo'n zuiver meisje, er zat geen boze gedachte bij. Toen ik in de oorlog meer ging verdienen, heb ik haar ook opslag gegeven. Maar omdat ze bijna alles aan loterijbriefjes uitgaf, zette ik het voor haar op een spaarbankboekje. Toen ze trouwde bracht haar man me het spaarbankboekje terug. Ze dachten dat ze er geen recht meer op hadden omdat Dina getrouwd was en me in de steek had gelaten. Zo'n toewijding. De tweede Dina was veel verstandiger en ook veel ontwikkelder. Toen ik wegging zaten mijn beide Dina's samen op Hato om afscheid te nemen."

GESLOOPT

Vanuit het raam van de hotelkamer van het Plaza-hotel heb je een prachtig uitzicht over Punda en Pietermaai. Je kijkt rechtstreeks op Marichi, waar nu auto's geparkeerd staan en betonblokken de plaats aangeven waar straks een strand moet komen, maar waar vroeger de Hendrik- en de Wilhelminaschool stonden. Nu zijn die weg, gesloopt. Maar de huizen waar juffrouw Heidenreich woonde zijn er nog wel. Een oud-leerling heeft haar ernaar toe gebracht.

"Ik heb drie maanden op Scharloo gewoond bij mensen in huis. Toen in Casa Blanca, tegenover het St.Thomascollege. Dat was verdeeld in vier woningen. Mijn eerste woning was rechts beneden. Toen heb ik even in de Hoogstraat gewoond en daarna kwam ik terug in Casablanca, in de woning links boven. Verrukkelijk. Grote kamers en ik had bijna geen meubels. Daar hebben ook mijn ouders bij me gelogeerd. Later heb ik op Parera gewoond, de laatste tien jaar denk ik. Ja, ik was er in de oorlog al. Curaçao was toen nog zo veilig. Ik heb me op Parera altijd volkomen safe gevoeld, terwijl ik daar alleen woonde. Een keer dacht ik dat er een inbreker was. Ik riep Dina, maar die kwam niet. Wel ging de inbreker weg. Later vertelde Dina dat ze me wel gehoord had, maar dat ze diep onder het laken was gekropen en gebeden had. Er was nog een keer iets. Ik word 's nachts wakker en er staat een man door het raam naar binnen te gluren. Ik bel de politie, vertel het en vraag wat ik moet doen? "Terugkijken", zei de agent. Maar hij is later toch nog gekomen."

De politie is haar nog een keer te hulp gekomen:

"Ik zou op vakantie gaan, maar het vliegtuig vertrok zo vreselijk vroeg. Ik dacht dat haal ik nooit. Ik sta nooit op tijd op. Maar ze zeggen: "De politie is je beste kameraad", dus ik heb de politie gebeld, het probleem uitgelegd en gevraagd of ze me wilden wekken. De volgende morgen om vijf uur ging de telefoon: "De reis naar Colombia vangt aan!"

Juffrouw Heidenreich wordt tijdens deze vakantie iedere dag door oud-leerlingen opgehaald. Ze brengen haar waar ze naar toe wil en nemen haar mee uit eten.

"Vroeger had je alleen Hotel Americano, maar daar gingen we niet eten, wel koffiedrinken, en de Chinees in de Keukenstraat. Als we daar gingen eten namen we allemaal een plastic zakje mee. Wat er over was namen we mee: voor de hond of de kat."

OORLOG

"Als ik nu met oud-leerlingen praat over wat ze zich nog het beste herinneren is het bijna altijd het einde van de oorlog. Dat heeft meer indruk gemaakt dan iets van de school. We hadden les en we wisten dat het einde van de oorlog nabij was. Er was ook afgesproken dat als het *Wien Neerlands bloed...* zou klinken, dat betekende dat de oorlog voorbij was. Niet het Wilhelmus want dat hoorde je een paar keer per dag op de Curom. Natuurlijk stonden zoals altijd alle ramen open, maar iedereen aan de overkant op Pietermaai had de radio aan. We hadden van tevoren al toestemming van de inspecteur om de kinderen dan naar huis te laten gaan. Toen het lied op de radio begon, zijn alle kinderen naar de speelplaats gegaan bij het standbeeld van Peter Stuyvesant. Ik heb toen iets gezegd maar ik weet helemaal niet meer wat. De kinderen zijn nu nog aangedaan over die gebeurtenis."

U bent pas een week terug op Curaçao. Zijn u veel verschillen opgevallen met vroeger?

"Het is zo veranderd. Dit is niet het Curaçao dat ik me herinner. Die nieuwe brug. Al had ik die wel al op foto's gezien, voor mij bestond alleen de schipbrug, met de bootjes. Er waren altijd kinderen die te laat kwamen: omdat de brug open was! Maar toen ik ook op Otrabanda woonde gold dat excuus niet meer. Ik was wel op tijd. Er wordt nu op Curaçao veel meer Nederlands gesproken. Het is zo merkwaardig. Waar je ook komt, spreekt men nu meer Nederlands dan vroeger. Ik geloof ook dat de Curaçaoënaar zelfbewuster is geworden. Misschien vergis ik me. En dan die vreselijke drukte, die files, die stank van auto's, het is een drukke stad geworden. En de winkels hebben etalages gekregen. Dat was nooit zo. Alles was dicht met houten schotten en 's morgens werden die weggehaald en dan stond alles open. De winkels waren van die smalle pijpenladen. Als er in de oorlog een boot was aangekomen met jurken, gingen we de stad in. Voorin zo'n winkel zat meestal een onverschillig meisje, dat rustig bleef zitten. Wij gingen naar binnen, pasten en beslisten wel of niet. Nu word je keurig geholpen."

JURKEN

Die jurken roepen meer herinneringen op:

"Toen ik hier pas was kocht ik een jurkje in de Heerenstraat. De volgende dag op school bleek dat ik precies dezelfde jurk aan had als de dienstbode van de school. Bij mijn afscheid gebeurde ook iets dergelijks. Ik was lid van de soroptimistenclub en daar zou feestelijk afscheid worden genomen. De vrouw van de gouverneur zou komen en Henk van Ulsen zou spreken. Ik werd met de auto van huis afgehaald en kwam binnen. Iedereen verstijfde. Ik had dezelfde jurk aan als de vrouw van de Gouverneur! Toen heb ik er maar een grapje over gemaakt en uitgelegd dat ik er in die negentien jaar erg op vooruit was gegaan, want toen ik kwam droeg ik dezelfde jurk als de dienstbode."

En zo roept de ene gebeurtenis de andere op:

"Ik weet niet wat er op de scholen zelf allemaal veranderd is want ik heb alleen maar het feest meegemaakt op het Peter Stuyvesant College. Vroeger op de Hendrik- en de Wilhelmina school hadden we maar erg weinig vermaak. Kinderen gingen naar school en sommigen ook nog naar de padvinderij. Verder niets. Soms gingen we wel eens picnicken. Dan gingen we met een oud busje naar de baai. Ik was altijd bang dat er iemand zou verdrinken - ik kan zelf niet zwemmen -maar dat is gelukkig nooit gebeurd. We vierden twee feesten. Het Sinterklaasfeest was enig. Jappa Beaujon is nog een keer Zwarte Piet geweest, en mijnheer Luckman was een keer Sinterklaas. En ook wel vader Meyer, die verscheen toen op een paard! Het tweede feest was mijn verjaardag. Ik zal een detail vertellen. Eens vroeg de hoogste klas of ze die dag met me mochten doen wat ze zelf wilden. Toen kwam een van de onderwijzeressen op school met een geweldige hoeveelheid make-up. Ze beschilderde me helemaal en maakte mijn haar opnieuw op met een bloem erin. Na twintig minuten was ik veranderd in een ware schoonheid. We hadden een heel gezellig feest. Maar toen kwam John Horris Sprockel, het hoofd van de Hendrikschool, me feliciteren. Hij wendde het hoofd af toen hij me zag en met afgewend hoofd drukte hij me de hand. Ook de inspecteur van onderwijs, de heer Goslinga, wist niet hoe hij kijken moest. Op mijn verjaardag haalden we altijd ijs van Ritz naar de school. Die dag niet. Wij, dat wil zeggen de klas en ik, volkomen gemetamorfiseerd, gingen naar Ritz. Ik liep temidden van de groep van leerlingen die uit volle borst zongen van: 'Wie heeft de suiker in de erwtensoep gedaan...', een lied dat zeer populair was in die oorlogstijd."

BONTE KLASSEN

"Het prettige was dat de klassen zo bont waren. Op de Schröderschool van de Isla zaten alleen Hollandse kinderen. Katholieke meisjes gingen naar de katholieke school. Maar wij hadden een allerwonderlijkst allegaartje: kinderen van ambtenaren die voor openbaar onderwijs waren, katholieke kinderen die liever dichtbij naar school gingen, joodse kinderen, de verstandhouding was uitstekend. Toen ik pas op Curaçao was, waren het voornamelijk de kinderen van de elite, voorname joodse families, wat kinderen van ambtenaren en van blanke protestanten, maar naderhand kregen we een heel andere schoolbevolking. Op Mundo Nobo kwam de school van mijnheer Kramer. Hij leverde leerlingen af voor de hogere klassen van de Hendrik- en Wilhelminaschool. Daardoor werden de klassen groot en werd het veel moeilijker. De vriendschappen waren al gevormd in de lagere klassen en deze nieuwe kinderen werden als indringers gezien. Ze waren ook minder beschaafd. Maar dat ging ook weer goed."

"Op de bruiloft van een onderwijzeres van de Wilhelminaschool met een onderwijzer van de Hendrikschool was ik moeder en Vader Meyer was vader. In de oorlog konden hun eigen ouders er niet bij zijn en die moesten in die tijd nog toestemming geven als je nog geen dertig was. Ik had een mooie hoed op met linten, maar die hoed woei af voor we in de kerk waren. Ik was zo teleurgesteld."

"Ik ben hier nu voor een vakantie van veertien dagen. Donderdag was het feest van het PSC in Centro pro Arte. Maandag voor de Wilhelminaschool weer Centro Pro Arte. Vroeger had je alleen Roxy. CPA bestond niet. Roxy was de gelegenheid waar de Hendrik- en de Wilhelminaschool elkaar nodig hadden met toneel of met de musicals, voor de meisjes, respectievelijk jongensrollen. Mijnheer Gehrels leidde die musicals. Of de akoestiek goed was weet ik niet. Het meest wat je hoorde in Roxy was het gebrom van de koffiemachines en het gerinkel van de kopjes. Na afloop waren er altijd cadeautjes, geen bloemen, dat was veel te duur. Er was toen één bloemenwinkel op het eiland. Is dat nog zo of zijn er nu meer?"

"Weet je dat bij het feest van het Peter Stuyvesant College ik de enige was voor

Vervolg op pag. 5

ER WORDT VEEL EFFICIËNTER MET BLOED OMGEGAAN

Hoofd bloedbank en internist dr. Cai Winkel:

'Geen gevaar aidsbesmetting bij transfusies op Curaçao'

DR. CAI WINKEL

WIE OP VAKANTIE gaat naar Zuid-Amerika en daar onverhoopt bloed blijkt nodig te hebben, kan volgens het hoofd van de bloedbank, dr. C.'Cai' Winkel, het beste proberen - voorzover dat niet levensbedreigend is - terug te vliegen naar het veilige Curaçao. "Zolang de meesten van ons niet net als Koningin Beatrix of de paus hun eigen bevroren bloed kunnen meenemen op reis, is dat de veiligste oplossing." Onveilige gebieden voor wat de bloedtransfusie betreft, zijn volgens Winkel verder Afrika en het Verre Oosten. Ook Zuid-Amerika is een risicogebied omdat wèl bekend is dat aids er op grote schaal voorkomt maar niemand kan zeggen hoe groot het probleem werkelijk is. Veilig bloed is van levensbelang en zolang er nog geen kunstmatig bloed bestaat, blijven we aangewezen op 'levend' bloed van donors. Hoewel men, onder meer in Japan, naarstig op zoek is naar bloedvervangende middelen ziet het er nog lang niet naar uit dat de bloeddonor overbodig zal worden. De bloedbank op Curaçao viert dit jaar haar vijftigjarige bestaan. Reden om met internist Winkel over 'bloedstollende' onderwerpen van gedachten te wisselen.

= door Hennie Harinck =

Winkel geldt op Curaçao als de bloeddeskundige bij uitstek. Voordat hij de vraag kan beantwoorden of kunstmatig bloed ooit tot de mogelijkheden gaat behoren moet volgens hem eerst de vraag beantwoord worden wat bloed eigenlijk is. Bloed wordt tegenwoordig beschouwd als een belangrijk orgaan, aldus Winkel. Naast het feit dat aan de hand van bloedonderzoek bij de patiënt belangrijke ziekten en afwijkingen kunnen worden vastgesteld. kan - op grond van die diagnose - ook juist dat deel van het bloed dat het laat afweten, door donor-deelbloed te geven, worden opgevangen. "Als de bloedplaatjes het laten afweten dan kunnen we donorbloedplaatjes toedienen." Een ander voorbeeld. Iemand verliest tijdens een operatie veel bloed en komt daardoor rode bloedcellen te kort met als gevolg dat het zuurstoftransport sterk vermindert. "Die geven we geconcentreerde rode cellen."

Witte cellen in het donorbloed zijn eigenlijk alleen maar lastig en kunnen heftige reacties veroorzaken, volgens Winkel. De bloedbank verwijdert dan ook de witte cellen uit het donorbloed. Even terug naar de eventuele mogelijkheid van kunstmatig bloed. "Je zou een stof moeten hebben die zuurstof bindt en dat vervolgens ook kan afgeven aan de vele organen en weefsels in het lichaam. Daar wordt gigantisch naar gezocht en er is inmiddels een chemisch molecule bedacht die dat tot op zekere hoogte kan." Het middel wordt voornamelijk toegepast bij afgerukte ledematen. Hierbij doet zich namelijk het probleem voor dat een afgerukte hand onmiddelijk begint te stollen waardoor deze meer 'bruikbaar' is. Door het chemisch molecule in die hand te spuiten kan de stolling worden voorkomen en de hand met zuurstof in leven worden gehouden, waarna hij kan worden aangenaaid. "Iemand een transfusie geven met dit middel heeft geen zin. Dat werkt niet. Cellen in je bloed hebben nog veel meer functies dan alleen het transporteren van zuurstof. Het middel is dus nog erg simpel en lijkt nog lang niet op een volwaardig equivalent van een component van ons bloed. Een hevig bloedende jehovagetuige die geen rode cellen wil hebben kun je met dit middel niet in leven houden." Wat het synthetisch nabootsen van bloedplaatjes betreft staat men zeker nog in de kinderschoenen. Er is nog helemaal niets gevonden op dat gebied. aldus Winkel.

Bloedafgeven en ontvangen was in 1938 op Curaçao een ontzagwekkende toer en gold als een grote operatie die indertijd werd uitgevoerd door zuster Rogeria. Bloed kon niet bewaard worden en men wist hoegenaamd niets van transfusiereacties. Men dacht dat je bloed gewoon van de ene in de andere patient kon laten lopen. Bij de donor werd het afgenomen en opgevangen in een kan waar iemand continu met een glazen staaf in aan het roeren was om het niet te laten stollen. Vervolgens werd het opgezogen en in de ontvanger geprikt. Dat gebeurde net zo lang tot er ongeveer een halve liter was overgebracht. Omstreeks 1940 begon de Shell arts Van der Stad met een professionele bloedtransfusiedienst, de eerste op het eiland, die in het Shell sanatorium was gevestigd. Men wist al wat meer van transfusiereacties, wat te danken was aan de komst van internisten zoals Van der Stad. De methode werd verfijnd. Men hoefde niet meer te roeren dankzij een molentje dat het bloed rondpompte.

Vlak na de oorlog waren er nog maar zo'n vijfhonderd donors beschikbaar, vertelt Cai Winkel. Omdat men nog steeds het bloed niet kon bewaren kwam het voor dat donors 's nachts uit bed werden gebeld met de vraag of zij even naar het hospitaal wilden komen. Omstreeks 1947 vertrokken veel Nederlanders en het aantal donors daalde als gevolg daarvan schrikbarend. Met name fraters, paters en politieagenten hadden tot dan toe altijd gul bloed gegeven: een geëngageerde toegewijde groep mensen. aldus het hoofd van de bloedbank. Via de pers werden donorcampagnes gevoerd om het aantal donors weer op peil te brengen.

Er volgden jaren waarin steeds meer bekend werd over het bloedtransfuseren. Het aantal indicaties nam toe, er werd vaker geopereerd - bij voorbeeld keizersnede - en men wist allengs meer over de gevaren van de transfusie zoals het overdragen van besmettelijke ziekten. De bloedtransfusiedienst verhuisde op den duur naar het ziekenhuis. Tot op de dag van vandaag zit men daar nog en levert het St. Elisabeth Hospitaal de infrastructuur - personeel en laboratoriumonderzoek - voor de bloedbank. Het 'donorgebeuren' echter valt onder de Stichting Rode Kruis Bloedbank. Zij past de internationale eisen toe op donorbloed en die standaard ligt heel hoog. "Je mag niet transfuseren voor geld, en de donor mag geen bloed geven om er zelf beter van te worden", aldus Winkel. Tot aan het uitbreken van de aidspandemie bestonden er in de VS veelal commerciële bloedbanken die hun bloed overal vandaan haalden en voor een fors bedrag verkochten aan ziekenhuizen.

In de tuin van het St.Elisabeth Hospitaal werd zondag j.l. een open dag gehouden voor de donors van de bloedbank. Hierbij kon men ook gratis de bloeddruk laten meten.

NAALDEN

Die internationale eisen gelden tot nu toe slechts voor de eerste - rijke - wereld. Roemenië, als voorbeeld van een tweede wereld land, beschikte in de tijd van Ceaucescu niet over voldoende schone naalden. Met één en dezelfde naald werd kinderen bloed toegediend. Honderden kinderen raakten hierdoor met aids besmet. Het Rode Kruis daarentegen gebruikt per donor één set met naald en zakje. De angst om op Curaçao aids op te lopen als gevolg van een bloedtransfusie, is volgens de internist 'volledig ongegrond'. De angst voor aids deed het aantal donors aanvankelijk wereldwijd dalen. Inmiddels is de lijn weer stijgende door de voorlichtingscampagnes, weet de internist.

Donors zijn van levensbelang voor de gemeenschap, dat staat als een paal boven water. De vraag naar het 'rode levenssap' is nog steeds aan het toenemen. "Er wordt steeds meer geopereerd. Er zijn inmiddels twee keer zoveel chirurgen als vijf jaar geleden en het aantal donors is met twintig procent gestegen naar 4290." Kenmerkend is dat er, vergeleken met vroeger, veel efficiënter wordt omgesprongen met bloed. Winkel: "Twee operaties betekent niet dat er twee keer zoveel bloed nodig is. De indicatie om bloed te krijgen wordt anno 1991 veel scherper gesteld. Bloed wordt bovendien aangemerkt als een geneesmiddel met mogelijk ernstige bijwerkingen." Als vroeger iemand met een laag HB gehalte (dat wil zeggen weinig rode bloedlichaapjes in het bloed) werd binnengebracht dan kreeg zo iemand zes zakken bloed. Nu wordt eerst ijzer gegeven waarmee de patiënt zelf het bloed kan aanmaken. In nood krijgt men twee zakjes bloed maar 'zeker geen zes'.

Het aantal bloeddonors op ons eiland groeit gestaag. Dat moet ook, volgens Winkel, want 'we moeten in onze eigen behoefte blijven voorzien'. Streefgetal is 6000 donors. "Curaçao is een eiland van passanten. We hebben dus ook incidentele donors die tijdelijk hier verblijven en gewend zijn om bloed te geven en dat hier dus ook willen." Waar goed op gelet moet worden is de kwaliteit van de donors, meent hij. Het merendeel van de huidige donorpopulatie is 'van uitstekende kwaliteit'. "Dat zijn mensen die een heel bijzonder verantwoordelijkheidsgevoel hebben en zich dingen ontzeggen omdat ze donor zijn. Ze zijn voorzichting met het gebruik van medicijnen, heel matig in alcoholgebruik en hebben een veilig sexueel gedrag."

Hoe voelt het om bloed te geven? Winkel: "De eerste keer hebben de mensen wel eens last van bij voorbeeld hoofdpijn of misselijkheid. Je onttrekt immers bijna een halve liter bloed aan een circuit van vier à vijf liter. De pijpleiding is dus een tijdje leger dan normaal wat tot gevolg heeft dat je bloeddruk lager is. Bij de tweede keer merk je overigens niets meer." De halve liter bloed maakt het lichaam weer aan in drie weken tijd. Toch mag je als vrouw - in verband met de menstruatie - maar twee keer per jaar bloed geven en als man drie keer. Alleen gezonde mensen komen in aanmerking als bloeddonor. Voor mensen met bij voorbeeld hoge bloeddruk, harten vaatziekten of suikerziekte zou het dwaas zijn bloed af te staan, aldus de internist. Maar ook een donor die net een griepje achter de rug heeft waarvoor hij antibiotica heeft gebruikt, kan beter even wachten. "Je kunt je voorstellen dat penicilline in het bloed voor een bloedontvanger een riskante zaak kan zijn als deze een allergie heeft voor dat middel."

SEXUEEL

Wie zich aanmeldt als donor gaat eerst door de molen. Een uitgebreide vragenlijst moet worden ingevuld waarbij de medische doopceel gelicht wordt. "Daarbij wordt je behoorlijk aan de tand gevoeld over je sexuele gewoonten. Als je sinds 1981 in Afrika bent geweest en een sexueel contact hebt gehad met een Afrikaan(se) dan ga je onmiddellijk van de lijst af. Dat heeft niets met Afrika op zich te maken maar alles met het gigantische aidsprobleem daar. Als je syfilis hebt gehad en dat is adequaat behandeld en genezen dan mag je daarentegen wel door naar de volgende ronde." Als je donor bent en gereisd hebt in Zuid-Amerika dan mag je zes maanden lang geen bloed geven omdat er gevaar is voor malaria. Vrouwen die de pil slikken kunnen overigens zonder probleem bloed geven omdat de dosis hormonen die daarbij in het bloed komt te verwaarlozen is, weet Winkel.

Wie doorgaat naar de volgende ronde krijgt een uitgebreide bloedtest. Momenteel worden alle donors ook op hepatitus C getest. Dat is een recent ontdekte vorm van hepatitus - die onder meer leverproblemen oplevert -, en die volgens Winkel echter veel minder ingrijpend is dan de B-versie. Er gaat eigenlijk weinig tot niets mis met besmetting via donorbloed op Curaçao, aldus Winkel. "Jaren geleden toen men het aidsvirus nog niet eens kende zijn ooit twee personen besmet geraakt door een bloedtransfusie."

Sinds het invoeren van de aidstest is nooit meer iemand besmet geraakt op deze wijze. Toch is het risico nooit helemaal nul. "Maar dat is het nergens ter wereld." Gemiddeld vindt er volgens internationale statistieken besmetting met aids plaats van één op de honderduizend bloedtransfusies. Op Curaçao vinden er per jaar echter maar 6000 bloedtransfusies per jaar plaats.

Streefgetal van bloedbank: 6000 donors

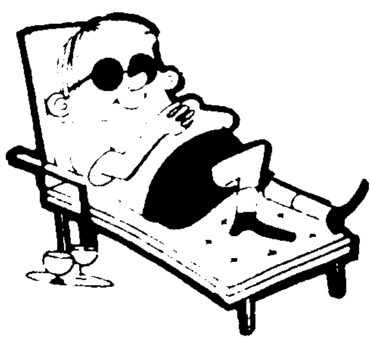
Wat gebeurt er als iemand bloed geeft? Winkel: "Je gaat in een van zes grote luie stoelen achterover zitten. Na het afnemen ga je rustig naar de wachtkamer waar je wat te drinken krijgt." De Curaçaose mannen stellen van oudsher prijs op een neut en krijgen een glaasje Vieux. Het bloed. komt in zakken terecht en er worden twee buisjes afgenomen waar testen mee gedaan worden om te controleren of de donor niet besmet is met het een of ander. De zak gaat naar het landslaboratorium waar het in een koelkast geplaatst wordt. Het bloed wordt achter slot en grendel bewaard totdat alle testen gedaan zijn. Dat duurt een dag, waarna het bloed bewerkt wordt. "Het wordt gescheiden op z'n componenten: rode cellen, bloedplaatjes en plasma. Het is namelijk veel beter om patiënten dat deel van het bloed te geven waar ze behoefte aan hebben. Volbloed, zoals dat heet, wordt nauwelijks meer gegeven. Het wordt nog weleens op operatiekamers gegeven als een patiënt heftig bloed verliest."

20E EEUW

Aan zijn voorganger dr. H. Schouten is het volgens Winkel te danken dat de 'bloedbank de 20e eeuw in werd getild'. "Het is een eerste klas bloedbank geworden dankzij hem. Ik ben in een goed opgemaakt bed terecht gekomen toen ik vorig jaar als hoofd van dienst van de bloedbank werd aangesteld". Schouten is nu met pensioen maar nog superconsulent van het laboratorium. Een soort vliegende keep, noemt Winkel hem. Het lab brengt de bloedproeven aan de bloedbank in rekening. "Wij zijn een goede klant voor het laboratorium." Winkel is algemeen internist met, zoals hij zelf zegt 'een bijzondere belangstelling voor de immuno-hematologie en de bloedbankkunde. In Leiden volgde hij deze specialisatie na te zijn ingefluisterd door Schouten dat dat een goede zaak zou zijn voor Curaçao. "Dan hebben we straks iemand die de bloedbank kan dragen", zei de klinisch chemicus Schouten destijds.

Tijdens zijn studie medicijnen ging Winkel tijdens een lange zomer werken als verpleegkundige op de beenmergtransplantatieafdeling van het Algemeen Ziekenhuis Leiden (AZL), 'waar het summum van bloedkunde en immunologie te vinden is'. Het bloed kruipt waar het niet gaan kan. Als een soort onbezoldigd manusje van alles bleef hij rondhangen op de bloedkundeafdeling en ging onderzoek doen. Hij kwam in aanraking met professor Van Rood, een van de grootste immuno-hematologen ter wereld. De jonge Winkel werd door hem op het hart gedrukt 'toch vooral verder te gaan met de hematologie'. De plannen om zich als huisarts te vestigen op Curaçao werden toen in de ijskast gezet en zijn er nooit meer uitgekomen. Van Rood droeg hem voor voor de opleiding interne en hiermee verdween het plan om een bordje 'C. Winkel, huisarts' op Curaçao in zijn tuin te zetten, voorgoed.

Wat is het toekomstperspectief van de bloedbank? Feit is dat de bloedbank momenteel uit z'n jasje is gegroeid, meent Winkel. "In een eventueel nieuw ziekenhuis moeten we meer ruimte krijgen." Het is ook van belang dat de expertise op één plaats verzameld blijft. De bloedbank moet op een gegeven moment uitgroeien tot een apart instituut, dat binnen het grootste ziekenhuis zijn zetel heeft maar volledig onafhankelijk is. Ook zou het personeel, volgens de toekomstvisie van Winkel, volledig in dienst moeten zijn van de bloedbank 'wat overigens niet betekent dat het ziekenhuispersoneel geen goede job doet, integendeel, zij verrichten prima werk'. In de nabije toekomst ligt de komst van een apparaat, een zogenaamde celseparator, dat direct die componenten uit het bloed van de donor haalt of het aan het bloed van de patiënt toevoegt, die nodig zijn. Dit apparaat kon worden aangeschaft dankzij een donatie van de Lions, die evenals de bloedbank iets te vieren hadden, namelijk hun zestigjarig bestaan. "Wij zijn als bloedbank tot 'petproject' van de Lions uitgeroepen. Een 'pet' die het verdient dat er goed voor haar gezorgd wordt en dat kan rustig aan Winkel worden overgelaten.

De zelfironie van de dichter en de melancholie van de dominee

Op het spoor van Piet Paaltjens

MET HET BOVEN water halen van het bundeltje 'Souvenir Beekhuizen',en veertig nog onbekende gedichten van François HaverSchmidt - achter wie de romantische en ironische dichter Piet Paaltjens schuil ging - uit de zomer van 1870, haalde René van Slooten enige tijd geleden alle kranten in Nederland. Een gesprek met René van Slooten over zijn ontdekking maakt duidelijk dat hij zich eerder aangetrokken voelt tot de waarmoedige predikant en zachtzinnige familievader François HaverSchmidt dan tot de romantisch-sentimentele studentendichter uit het midden van de vorige eeuw Piet Paaltjens.

Niettemin houdt ook hij als rechtgeaard bewonderaar van de dichter Piet Paaltjens, op weg naar Ameland halt in Foudgum. De Friese vlek is een verplichte stop. François HaverSchmidt was daar, in Foudgum en Raard, gemeente Westdongeradeel, van 1859 tot 1863 hervormd predikant. Eenmaal aangekomen ziet de reiziger van vandaag aan zijn linkerhand de HaverSchmidt Hoeve en rechts het Piet Paaltjens Pad. Er ligt nog een FrançoisHaverschmidtweg, er staat een kerkje en een drastisch verbouwde pastorie en dat is het dan.

'Bijna', zegt René van Slooten want aan het Piet Paaltjens Pad woont kosteres Hendrika Zuidema. Ik belde aan en een schitterende Friezin met een kind op de arm deed open: 'U komt voor Piet Paaltjens? Nou dan bent U niet de enige. Ik ontmoet hier veel bewonderaars. Soms zijn die heel geëmotioneerd'.'

Hendrika Zuidema zou heel graag zien dat er in het kerkje van Foudgum een teken te vinden is dat herinnert aan de dominee/dichter. Misschien komt dat er ook bij de viering van de 100ste sterfdag van François HaverSchmidt in 1994. Het bundeltje *Souvenir Beekhuizen*, dat René Slooten aantrof in het bezit van de bijna 90-jarige kleindochter van François HaverSchmidt, is inmiddels samen met twee schetsboeken overgedragen aan de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde in Leiden.

De dichter Piet Paaltjens, wiens *Snikken en grimlachjes, De zelfmoordenaar* en *Des zangers min* die in 1867 voor het eerst zijn verschenen, is nooit helemaal uit de belangstelling weggeweest.

MAARSSEN - 'Tijdens de vakantie in Hotel Beekhuizen in Velp, die van 17 juni tot en met 29 juli 1870 duurde, schreef François HaverSchmidt - die kapitale S gebruikte hij altijd zelf - elke dag een gedicht. Op 14 juli plakte hij daarnaast een acaciablad in zijn boekje, dat er nu nog in zit, en noteerde 'Souvenir aan het graf/ van P.A. de Génestet op het/ kerkhof te Roozendaal'.

Een jaar daarvoor werkte hij aan een lezing voor de Maatschappij tot het Nut van 't Algemeen in Schiedam. In zijn aantekeningen staat het volgende: 'Te Roozendaal bij Arnhem op 't kerkhof: Hoe menigeen heeft daar in de 8 laatste jaren gestaan - in weemoed verzonken - met moeite dat 'fiat voluntas' ('Uw wil geschiede' op de grafstenen red.) gelezen en nagezegd - of een takje acacia geplukt...'

Het is kenmerkend voor René van Slooten dat hij naarstig naar feiten uit het leven van François HaverSchmidt zoekt en naar hun verbindingen. Aan interpretaties waagt hij zich niet gemakkelijk. Maar toch, als ik vraag wat hem zo boeit aan de dominee/ dichter, komt er na enige aandrang uit: 'Ik ben gefascineerd door de manier waarop hij in het leven stond. Hij wordt onderschat. Een aantal verhalen en preken ben ik anders gaan interpreteren dan tot nu toe is gedaan.'

Zelfportret met lier, pen en lauwerkrans, ondertekend François HaverSchmidt. De tekening is afkomstig uit een van de schetsboeken die onlangs zijn ontdekt.

Uit 'Souvenir Beekhuizen:

27 juni

De familie gaat uit toeren
Door den regen naar Laag Soeren
Daar ontdekt men, diep in de hei,
Een kletsnatte negorij.
Waarvan de eerste steen gelegd
werd door mevr.de wed.Nackhaus,
geb.Estopey.
Denkt U daar nog den ouden heer
Juste bij
Is dat dan geen mooi schilderij?

VORMELIJK

'Tot 1870 wanneer na de zomervakantie in Velp de eerste grote crisis in zijn leven komt, is de predikant een saai en vormelijk man. Zijn creativiteit en zijn persoonlijkheid stopt hij in gedichten, brieven en lezingen voor de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen.'

Toen sloeg het noodlot toe

'Hoe dat zo gekomen is? De student theologie François HaverSchmidt vond in Leiden niet de God van zijn jeugd. De jonge dominee in Foudgum en later in Den Helder kon zijn moderne ideeën - de kerk maakte een crisis door, de bijbelkritiek kwam opzetten - niet kwijt aan zijn gemeenten.'

Amper is hij een half jaar in Den Helder in 1863, of hij wil al ontslag nemen. Zijn collega en latere biograaf J.Dyserinck weet hem daarvan te weerhouden. In 1864 vertrekt hij naar Schiedam. In de zomer van 1868 overlijdt zijn twintig maanden oude zoontje Nico. Robert Stofs merkt in zijn studie *Geloof, twijfel, melancholie en zelfdoding in leven en werk van dominee François HaverSchmidt (Piet Paaltjens)* op: 'Goed twee jaar later (kort na Kerstmis 1870) sloeg het noodlot in François HaverSchmidt huiselijk leven nogmaals toe: zijn gezondheid kreeg een zware slag. De eigenlijke medische oorzaak blijft vaag. De toenmalige geneeskunde diagnostiseerde: 'Een hevige typheuse ziekte ten gevolge van al te grote inspanning.'

Zeven maanden, tot augustus 1871, verblijft HaverSchmidt voor herstel in de bossen van Laag Soeren. Opmerkelijk is dat hij in 1893, kort voor zijn dood, terugkeert naar de Gelderse bossen. Hij schrijft melancholieke brieven aan Jeannette Klein. Zij was een vriendin van de familie van HaverSchmidts vrouw, Johanna Jacoba Maria Osti, die in 1891 gestorven was. Terug in Schiedam pleegt François Haverschmidt op 19 januari 1894 zelfmoord. René van Slooten: 'HaverSchmidt koesterde bijzondere gevoelens voor haar. Na de dood van zijn vrouw heeft Jeannette hem opgevangen. Zij behoorde in de zomer van 1870 ook tot het vakantiegezelschap. In het gedicht van 20 juni heet het: 'Daar was eens een maagdelijn,/ Haar naam die was Jeannette Klein.'

KEERPUNT

'De crisis van 1871 is het grote keerpunt in HaverSchmidts leven. Zijn preken worden persoonlijk gedreven. Hij bewaart ze voortaan ook zorgvuldig. In de eerste bewaard gebleven preek van november 1871 zegt hij zelf dat hij, aangemoedigd door andere predikanten, anders is gaan preken. Het is dan ook in die periode 1870-1871, dat hij afscheid neemt van Piet Paaltjens. Of liever, dat Piet Paaltjens afscheid neemt van François HaverSchmidt. In twee brieven.

'De eerste is gedateerd 'Schiermonnikoog, 4 december 1870' - vlak voor zijn ineenstorting geschreven - en gericht aan François HaverSchmidt. De toon is bijna cynisch, navrant en dus heel erg Piet Paaltjens. Hij schrijft dat hij zich teruggetrokken heeft op het eiland en een kamer heeft betrokken in het huis van de doodkistenmaker; hoe heerlijk hij slaapt in een doodkist. Niettemin overweegt hij af te reizen naar de slagvelden in Frankrijk of deel te nemen aan de Frans-Duitse oorlog.'

'In de tweede - in 1871 geschreven brief gericht aan zijn uitgever H.A.M. Roelants en bedoeld als voorwoord van de tweede druk van *Snikken en grimlachjes* -vertelt Piet Paaltjens dat hij gekozen heeft voor een bedaagd bestaan. Hij is een gezeten burger geworden; een weldoorvoed en blijmoedig sigarenhandelaar, die gelukkig getrouwd is.'

'De eerste brief biedt nog een sprankje hoop. Misschien zal Paaltjens ooit nog dichten. De tweede brief maakt daar korte metten mee. Je proef hoe HaverSchmidt met Paaltjens overhoop ligt. Het is duidelijk dat hij van hem af wil. Anderzijds is hij ook verguld met het succes en de roem. Ik zie de tweede brief als de definitieve breuk met het verleden. Piet Paaltjens is dood en François HaverSchmidt staat er alleen voor. Voortaan verwerkt hij de Weltschmerz die Piet Paaltjens in zijn gedichten stopte in zijn preken.'

'Les beaux esprits se recontrent'. Tijdens zijn huwelijksreis ontmoet François HaverSchmidt onverwacht en tot zijn schrik in het museum in Frankfurt de dichter F.F.C.Steinmetz. Als Piet Paaltjens heeft hij deze dichter vroeger belachelijk gemaakt. Beiden (Steinmetz links en Paaltjens rechts) keren elkaar gegeneerd de rug toe. Mevrouw HaverSchmidt geniet nietsvermoedend van de aanblik van schone kunst.

Uit 'Souvenir Beekhuizen':

Ma chère belle-mère,
't Is waar, op 't Belvedère
Daar heeft een mensch een mooi
gezicht;
Maar, onder ons gezegd en gebleven,
Een oude dame als U, omgeven
Van haar dochters en verder
nageslacht,
Dat zij zoo vriendelijk tegenlacht,
Is nog veel mooier om aan te blikken.
En daarom, is 't U niet te veel
Laat dan dat lieve schouwtoneel
Eens nog 't kroost van mijn
kinderen verkwikken.

Juf.Heidenreich:

Vervolg van pag. 3

zo ver ik weet, die de eerste dag van de AMS heeft lesgegeven? Tenminste, ik weet het rooster niet meer, maar in ieder geval de eerste week. En er zaten toen drie De Witten op school. Bas de Wit is er nu ook. Hij is de enige oud-leerling van toen die ik hier aantrof. We hebben naast elkaar gezeten."

BEELD KUSSEN

"Heb ik je al verteld over de rol die Peter Stuyvesant voor onze school heeft gespeeld? Het standbeeld van Peter Stuyvesant stond vroeger voor het gebouw van de Hendrik- en Wilhelminaschool. Daar was eerst ook de AMS gevestigd. Later ging de AMS naar het oude gebouw van de Wilhelminaschool en nog later pas gingen ze naar de Schottegatweg. In die tussentijd stond Peter Stuyvesant nog steeds bij ons. Ik heb nooit geweten wat hij betekende voor onze leerlingen. Maar hij moest weg, want hij zou verhuizen naar de Schottegatweg. Ze hebben hem van z'n sokkel gehaald en zolang in de gymnastiekzaal van de Wilhelminaschool gelegd totdat zijn nieuwe sokkel klaar zou zijn. Mijn examenklas was zo zenuwachtig. Ik begreep er niets van. Ze wilden naar de gymzaal. Wat bleek nu. Het was traditie dat de examenkandidaten voor het examen om hem heen dansten en hem daarna een kusje gaven. Enfin, toen hebben ze om de liggende Peter heengedanst en hem zo gekust en het heeft geholpen. Ze slaagden allemaal dat jaar."

"Een van de dingen die ik als een buitengewoon voorrecht heb ervaren is de ontmoeting met de fraters en de zusters. Op Terschelling waren geen fraters en zusters indertijd. Nauwelijks was ik op Curaçao of frater Radulphus, de opperfrater, vroeg of ik kennis kwam maken. Hij vroeg me van alles en nog wat en ik heb nooit geweten dat ik gekeurd werd, maar ik werd goedgekeurd en ze hebben me gevraagd les te geven aan de fraters en de zusters: Frans L.O. Later hadden we ook veel contact met de examens. Ik werkte vooral veel samen met frater Canutus."

Ook het afscheid van Curaçao staat nog diep in de herinnering van juffrouw Heidenreich gegrift:

"Ik wilde geen officieel afscheid. Wel zijn er wat afscheidsdineetjes geweest. Vrijdags heb ik nog gewoon op school gestaan. Zaterdags nog wat nieuwe leerlingen ingeschreven en daarna naar Hato. Ze hebben [illegible] auto gebracht en ik mocht niet uit het raam kijken. Toen stond de hele school daar opgesteld, van het stationsgebouw tot aan het vliegtuig. Dat was zo leuk. Hoe zijn ze daar gekomen? Ja, met bussen waarschijnlijk. Daar hebben ze mij zo veel plezier mee gedaan."

Leuk berichtje voor de 'Palindromers'

De kunst van het heen en weer lezen

= door Carel de Haseth =

OP DONDERDAG 19 september verscheen er in zowel de Amigoe als in de Beurs- en Nieuwsberichten een stukje over het bijzondere aan de datum van die dag: 19-9-1991. Volgens beide kranten zou dit een uitstekend voorbeeld zijn van een palindroom, omdat er zowel van links naar rechts, als van rechts naar links gelezen hetzelfde staat. De Britse wiskundige Scott zou voor de Times hebben uitgerekend dat de volgende palindroom-datum zich pas over 120 jaar zou voordoen, n.l. op 11 januari 2111. De Beurs voegde daaraan toe dat een 'wakkere Nederlandse lezer' deze wiskundige verbeterde door erop te wijzen dat al volgend jaar weer een palindroom-datum voorkomt: 29-9-1992. Zo op het oog een aardig berichtje tussen de ellende van alle dag en terecht besteedde de Amigoe haar Prèke van die dag eraan.

Het is natuurlijk wel storend dat in het artikel als 'bekende Nederlandse palindroom-woorden' radar en parterretrap werden genoemd. Met een beetje meer fantasie zouden in plaats van deze toch wel duidelijke leenwoorden ook 'echte' Nederlandse woorden als dood, daad, nekken, lepel, lel, lol, enz. aangehaald kunnen worden. Maar goed radar en parterretrap zijn inderdaad palin-dromen.

DEFINITIE

Ernstiger is evenwel, dat er een verkeerde definitie van het palindroom werd gegeven. Een palindroom is immers niet alleen één enkel woord dat zowel van links naar rechts als van rechts naar links gelezen kan worden, het kan ook een vers zijn. Van dit laatste zijn er verschillende voorbeelden. De Winkler Prins geeft *Signa te, signa, temere me tangis et angis*, de Webster's: *Roma tibi subito motibus ibit amor* en de María Moliner: *dábale arroz a la zorra el abad*. En wie herinnert zich uit zijn schooltijd niet meer de zin *Nelli plaatst op 'n parterretrap 'n pot staalpillen?* Ook dat is een voorbeeld van een palindroom van meer dan één enkel woord. Een dergelijk palindroom-vers wordt aangeduid als een *versus cancerinus* of kreeftdicht. Jaren geleden las ik ergens zelfs een artikel over een door een Fransman geschreven palindroom-verhaal. Helaas is de naam van deze wel extreem fanatieke palindroom-liefhebber mij echter ontschoten... Maar behalve dat een palindroom ook uit meer dan één enkel woord kan bestaan, geldt volgens de Winkler Prins dat de betekenis van een palindroom niet noodzakelijkerwijs in beide richtingen gelezen gelijk hoeft te zijn. M.a.w. niet alleen radar, negen en lepel zijn palindromen, ook woorden als bijvoorbeeld kolk, kruk, pen, rook, som, sip, door, leeg en regen zijn echte palindromen. Of, om ook eens wat lokale voorbeelden te geven: niet alleen ala, awa, Salas, aña, oro en anilina, maar ook mas, ken, snèk en tin zijn palindromen. En ongetwijfeld zal iemand als Sidney Joubert deze lijst nog verder kunnen aanvullen, al lijkt het Papiaments, met zijn talloze slotklinkers, zo op het eerste gezicht een palindroom-onvriendelijke taal...

PALINDROOM-DATUM

Maar we dwalen af! Het ging in het krantenbericht tenslotte niet om woorden, maar om een datum. Als we nu echter uitgaan van de hierboven gegeven definitie van een palindroom, dan blijkt dat de volgende keerdatum niet over 120 jaar voorkomt en ook niet volgend jaar zoals de 'wakkere Nederlander' uit de Beurs beweert. Die volgende datum is, wanneer u dit leest, inmiddels allang weer voorbij! Precies één dag na die bijzondere 19 september hadden we namelijk weer een palindroom te pakken: 20-9-1991. Van rechts naar links gelezen krijgen we immers 19-9-1902. En dan zwijgen we maar over 21-9-1991/19-9-1912, 22-9-1991/ 19-9-1922, 23-9-1991/ 19-9-1932, 24-9-1991/19-9-1942, enz.

CHARME

Toegegeven: een palindroom dat zijn betekenis behoudt is beslist charmanter dan eentje met twee verschillende betekenissen! En dat zal de samenstellers van het bericht wel voor ogen hebben gestaan. Waarschijnlijk hebben zij zich gewoon wat klungelig uitgedrukt... Ik wil vooral niet onsportief lijken, maar door een kleine kunstgreep toe te passen, is het mogelijk hen toch weer ongelijk te geven. In het dagelijks leven immers wordt het jaartal in een datum maar zelden voluit geschreven: 1991 wordt meestal afgekort als '91. We hoeven dus helemaal niet tot 29-9-1992 te wachten om weer een 'zuivere' palindroom-datum te krijgen. De volgende keerdatum valt dit jaar nog, nl. op 19-11-'91! Daarna krijgen we dan vóór 29 september 1992 ook nog 29-1-'92, 29-2-'92, enz. Een hele rits volledig omkeerbare data!

Ach, wat maakt dit allemaal uit! Het was een leuk berichtje op die 19-de september en nu weten we dat er behalve dromers ook nog palindromers zijn op deze wereld...

De verhuizing

= door Nel de Jong =

AI, AI, AI, wat waren pa en ma chuchubi druk in de weer. Takjes, draadjes mop, blaadjes, pluisjes, alles was goed om er een mooi nestje van te maken. Waar? In een oud leegstaand huis. Op de porch hing nog een oude plantenbak en daar bouwden ze hun nestje in.

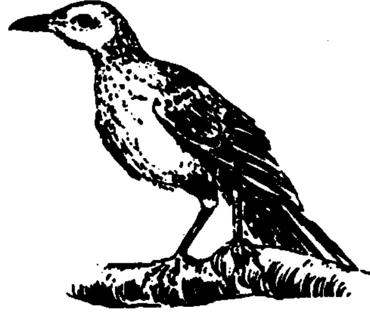
"We hadden geen beter plekje kunnen vinden", zei ma chuchubi tevreden, toen ze even uit zaten te rusten. "Droog als het regent, uit de wind en veilig voor honden en katten." "En voor de mensen, die zijn het gevaarlijkst van allemaal", knikte pa chuchubi.

En zo legde ma chuchubi er haar eitjes in. Twee eitjes, die na een poosje uit kwamen. En weer waren pa en ma chuchubi er druk mee. Want hun twee jongen lustten de hele dag door wel eten. "Dat is goed, daar groeien ze van", zei ma chuchubi. "En ze krijgen er mooie veren van, net als wij", zei pa chuchubi en keek naar zijn twee kale kindertjes.

Maar wat gebeurde er op een kwade dag? Er stopte een pickup voor de oude porch. En er stapten drie mensen uit met kisten vol gereedschap. Ze begonnen hier te timmeren en daar te zagen. Pa en ma chuchubi durfden bijna niet meer bij hun jongen te komen. En de twee kleintjes doken bij elk geluid zo diep mogelijk weg in hun mooie nestje. "Hoe moet dat nu?", jammerde ma chuchubi. Pa haalde zijn schouders op. Hij wist het ook niet.

"Wat zitten jullie hier sip te kijken." Een grote troepiaal streek op een tak boven de chuchubi's neer. "Ons nest is in gevaar", huilde ma chuchubi, "Daar op de porch van dat huis." "Ik zie het, ik zie het", schrok de troepiaal. "Die mensen gaan het nest zeker weg gooien." "Aiaiai!" jammerden pa en ma chuchubi. "Er is er maar één, die jullie kan helpen en dat is kabouter Brr", zei de troepiaal.

Kabouter Brr! Pa chuchubi floot het uit van opluchting. Hij nam niet eens de tijd om de troepiaal te bedanken of om zijn vrouwtje gedag te zeggen. Regelrecht naar de kaboutertjes vloog hij. En natuurlijk wilden de kaboutertjes hem helpen. Als je die avond laat door de mondi had gelopen, had je een hele optocht kunnen zien. Voorop pa chuchubi en de drie kaboutertjes kabouter Mrr, Poetsje met een lekker hapje voor de kleine chubi's en Pinkie met zijn karretje. Daarachter ezeltje Harisemper, nog een beetje slaperig, Boel de hond, een rij mieren, twee hagedisjes, drie konijntjes, en een heleboel vogels. De meesten waren uit nieuwsgierigheid mee gegaan.

"Maar", zei kabouter Brr, "Laat ze maar meekomen. Je weet nooit hoe ze nog een handje kunnen helpen." "Ga je die mensen voor ons weg jagen?", vroeg pa chuchubi aan kabouter Brr toen ze bij het nestje kwamen. "Nou eh, dat gaat moeilijk", lachte kabouter Brr. "Daar zijn we veel te klein voor." "Maar hoe kun je ons dan helpen?", snikte ma chuchubi. "Ai, hadden we ons nestje maar naast jullie huisje gebouwd." "Ja", knikte pa chuchubi, "ik zag een prachtig plaatsje. Op een paar takken onder een overhangende rots."

"Hé!", juichte Pinkie, "dan weet ik al, hoe we jullie kunnen helpen." "Hoe dan?", balkte ezeltje Harisemper. "Hoe dan, hoe dan?", riepen alle andere dieren. "We gaan het nestje verhuizen naar de tak onder de overhangende rots", zei Pinkie. En dat vond iedereen een prachtig idee. Maar hoe?

"Geen probleem", lachte kabouter Brr. "Kijk, als ezeltje Harisemper zijn voorpoten op de veranda zet, komt hij net met zijn neus tot bij het nestje." "En dan klim ik naar boven om de vogeltjes iets lekkers te geven", bedacht Poetsje. "Hé, zo kunnen wij ook naar boven klimmen", zeiden de hagedisjes en kropen achter Poetsje aan.

Verschrikt doken de twee jongen in hun nest. Wat kwam dáár nu allemaal aan? Vlug vlogen ma en pa chuchubi op het nest om hen gerust te stellen, want ook kabouter Brr, Pinkie en de konijntjes klauterden langs de rug van Harisemper naar boven. En de rij mieren wilde ook niet achter blijven. De vogeltjes hadden Harisemper niet nodig om bij het nest te komen. Alleen Boel de hond kon niet mee. "Woef!", blafte hij verdrietig.

"Jij moet zorgen, dat we allemaal zonder vallen weer op de grond terecht komen", troostte kabouter Brr hem. En hij had het nog niet gezegd, of een van de konijntjes gleed uit over de neus van het ezeltje en kwam langs zijn rug naar beneden geroetsjt. En als Boel hem met zijn snuit niet tegen gehouden had, zou het arme konijntje een lelijke smak gemaakt hebben. "Oef", zuchtte het en keek angstig naar boven. "Laat ik nu toch maar liever beneden blijven. Dan kan ik jou helpen, Boel."

Voorzichtig, heel voorzichtig beurden de andere dieren het nestje uit de plantenbak. De hagedisjes en de mieren kropen er onder en duwden het omhoog. De twee konijntjes stonden op hun achterpoten en duwden met hun snuitjes. Kabouter Brr en

Pinkie sjorden en duwden en hijgden van de inspanning. De vogeltjes fladderden er zenuwachtig omheen. En Poetsje probeerde samen met p
ma chuchubi om de k
vogeltjes gerust te ste
"We vallen, we val
piepten die, toen ze
zaam langs de kop, d
en de staart van e
Harisemper naar ben
zakten. Maar alle d
hielden het nestje s
vast. En beneden s
Boel de hond het ka
van Pinkie eronder.
paste precies!
Zo ging de optocht
terug naar het kabo
huisje. En hoe dichter
het huisje kwamen,
meer vogeltjes er
kwamen. Tot onde
takken bij de overhang
rots, waar ze het nestj
z'n allen naar b
vlogen. Met de kleine
chubi's er nog in! De
tjes waren niet eens
meer na zoveel avont
Alleen toen alle d
daarna lang zullen ze k
zongen, doken ze nog
diep hun nestje in.
daarna klapperden ze
lijk met hun vleugeltjes
Wat denk je, hadden ze
naar hun zin in hun n
vlak bij de kabouter
Nou en of!

Uit de schoolkrant

MARIJE Schaafsma zat nog in 5b, toen ze het leuke verhaaltje hieronder in de schoolkrant van de Marnixschool schreef. Ik heb er reuze van genoten, Marije.

Weg met die Dierenbeul!

In een aardig dorpje woonden veel honden, katten en veldmuizen. Iedereen was even vriendelijk tegen die dieren. Maar er was één meneer, die was zó lelijk tegen de beesten. Meneer Brombeer sloeg en vergiftigde de honden, gooide katten nat en zette vallen voor de muizen.

Macho stuurde een heleboel kaarten met een uitnodiging:

Kom woensdagmiddag in Het Schuurtje,
We gaan een plan maken tegen Brombeer.
Aan alle beesten van Barber. (Verboden ruzie te maken en elkaar op te eten.)

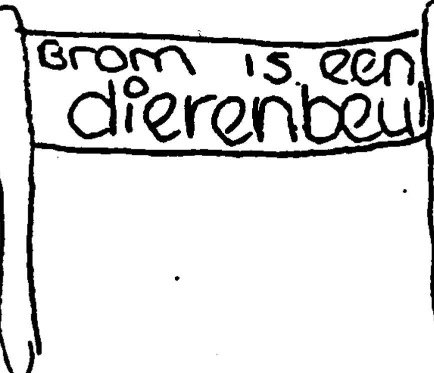
Macho.

Zo gezegd, zo gedaan. Op woensdagmiddag kwamen alle dieren in Het Schuurtje van de dierenarts. Hij had zijn schuur omgebouwd tot een asiel. De dieren hadden besloten daar hun vergadering te houden. "Hallo allemaal", begon Macho, "Ik wou graag een plan maken, zodat Brom ophoudt met plagen. Maar hoe?".

Iedereen had wel een idee, maar het echte idee kwam toch van de hond Rakker. "We laten Brombeer schrikken. Hij is dol op optochten en dan gaan we bzz bzz bzz."

"Oké, dat doen we", zei Macho, "Nu gaan we een actiegroep oprichten. Ik denk, dat ik maar de baas zal worden, want ik heb het plan verzonnen." Na wat onenigheidjes tussen elkaar vond iedereen het goed. "Goed, gaan jullie allemaal naar huis."

Die dinsdag werkte Brom in zijn tuin. Retteketet boemboem. "Een optocht", dacht Brombeer. Hij rende naar boven en liet zelfs de deur openstaan. Ook Rokki de bouvier zag dat en dacht: "Dit is mijn kans!" Daar kwamen alle dieren. Voorop kwam het muizenorkest. Daar achter kwamen alle honden en katten met hun spandoeken. Brom las: "Weg met Brombeer" en "Brom is een kattemepper" en "Brom is een hondenmoordenaar" en "Brom, vergiftig jezelf". Woedend wou hij het raam dicht doen, maar..... Rokki kwam grommend op hem af. Van schrik viel Brom uit het raam!!

De buurman hoorde een doffe plof in de tuin van Brom en keek. Vlug belde hij de ambulance en even later lag hij op de operatietafel. Maar ja, de andere mensen hadden de optocht ook gezien. "Aha, dus die Brom is een dierenbeul, wat een stommerd!", zei iedereen.

In zijn ziekenhuisbed nam hij zich voor om geen gemene dingen tegen de dieren te doen. Hij plaatste een advertentie:

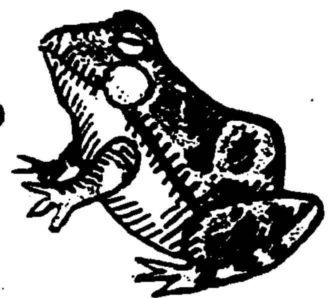
Ik neem mij voor de dieren met rust te laten.

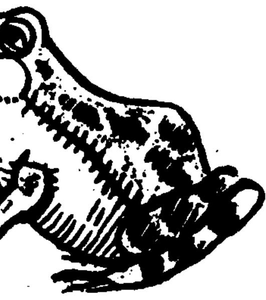
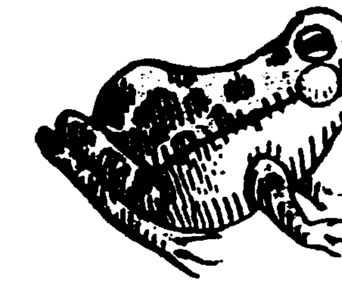
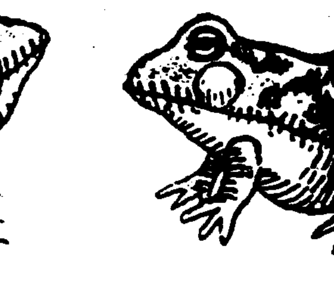
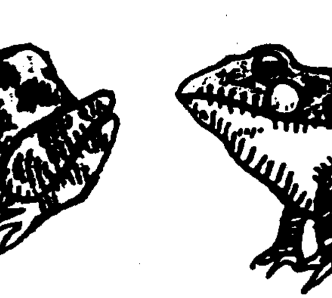
Brombeer
St. Elisabeth hospitaal.

Het plan van Macho is gelukt.

Versjes van vroeger

Er zaten zeven kikkertjes
al in een boerensloot;
de sloot, die was bevroren,
ze waren bijna dood;
ze kwekten niet,
ze kwaakten niet,
van honger en verdriet.
Ze kwekten niet
ze kwaakten niet
van honger en verdriet.

Xingoe de hond

WEET JE het nog: Zo'n honderd jaar geleden kwamen de eerste blanken naar de oerwouden van Brazilië, kolonisten genaamd. Een van hen was Stefan. Hij had een hond die Detta heette.

Als Stefan en zijn mannen merken, dat de Indianen verdwenen zijn, gaan ze weer terug naar hun kolonie. Dat is een open plek in het woud, waar ze hun huis van houten palen gebouwd hebben. Daaromheen hebben ze een flink stuk grond schoon gebrand om mais en dergelijke te verbouwen en hun vee te laten grazen.

De tocht valt niet mee, want paden zijn er niet. Met kapmessen moeten de mannen zich een weg hakken. Detta de hond loopt voorop en wijst hen, welke kant ze uit moeten.

Maar voordat ze thuis zijn, is het al weer nacht en moeten ze weer een geschikte kampeerplaats vinden. Voor de Indianen hoeven ze niet bang te zijn. Die hebben een hekel aan het donker. Als ze de blanken willen overvallen, doen ze dat overdag.

Die nacht wordt Detta onrustig. Zachtjes loopt ze heen en weer en zoekt een veilig plaatsje niet al te ver van de kampeerplaats vandaan. Steeds verder loopt ze, nu eens in de lucht ruikend, dan weer de grond besnuffend. Nergens is het haar veilig genoeg. Totdat ze een stukje grond ontdekt, met dicht gras begroeid. Een slingerplant heeft er een soort net omheen geweven. Ze draait in het rond en trapt met haar poten net zo lang, tot ze een brede kuil onder het groene dak heeft gemaakt.

En daar wordt Xingoe geboren, samen met nog drie kleine wollige hondjes. De volgende morgen kijkt Stefan om zich heen. "Detta is weg", zegt hij. "Ze is zeker naar huis gelopen om haar jongen te krijgen". Maar daar komt Detta aan. "Waar zijn je kleintjes, Detta?" vraagt Stefan. Blij loopt Detta vooruit om Stefan naar het nest te brengen. Maar als ze ziet, dat de andere mannen ook mee gaan, vertrouwt ze het niet. Zigzag loopt ze door de struiken. Steeds verder van haar nest met kinderen.

"Het beest houdt je voor de gek", lacht Camargo, een van de mannen. "Kom Gomez, we gaan thee zetten". En dan pas brengt Detta haar baas bij haar jongens. Die liggen dicht op elkaar te slapen. "Die donkere wordt mooi", zegt Stefan. "Die geven we niet weg, hè Detta. Die moet trouw en sterk en dapper worden, net als jij".

(wordt vervolgd)

Puzzel van de week

■	1	2	3	4		■
5	■	6			■	7
8	9		■	10	11	
12		■	■	■	13	
14		15	■	16		
	■	17	18		■	
■	19					■

HORIZONTAAL: 1. Iets om uit te drinken; 6. Ben je, als je uit het water komt; 8. Vragend voornaamwoord; 10. Deel van een gevangenis; 12. Anno Domini (afkorting); 13. En anderen (afkorting); 14. Soort; 16. Spoedig; 17. Grootmoeder; 19. Houten schoen.

VERTIKAAL: 2. Een zekere; 3. Kade; 4. Enz.; 5. Kleur; 7. Gereed; 9. Meisjesnaam; 11. Ere; 15. Muzieknoot; 16. Verhoging om water tegen te houden; 18. Middelbaar Onderwijs (afkorting).

ZIE VOOR de oplossing en de winnaar de Kinderkrant over twee weken. Stuur je oplossing naar de Amigoe (Scherpenheuvel z/n of P.O.Box 577; Aruba - Caya Betico Croes 110; B... -de heer Linkels; P.O... 122) en zet op de ... loppe: KINDERPUZZ...

Winnares van deze w...
Dorothée Burger
Ch. Debrotweg 1...
Curaçao.

Zij ontvangt een waard... van f15,- van Augus... Boekhandel.

OPLOSSING

HORIZONTAAL: 1. V... Amen; 7. Veer; 9. L... Ree; 12. Veel; 14. Tre... Lam; 18. Re; 19. Sn... Knot; 22. Kers.

VERTIKAAL: 1. Ve... Ever; 3. Re; 4. Are; 5... 6. Na; 8. Even; 11. ... 13. Elke; 15. Est; 17... 18. R.K.; 20. Ik.

Wist je dat

ELKE bijenzwerm heeft maar één koningin, een... mannetjes en een heleboel werksters. Wat do... eigenlijk zo'n werkster? Elke jonge bij begint het lev... verzorgster van de eieren en de larven. Daarna ma... was (Daar kun je o.a. kaarsen van maken)... volwassen bij maakt de bijenkorf schoon en zorg... voldoende frisse lucht. Dat doen bijen door water... korf te brengen. Dat laten ze verdampen door me... vleugels te wapperen, waardoor de temperatuur... Een soort bijen-airco dus. Als het koud is, zoals in H... bij voorbeeld, gaan ze op een kluitje zitten om war... te geven.

****

De mensen, die dagelijks met computers bezig zijn... het al helemaal voor zich: de toekomst met comp... Misschien worden dan alle telefoons vervangen... videofoons, zodat je kunt zien met wie je spreekt... krant lees je op de televisie. De auto's zijn dan mis... wel automatisch te besturen. En je onderwij... vervangen door video's. Overal waar je komt,... beeldschermen en alle keukens zijn volautomatisc... zal toch wel even wennen zijn!

****

Om te kunnen zien, dat de sterren zich voortbew... zou je tienduizenden jaren nodig hebben. Ken je ee... sterrenbeelden? (Groepen sterren) De bekendste... Grote Beer, die je het hele jaar door kunt zien. O... Noorderkruis is heel bekend. En dan heb je nog de... de Stier en de Tweelingen, die ook vaak goed te zie...

****

Grootste vernuft schuilt in de eenvoud
Ingenieuze muizevallen als patent geregistreerd

DE MUIZEVAL behoeft geen nadere introductie. Het traditionele model is zelfs verkrijgbaar als kinderspeelgoed met een muis van drop erin vastgeklemd. Zeker zo bekend is de muizeval als lijdend voorwerp van de verbeteringsdrift van uitvinders. De sketch van de overleden Nederlandse kleinkunstenaar Tom Manders als Dorus, waarbij hij de octrooi-ambtenaar (met slechts een rechtopstaand scheermesje als val) heeft wat dat betreft de nodige schade berokkend aan het image van zowel de uitvinder als de muis. En wat de uitvinders van muizevallen betreft: hun geesteskinderen zijn nooit zo debiel als Manders' scheermesje (muis hoofdschuddend met kopje over scheermesrand: 'Hé, geen stukje kaas'). Soms wel schitterend van eenvoud.

De handige liefhebber van muizevallen kan met behulp van de illustraties bij dit artikel waarschijnlijk meteen zelf aan de slag. Of de beschreven uitvinding in de praktijk ook werkt, is niet gegarandeerd. Als bij voorbeeld de aanblik van de val de muis verdacht voorkomt, gaat het feest niet door. Wij maken ons daar nu niet druk om, en trouwens ook niet om het lot van de muis in een val die niet werkt. Het gaat om de schoonheid van de vindingen zelf. In de bekende klemgevallen zijn we niet geïnteresseerd. Zijn er geen subtielere manieren om een muisje te verschalken? Ja, die zijn er. Talloze vallen zijn op de een of andere manier gebaseerd op het principe van de *wip*.

Wegwerpval van Melton

Val van Jaeger met valluik en waterbak

Neem bij voorbeeld de uitvinding van Fritz Hubacher te Bern, zoals beschreven in een van de eerste Nederlandse octrooien: no. 248 uit 1914.

De wip is in dit geval te vinden op het dak van de val. Aan de ene kant hangt het deurtje dat op het juiste moment de val moet sluiten. Aan de andere kant hangt niets. De wip wordt in evenwicht gehouden door twee touwtjes die tot in de val zelf doorlopen. Om bij het aas te kunnen moet de muis de touwtjes doorknagen... Overigens moet dit een heel oud idee zijn, want de eigenlijke uitvinding van Hubacher is niet de wipconstructie, maar het feit dat de achterwand van glas is gemaakt. "Hierdoor zal de muis in staat zijn vanaf de buitenzijde van de val het lokmiddel te zien, tengevolge waarvan zij meer aangetrokken zal worden." Hubacher had blijkbaar geen hoge dunk van de reukzin van muizen, of van hun affiniteit voor holletjes. Een ingenieuze wipvariant is die van Valdemar F.Reich, die er in 1917 een Amerikaans octrooi op aanvroeg (en dat in 1918 kreeg). De ene kant van de wip dient als loopplank en de andere kant heeft de vorm van een beker met de open kant naar de loopplank gericht. In de beker zit aas. Zodra hij de beker betreedt, verstoort de muis het evenwicht en de wip kantelt. Dan blijkt dat de paal waar de wip in het midden op rust een geheel vormt met een plaatje dat tot dusver plat op de loopplank lag. Nu de wip is gekanteld kan de paal omklappen, van onderen tegen de loopplank aan. De bodem van de beker moet hierbij kunnen weggglijden en is daartoe op subtiele wijze afgerond. Automatisch klapt het plaatje omhoog, zodat het de opening van de beker afsluit. De muis zit vast en zijn eigen gewicht (plus, belangrijker waarschijnlijk, dat van de val zelf) klemt de vroegere paal tegen de onderkant van de loopplank en dus het afsluitende plaatje tegen de opening van de beker.

SCHOENENDOOS

Het grootste vernuft schuilt toch in de eenvoud. Een Amerikaanse uitvinder met de naam die gemaakt lijkt voor de geschiedenisboekjes: Melvin Millard Melton, heeft in 1985 een Nederlands octrooi aangevraagd op een schoenendoos met een knik. De werking is uit de illustratie gemakkelijk op te maken. De beteuterde blik in de ogen van de muis vloeit waarschijnlijk voort uit de mededeling van Melton dat het hier een wegwerpval betreft, "die gemakkelijk kan worden weggedaan na te zijn gebruikt zonder blootstelling van het gevangen knaagdier." Niet alleen simpel dus, maar ook hygiënisch. Daar moet een kleine prijs voor worden betaald in de vorm van een wat uitvoeriger doodsstrijd van het gevangen dier. (Het feit dat de hiervoor beschreven vallen de muizen om te beginnen in leven laten, moet waarschijnlijk niet worden opgevat als een uiting van dierenliefde of zelfs maar mededogen van de kant van de uitvinders. De meeste knutselaars geven als motief voor hun ijver dat mensen zich aan de bekende klemvallen kunnen bezeren). Melton laat vanuit San Clemente (Californië) weten dat hij jaren geleden op het idee kwam toen hij op zijn ranch bezig was met hoekverbindingen voor regenpijpen. Toen er een muis een elleboogstuk binnen rende, ging hem een lichtje op. Het eerste prototype maakte ook zijn vrouw enthousiast. Ze gingen naar de *pet shop*, kochten muizen, kaas en pindakaas en zaten een middagje te spelen. *"Jesus the mice just went right in!"* Nu bezit Melton een fabriek in Maleisië die 350.000 vallen per jaar maakt in drie verschillende maten. Hij heeft octrooi in een kleine 50 landen. Intussen is zijn wegwerpval al weer achterhaald. Het allernieuwst is een val waaruit je de muis ook weer kunt vrijlaten. Dat heet, geloof het of niet, een *Smart Mousetrap* .De slimme windhandelaar is Jack Cutter, ook al uit Californië.

Val van Hubacher. 'g' is het touwtje dat de muis moet doorknagen.

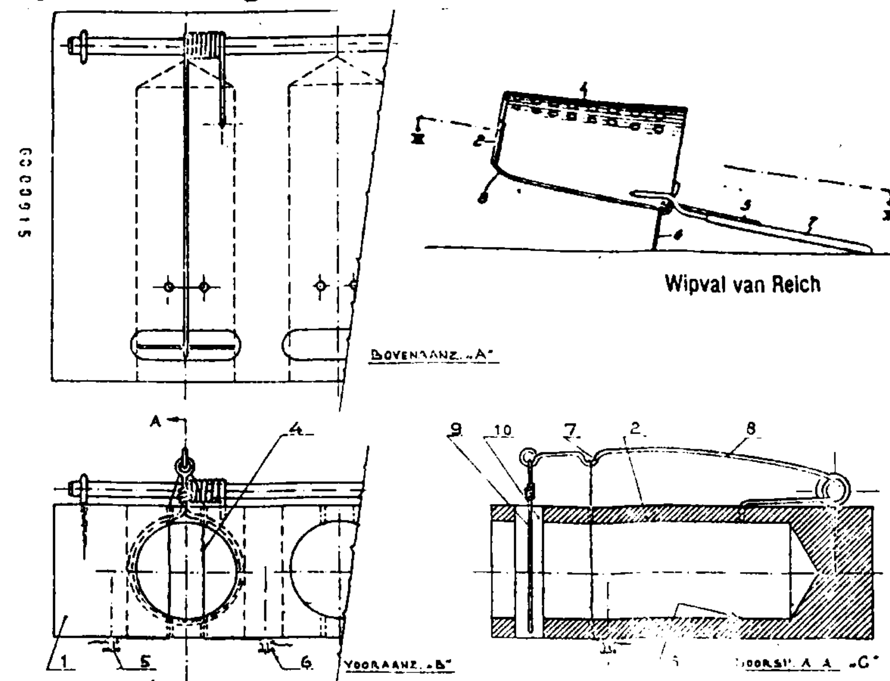
Het Nederlandse octrooi 531 uit 1915 van Michael Jaeger te Darmstadt beschrijft zo ongeveer het omgekeerde van een wegwerpval. Het is een gecompliceerde machine waarin alweer een wipconstructie een deur achter de muis doet dichtvallen. De muis wordt vervolgens geacht zich door het apparaat omhoog te werken naar een ruimte die door een valluik in de vloer is gescheiden van een goed gevulde waterbak. Als de muis in het water valt zorgt de beweging van het valluik ervoor dat de voordeur van de val die toegang geeft tot de wip, weer open en 'op scherp' komt te staan. De exploitant van de val hoeft alleen maar nu en dan langs te komen om de verzopen muizen uit het water te halen.

Nog veel helser is het apparaat van Fokko Dijksterhuis uit Groningen. Hij kreeg octrooi in 1948. De muis moet, na te zijn gevangen, een ingewikkelde route door de val afleggen, waarbij hij bijkans bewegwijzering nodig heeft. Op het juiste punt aangekomen zet hij met een lichte druk van zijn snuit een indrukwekkend systeem van nokken, veren, assen, scharnieren, plunjers, tuimelaars, afwikkelspoelen, differentiaalveerwerken en conische snaarschijven in werking. Dit leidt ertoe dat de trommel waar hij zich op dat ogenblik in bevindt gaat draaien, zodat het beest in een bak wordt gekiept met water 'of een ander verdelgingsmiddel'. Haast onnodig te vermelden dat Dijksterhuis zijn val een *motor* had toegedacht. Het geheel is handig voorzien van een kijkglas en een aftapvoorziening.

Volgens mevrouw A.Bakker-Dijksterhuis, zijn dochter, deden de vallen het nog ook. "Ze stonden door het hele huis heen, tot op zolder toe. Dan hoorde je ze werken en 's morgens lagen die muizen in het water. Nu hebben we ze niet meer, we hebben alles weggedaan." De heer Dijksterhuis, overleden in 1965, blijkt een ras-uitvinder te zijn geweest: een oogstmachine voor bieten, een draineermachine, maar ook kartonnen wegwerpbekers. In een tijd dat niemand daar nog aan deed.

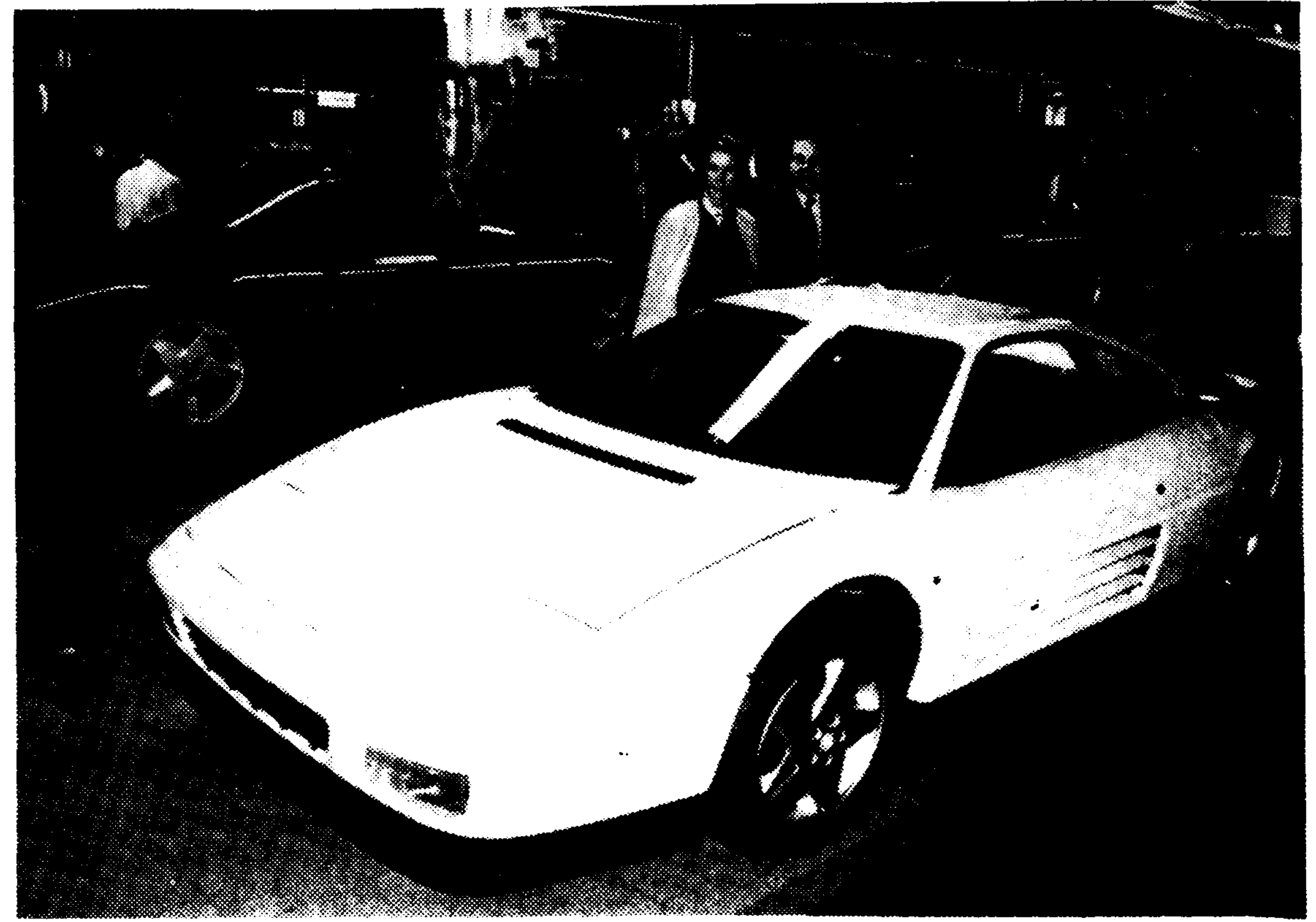
VERFOMFAAID KADAVER

Om de een of andere reden blijven muizevallen met klemmen het populairst. Misschien haalt de gebruiker liever een verfomfaaid kadaver uit de klem dan dat hij zelf moet verzinnen wat hij met die gevangen nog levende muis moet doen. Maar de val moet niet de verkeerde beesten naar de andere wereld helpen. Uit 1968 dateert de octrooiaanvraag van Jan Komduur uit Grouw voor een muizeval, speciaal voor volières en kippenhokken. Het is een val, slechts voor muizen, en in de verte doet hij denken aan de eerste hier besproken val, die van Hubacher. In de lengterichting van een langwerpig blok hout wordt een gang geboord en achterin die gang komt het aas. Om bij het aas te komen moet de muis door een strop heen, die aan een veer bovenop het blok vast zit. Eigenlijk wil de strop met kracht omhoog door een spleet in het plafond. Twee touwtjes houden de veer vast en die touwtjes zitten tussen de muis en het aas. Een vogel krijgt ze niet stuk, als hij er al bij kan. "Muizen knagen naar hun aard de draden door", aldus de octrooi-aanvrager, en worden prompt door de strop tegen het plafond doodgedrukt. Komduur heeft nooit een octrooi gekregen want in Amerika had al eens iemand iets vergelijkbaars bedacht. Ook hij is intussen overleden. Maar plezier heeft hij van zijn idee wel degelijk gehad, aldus zijn zoon G.Komduur. De vallen deden het prima en hij nam ze mee als hij naar vogeltentoonstellingen in het buitenland ging. Maar rijk is hij er nooit van geworden.

Wipval van Reich

Val met strop van Komduur

FRANKFURT - De Mondial-T is een van de nieuwe modellen van Ferrari, een droom voor liefhebbers van snelle, gestroomlijnde sportwagens. Het prijskaartje dat eraan hangt: ruim 100.000 dollar. De levertijd kan oplopen tot drie jaar. De Mondial-T was te zien op de onlangs in het Duitse Frankfurt gehouden autoshow.

CD's ruisvrij gemaakt door allerlei ingrepen

DE ANTI CD-lobby draait nog steeds op volle toeren. Nog niet zo lang geleden sprak BBC diskjockey John Peel zijn voorkeur uit voor de spetterende en krakende singletjes uit de jaren zestig, die hij liever hoorde dan de klinische compact disc. Toch kunnen de tekortkomingen van sommige CD-opnamen de geluidsdrager zelf moeilijk worden aangewreven. Veel van de muziek op CD komt namelijk van banden die voor de grammofoonplaat zijn gemaakt. Al bij het opnemen daarvan werd rekening gehouden met bij voorbeeld slechte kanaalscheiding van de platenspeler.

Het is pas sinds kort dat er CD's met een homogeen klankbeeld verschijnen. Een probleem dat zich met name bij oude opnamen voordoet, is de slechte kwaliteit van het oorspronkelijke geluidsmateriaal. De grootste boosdoener is bandruis, die over het algemeen maar moeilijk te elimineren is. Die ruis zal op een CD eerder opvallen dan op een elpee. Voor de uitvinding van de bandrecorder graveerde een mechanische groefsnijder het studiogeluid zelfs direct in het oppervlak van een lakplaat. In de jaren twintig gebeurde dat nog akoestisch (via een reusachtige toeter). Van dergelijke opnamen bestaan dus geen moederbanden (met de originele opnamen) en is men op de oorspronkelijke platen aangewezen. De meeste exemplaren zitten na al die jaren vol krassen en tikken.

Het verwijderen van oneffenheden op geluidsbanden wordt meestal aan specialisten overgelaten, aan het Transcriptie Centrum van PolyGram Record Service in Baarn bij voorbeeld, waar de moederbanden worden verwerkt tot halffabrikaat (ten behoeve van CD, LP en muziekcassette). Daar gebruikt men moederbanden die van goede kwaliteit zijn. Voor het opschonen van minder goede opnamen worden verschillende middelen gebruikt. Ruis kan worden bestreden met dynamische compressors en filters. Een netbrom van 50 herz kan makkelijk uit het geluidsbeeld worden verwijderd. Tikken worden er gewoon uitgeknipt. Vroeger zou dat met lijm en schaar gebeuren, tegenwoordig zijn daar digitale editors voor. Er wordt in feite gewoon een stukje muziek weggehaald, maar omdat het meestal om microseconden gaat, valt dat totaal niet op. Lange tikken zijn lastiger te verwijderen. Opnameruis blijft een probleem omdat het zich over grote frequentiegebieden uitstrekt. Je kunt het met filters wel camoufleren, maar dat gaat meestal wel ten kosten van de helderheid van het geluid. Waar komen al die bijgeluiden vandaan? Tijdens live-registraties kunnen door instraling op kabels en microfoons of door losse kabels en aardlussen makkelijk bromgeluiden ontstaan. Digitale registraties hebben zo hun eigen tekortkomingen, met name 'overbemonstering'. Bij CD-opnamen wordt het analoge geluid met kleine tussenpauzes gemeten of 'bemonsterd'. De meetwaarden worden door een analoog-digitaal-omvormer in binaire getallen (nullen en enen) vertaald. De reeks van opeenvolgende binaire getallen is de gecodeerde registratie van de oorspronkelijke geluidsgolf, die door de CD-speler weer in hoorbaar geluid wordt omgezet. Per meting of sample zijn maximaal 16 bemonsteringscodes of bits beschikbaar. Met 16 bits is de signaal/ruisverhouding ideaal en kan in principe alle informatie worden gecodeerd. Toch wil het wel eens voorkomen dat men een paar bits tekort komt. Muziek met flink veel dynamiek (grote verschillen tussen harde en zachte passages) pleegt bij voorbeeld een forse aanslag op de digitale coderingscapaciteit. In tegenstelling tot wat iedereen denkt, produceren popgroepen een geringe dynamiek vergeleken met symfonie-orkesten. Hardrock groepen komen niet verder dan 10 decibel verschil, maar een orkest zit al gauw tegen de 120 dB aan.

De opnametechnicus moet er dan ook voor zorgen dat de dynamiek niet over een bepaalde limiet heengaat. Meestal kijkt hij naar het aantal decibels van de slotpassage van een orkestraal stuk. Toch komt het nog wel eens voor dat de limiet wordt overschreden. In dat geval wordt er gewoon te veel informatie aangeboden. Je kunt geen vijfhonderd pingpong ballen stoppen in een doos waar er maar vierhonderd in kunnen. De gevolgen laten zich moeilijk voorspellen: soms hoor je een vervorming, soms een klik. De beschadiging is onherstelbaar en het hele stuk moet dan opnieuw worden opgenomen.

REAL TIME

Er zijn verschillende apparaten in de handel waarmee zowel analoge als digitale vervorming kan worden gecamoufleerd. Een van die systemen weet krassen van grammofoonplaten te ontlopen door beurtelings het linker- of rechterkanaal uit te schakelen. Een kras zit meestal op de linker- of rechterkant van de stereogroef, niet op beide. Het digitale CEDAR-systeem dat eerder dit jaar op de muziekbeurs MIDEM in Canada werd gepresenteerd, vormt zich razendsnel een beeld van de structuur van de muziek, waardoor het afwijkingen - van krassen tot tikken - snel kan traceren en verwijderen. Dat alles gebeurt in real time, dus terwijl de opname wordt afgespeeld. Krassen worden niet verwijderd, maar vervangen door een ander geluid. CEDAR's Keith Miller: "Het systeem raadt welk geluid er komt, waarbij de bestaande situatie als referentie wordt gebruikt. Theoretisch is het mogelijk dat CEDAR fout gokt, maar aangezien het om correcties van enkele microseconden gaat, zul je het niet gauw horen."

CEDAR verwijdert 2500 tikken per seconde. Het elimineren van ruis is mogelijk, maar aangezien daar meer rekenwerk bij komt kijken, gaat dat niet rechtstreeks.

= door mr.drs.H.B.van Aller =

Baljurk of bezem (2)

Vrouwen willen bescherming tegen 'boze buitenwereld'

VROUWENWERK is door de eeuwen heen veelal verzorgend van aard geweest. Deze ontwikkeling heeft zich ook doorgezet in de vrouwelijke beroepen. Weliswaar trokken de Germaanse vrouwen met hun mannen ten strijde in de oorlog, maar dat moet een uitzondering zijn geweest. Ook doen veel vrouwen in de derde wereld en in socialistische landen het zware werk, maar dat zal een vergissing zijn geweest, ook al moest het vanwege de economische noodzaak. De positie van de vrouw in de westerse wereld is sinds de tijd van de bekende Engelse filosoof John Stuart Mill (1806-1873)in veel opzichten verbeterd.

Vrouwen hebben nu actief en passief kiesrecht, maar van werkelijke juridische gelijkstelling is nog geen sprake. Ook de gangbare opvattingen over wezen en bestemming van de vrouw zijn grotendeels dezelfde als in de negentiende eeuw. Veel wat Mill in 'The Subjection of Women' (1896) naar voren brengt, is nu nog actueel. Geïnspireerd door zijn vrouw Harriet Taylor pleit Mill in zijn boek voor de gelijkstelling van vrouwen op politieken maatschappelijk terrein.

Hij ontzenuwt de mythe dat vrouwen niet in staat zijn tot grote prestaties op artistiek en filosofisch gebied en ongeschikt voor hoge functies in het openbare leven zouden zijn. Door de grondige analyse van het onderwerp en de boeiende manier van schrijven is dit boek een van de klassieke werken over de emancipatie. Dit is ook het geval met 'De tweede sekse' van Simone de Beauvoir. Zij zegt dat een vrouw niet als zodanig wordt geboren, maar zo gekneed en gemaakt wordt door de maatschappelijke omstandigheden.

Rosabeth Moss Kanter laat in haar boek 'Men and Women of the Corporation' zien, hoe vooroordelen, zowel bij mannen als bij vrouwen, het vrouwen moeilijk maken om in een betere arbeidspositie te komen. Er is altijd een grote samenhang geweest tussen de 'aangeboren' verzorgende talenten van de vrouw en de beroepen die zij in de maatschappij uitoefenen. Als voorbeeld kan het beroep van verpleegkundige en verzorgende worden gezien. Ook daarin spelen echter de aangeleerde rolpatronen een belangrijke rol. Vrouwen spelen geen rol van betekenis meer op directie niveau. Mannen in de verpleging hebben meestal een leidinggevende baan.

Verzorgende beroepen

De ideale ziekenverzorgster begon als een dienstbare vrouw van goede huize, gehoorzaam en in alles ondergeschikt aan de (mannelijke) arts (1875-1950). Daarna volgde een aanpassing van het beeld van de ideale zuster tot medisch assistente (1950-1970). Dit gebeurde vooral onder invloed van de uitbreiding van de medische technologie (het beroep kreeg meer aanzien). In de jaren zeventig traden veel mannen toe tot het verpleegkundig beroep. Dit gebeurde onder invloed van stagnatie in het bedrijfsleven (te weinig banen voor mannen). Door het afstoten van zorgtaken in de verpleging door de toenemende technologie, hoefden mannen zich niet langer te schamen om werkzaam te zijn in een verzorgend beroep.

De naam verpleegster veranderde in verpleegkundige, voor het eerst werden de salarissen zover opgetrokken, dat er een gezin van kon worden onderhouden. Toewijzing maakte plaats voor vakbekwaamheid, professionalisering en een verdere differentiatie van opleidingen. De mannelijke verpleegkundigen namen in snel tempo de hogere posities in, daarbij in niet geringe mate gesteund door hun vrouwelijke collega's. Vrouwen werken meestal part-time omdat zij voor hun kinderen moeten zorgen en part-time leiding geven, zo menen de meeste werkgevers, kan niet.

De part-time werkende man is nog steeds zeldzaam. In Nederland betreft dat ruwweg 40.000 à 60.000 mannen volgens een onderzoek van 1986. Zij doen een groot deel van het huishoudelijk werk en de kinderverzorging of zijn huisman. Het zijn meestal hoger opgeleide mannen, die net als hun vrouw werken bij de overheid of semi-overheid. De mannelijke deeltijders bleken veelal afkomstig van katholieke huize. Een verklaring zou kunnen zijn, dat het gezin in het katholieke denken altijd een belangrijke waarde heeft vertegenwoordigd. Voor de protestanten was juist arbeid altijd heel belangrijk.

In de verzorgende beroepen zoals inwonende dienstbode, bejaardenverzorgster, huisvrouw, ziekenverzorgster en het dienstverlenend personeel zoals kamermeisjes, winkelpersoneel en lager administratief personeel, wordt hard gewerkt tegen lage lonen. Het werk heeft weinig status. Er werken ook nauwelijks mannen in dergelijke banen, afgezien van gastarbeiders in bij voorbeeld Nederland. Vrouwenwerk hangt samen met een lage status en mannenwerk met een hoge status. Artsen hebben in het westen een hoge status en zijn meestal man. In de Sovjet Unie zijn de meeste artsen vrouwelijk en heeft het beroep een lage status.

Nu het verpleegkundig beroep meer mannen aantrekt, vooral in de technische sfeer, krijgt het beroep meer gezag. In Nederland zijn voornamelijk vrouwen werkzaam in de laagst betaalde beroepen en is hun rechtspositie, zeker als zij in deeltijd werken, vaak slecht geregeld. Buitenlandse werkkrachten, waaronder veel vrouwen worden vaak illegaal tegen hongerlonen te werk gesteld. 'Flexibele arbeidscontracten' worden in Nederland vrijwel alleen met gehuwde of samenwonende vrouwen afgesloten. Dit soort contracten wordt vooral gebruikt in piektijden om de werkbelasting op te vangen en om op een zo goedkoop mogelijke manier te voldoen aan de vraag naar vooral laaggeschoold dienstverlenend en verzorgend personeel. De geschiedenis heeft geleerd dat vrouwen mogen werken als het economisch nodig is, bij voorbeeld bij een oorlogsinspanning of bij een grote vraag naar arbeidskrachten. Dit is nu het geval op Aruba. De kosten van het levensonderhoud zijn hoog en de lonen relatief laag, dus moeten vrouwen op Aruba veelal buitenshuis werken. Eén salaris is niet meer voldoende. In een tijd dat er veel vraag is naar vrouwen op de arbeidsmarkt, wordt er zelfs aandacht besteed aan kinderopvang. Van overheidswege geschiedt dat mondjesmaat op de Nederlandse Antillen en Aruba.

Heel vaak hebben vrouwen immers een dubbele taak. Naast hun bezigheden buitenshuis, moeten ze ook nog het gezin draaiende houden. Want dat is vrouwenwerk. En als man zijnde ga je toch niet de toiletten schoonmaken en de was ophangen? Als een man dergelijke bezigheden verricht, wordt hij niet voor vol aangezien. Zijn mannelijkheid, ego en trots worden door dergelijke bezigheden ernstig aangetast. In het algemeen gesproken is de vrouw overal ter wereld nog steeds een tweederangs arbeidskracht.

De vrouw als dankwoord in het proefschrift

Aardig als illustratie van het dienend fenomeen, de vrouw, is de plaats die de partner (meestal de zorgzame echtgenote) inneemt in het proefschrift. Joost Kircz deed in 1984 in Nederland, een onderzoek naar de plaats van de vrouw/vriendin in het voorwoord van 194 proefschriften. Daaronder bevonden zich 4 proefschriften van vrouwen. De meeste dames worden bedankt voor jarenlange toewijding, interesse in het promotieonderwerp van hun man, inspiratie en passant de kinderen opvoeden. De dames hadden vooral veel geduld en gaven onnoemelijk veel steun, aldus menig dankwoord. Zeer veel vrouwen blijken ook nog uitstekend te kunnen typen tot grote vreugde van de jonge doctores en daarbij behielden zij hun onverstoorbare goede humeur en konden zich op kritieke momenten grotendeels wegcijferen. Ook in dit deel van de samenleving heeft de vrouw dus een essentiële dienende taak. De vier vrouwelijke promovendi bedankten man/vriend voor hun medewerking en stimulans. Kennelijk moeten zij het doen zonder de totale toewijding.

Het Assepoestercomplex

Omdat vrouwen veelal hun waardigheid ontlenen aan de goedkeuring van de man en niet aan zichzelf komt de klap van een echtscheiding bij vrouwen vaak zo hard aan. Buiten de huiselijke sfeer, in het arbeidsproces, is het aantal leidinggevende vrouwen sterk in de minderheid. Ook dit heeft te maken met de beelden, die in ons hoofd zitten over hoe mannen en vrouwen zich moeten gedragen en wat hun taken in het leven zijn. Vrouwen leven meestal door de ogen van anderen, in de meeste gevallen bij de gratie van de goedkeuring van hun man. Zij willen full-time emotioneel beschermd worden tegen de boze buitenwereld, aldus de schrijfster van het boek 'het Assepoestercomplex', Colette Dowling.

Vrouwen worstelen met het dilemma dat zij enerzijds onafhankelijk willen zijn en anderzijds verzorgd willen worden. De angst die vrouwen vaak (onbewust) koesteren, is dat als zij echt op eigen benen willen staan, zij hun leven zullen moeten eindigen, alleenstaand, onvrouwelijk, lelijk en niet bemind. Want géén man houdt van een zelfstandige, onafhankelijke en slimme vrouw, zo is de gedachtengang. Een kort participerend (niet representatief) onderzoekje onder Arubaanse en Antilliaanse vrouwen en mannen, lijkt te bevestigen, dat deze beelden ook in de hoofden van Arubaanse en Antilliaanse vrouwen en mannen spelen. Met het Assepoestercomplex bedoelt de schrijfster dat vrouwen van een invloed buiten henzelf (voornamelijk die heer op die knol) een ingrijpende verandering in hun leven verwachten. En dat is nogal wat om te verwachten. Geen man kan daar immers aan voldoen.

Omdat veel vrouwen, met name in Amerika, massaal depressief geraakten van thuiszitten stapten zij dapper in de arena van het beroepsleven. In een boek dat van dezelfde schrijfster is uitgekomen, 'Perfect Women', meent Dowling een nieuw virus te hebben ontdekt dat vrouwen in zijn greep heeft. Zij analyseert in haar boek het verschijnsel dat perfectionistische vrouwen gebukt gaan onder minderwaardigheidsgevoelens. En die hebben ze weer 'geërfd' van hun moeder, die haar eigen gevoel van ontoereikendheid aan haar dochters doorgeeft. Het is mogelijk dat deze problematiek op de Antillen en Aruba niet in dezelfde scherpte aanwezig is maar een typisch 'westers' probleem is. De basisproblematiek is gelijksoortig, maar gezien de Caribische cultuur uiten de rolpatronen en frustraties zich anders.

Het klimopsyndroom

Omdat vrouwen zo weinig eigenwaarde hebben, kunnen zij het persoonlijke moeilijk van het zakelijke scheiden. Als er kritiek op hun functioneren wordt geleverd, voelen zij zich afgewezen en trekken zij zich die kritiek persoonlijk aan. Dit leidt tot faalangst. Ook zijn zij bang om leiding te geven, omdat ze dan eerder kritiek krijgen en boven alles aardig gevonden willen worden. Als er een heer in de buurt is, die het 'vuile' werk wil opknappen, verschuilen de dames zich maar wat gaarne achter een brede herenrug of gedragen zich als een klimop, om onder zijn bescherming een stapje hogerop te wagen.

Het klimopsyndroom heeft te maken met het Assepoestercomplex en weerhoudt vrouwen ervan zich hun eigenwaarde te realiseren. Voor een groot deel houden vrouwen zelf de bestaande situatie in stand. Bovendien is hun loyaliteit gespleten. Indien vrouwen in een bedrijf een misstand willen opruimen en de baas kietelt een van de ondernemende dames onder de kin, beducht voor de gevolgen van die actie, valt de vrouwelijke saamhorigheid als een zeepbel uiteen. Sommige mannen hebben ook moeite met een dame als chef. Dat hoort immers niet. Vrouwen weten zich soms geen houding te geven in zo'n functie, te hartelijk kan niet, dat geeft praatjes en te zakelijk kan ook niet, dan ben je onvrouwelijk. Er is heel wat getover, geanalyseer en geduld voor nodig om de juiste houding als vrouwelijke hoge functionaris te vinden. Margaret Thatcher heeft meer kritiek ondervonden als regeringsleider dan welke mannelijke politicus ook, die er aanmerkelijk meer aanspraak op kon maken, zoals Pinochet, Noriega of Reagan.

Maria Liberia-Peters

Maria Liberia-Peters zei het onlangs nog zo mooi: "Een vrouw in de politiek wordt altijd door het slijk gehaald. Een man valt in een modderplas, staat op, baadt zich en is schoon. Een vrouw blijft vuil als zij in een modderplas gevallen is en zich heeft gebaad." Opvallend is dat er in de pers, in de afgelopen jaren, nauwelijks negatieve berichten over het functioneren van mw. Liberia-Peters zijn te vinden. Dit verbaasde mij ten zeerste en ik heb dit nagevraagd bij een kenner van de Antilliaanse cultuur, Boeli van Leeuwen. Hij legde mij uit, dat alle Antilliaanse mannen zich verknocht voelen aan mw. Liberia-Peters omdat zij voor hen het symbool van veiligheid en geborgenheid uit hun vroege jeugd symboliseert.

Ook vrouwen kunnen zich met haar identificeren. Een mooie verklaring voor de populariteit van Maria Liberia-Peters. Helaas werkt het in Nederland niet zo! Jeanne Henriquez zegt in de Ñapa van 6 april 1991 dat: "Als wij een vrouwelijke minister-president hebben, betekent dat niet, dat daarmee de problemen van vrouwen zijn opgelost." Maar het is wel een stap in de goede richting zo lijkt mij. Jeanne Henriquez gaat ervan uit dat economische onderdrukkin[g] basis is van alle vormen [van] onderdrukking. Ongehu[wde] moeders zijn in de A[ntil]liaanse en Arubaanse m[aat]schappij veel meer geac[cep]teerd dan in de Nederla[ndse] maatschappij. Wel kan [het] voor kinderen belangrijk [zijn] dat hun vader zich met [hen] bemoeit en ook finan[cieel] bijdraagt in hun opvoed[ing].

De penopauze

Onderzoek heeft uitgew[ezen] dat mannen het in de p[eno]pauze net zo moei[lijk] kunnen hebben als vrou[wen] in de menopauze, alleen [uiten] die moeilijkheden zich anders dan bij de vrou[w]. Mannen hebben hun top b[ere]ikt, bevinden zich meest[al in] een eindfunctie, de jeug[d is] voorgoed voorbij en wat nog te wachten staat is [niet] aantrekkelijk. Een mid[life] crisis komt bij mannen h[ard] aan. De man die de vee[rtig] gepasseerd is kijkt terug [op] zijn leven en vraagt zich a[f of] dat nu alles is. Wat [eens] nieuw was, wordt het w[…] hij wil geheel iets and[ers]. Het leven wat hij tot dan [toe] vaak succesvol heeft ge[leid] vervult hem met weer[zin]. Onder het motto 'nu of no[oit]' gaat zo'n man zich vree[md] gedragen.

De volgende sympto[men] doen zich voor: klein har[t]farct, grijs aan de slap[en], echtscheiding, jo[nge] vriendin om de angst voor ouderdom te bezweren, wens naar het Tweede Le[ven] wordt gerealiseerd. Er [zijn] kuikentjeskoorts heer[st] met name in Ameri[ka]. Oudere mannen verlaten [hun] echtgenotes voor een p[…] jonge vriendin. Dat bew[eert] Barbara Gordon in haar b[oek] 'Jennifer fever', in het Ne[der]lands vertaald onder de t[itel] 'Het groene blaadje'. De w[es]terse obsessie van met na[me] schoonheid en jeugd voor v[rou]uwen, leidt ertoe [dat] vrouwen zich nogal e[…] blind staren op het dr[ei]gende verlies van jeugd [en] schoonheid, dus van seksu[ele] aantrekkingskracht, a[…] dacht van mannen en daarmee gepaard gaa[nde] mogelijkheden. Wat mannen in de greep van kuikentjeskoorts be[…] drukken is de 'frisheid' [van] hun nieuwe relatie, het p[le]zier dat je kunt beleven [aan] iemand die niet belast [is] door het verleden, die g[een] ballast met zich meesle[ept] en de zinderende seksu[ele] passie.

Daarnaast zijn ze blij [met] de onverdeelde bewonder[ing] waar een kuikentje [het] patent op heeft. Een oud[ere] vrouw is geneigd om te o[or]delen, en zelfs te veroo[r]delen, maar een kuiken[tje] tjsilpt volgens Gordon alle[en] in adoratie. Zij verklaart [de] meteoorinslag van de ku[i]kentjeskoorts met behulp v[an] Freud, Jung en zelfs Darwi[n]. Veel overtuigender lij[kt] echter de economisch[e] theorie van de ruil. Manne[n] met geld en macht wil[len] jeugd en schoonheid. Meisje[s] die dat te bieden hebbe[n] ontbreekt het nu juist a[an] macht en geld. Va[ak] beginnen deze mannen hu[n] tweede leven met een spi[ks]plinternieuw huwelijk. D[e] seriële monogamie is de ing[e]beelde vrijheid van de herha[]lingsdwang.

Een jonge bok

Gordons sympathie ligt dui[]delijk bij de verlaten vrouwen. Op het toppunt van hun seksuele ontwikkeling worden zij in de steek gelaten om te ontdekken dat de relatiemarkt voor middelbare vrouwen weinig florissant is. Oudere mannen willen geen oudere vrouwen en in hun reacties kunnen zij meedogenloos zijn. Alexander (50): "Het is moeilijk om opgewonden te raken van een vrouw van zeg, 45. Wie

Vervolg op pag. 10

EXPOSITIE IN ITC MET RUIM 200 KUNSTWERKEN

Lionel Capriles: als dank aan gemeenschap

TER GELEGENHEID van het 75-jarig bestaan van de Maduro & Curiel's Bank n.v. zijn er dit jaar diverse festiviteiten gepland, met als een van de belangrijkste een expositie van Curaçaose kunst in het International Trade Center in november a.s. Het is een initiatief van Maduro en Curiel's Bank en Henny Blok, de eigenaresse van Gallery 86 is met de praktische uitvoering van die expositie belast. Zij wordt daarbij bijgestaan door Ruby Eckmeyer en Shon May Henriquez. Het is nog geen november maar door de Curaçaose kunstenaars wordt al veel over die komende expositie gepraat. Daarom vroegen we Lionel Capriles en Henny Blok naar de voorbereidingen en naar wat we kunnen verwachten, straks in het ITC.

LIONEL CAPRILES
...dank aan gemeenschap...

Grote culturele happening bij jubileum Maduro's Bank

= door Nel Casimiri =

Lionel Capriles: "Wij vieren ons 75-jarig bestaan. Een beetje pretentieus misschien en met wat bluf, maar we weten dat we onze dankbaarheid willen tonen aan de gemeenschap voor de vele goede jaren in economisch opzicht en ook voor de wijze waarop we worden geaccepteerd. Wij proberen ons werk te doen als medeburgers en goddank hebben we de middelen en de mankracht om te helpen waar we kunnen. Van die 75 jaar ben ik 25 jaar verbonden met de bank en ik hoop dat mijn zoon en dochter ook bij onze bank hun weg zullen vinden. Deze gedenkdag is een tijd om dank U te zeggen aan de gemeenschap. Een gemeenschap waar we mee te maken hebben en niet alleen op economisch en financieel terrein. Daarom hebben we vier verschillende projecten opgezet."

"Het eerste project is een boek over de geschiedenis van de bank. Charles Gomez Casseres heeft het ontstaan beschreven vanuit een familieoogpunt, het joodse praktische gedeelte van de oprichting, de cultuur, filosofie en religie die daarbij een rol speelden. René Römer beschrijft het verhaal van de bank en de gemeenschap en Carel de Haseth nam de geschiedenis van de bank voor zijn rekening. Het is een boek geworden niet alleen voor de aandeelhouders, maar voor het hele personeel. Het wordt verplichte literatuur voor iedereen die bij de bank komt werken, als een soort introductie. Het is een boek over *Banking one on one*, over de geschiedenis, de manier en de filosofie."

"Bij het tweede project hebben we gekozen voor de combinatie jeugd en sport. Het feest van de bank is in december maar het project *Vakansi ku Deporte* konden we niet in december doen. Daarom hebben we voor 4800 kinderen een leuke en instructieve zomervakantie georganiseerd. Omdat er zoveel belangstelling voor was hebben we het moeten inkorten zodat we het in twee groepen konden doen. Ook dit project moet je zien in de sfeer van *Thank You*. Het was niet alleen een vakantie voor ze, maar een ontspanning goed voor lichaam en geest."

"Het derde project is een muziekmanifestatie in het teken van 75 jaar muziek van Curaçao. En dat gaat niet alleen om oude muziek als tumba en wals, maar ook om salsa e.d. Er komt een groot feest op 12, 13, 14 en 15 december, een op Bandabou, een op Bandariba en een meimei in het Curaçao Festival Center. En het vierde project staat in het teken van de cultuur. Wij dachten dat te weinig mensen op Curaçao geïnteresseerd zijn in en bezig zijn met cultuur. Je ziet steeds dezelfde gezichten bij elke opening van elke expositie. Wij moeten toch proberen de Antilliaanse en Arubaanse cultuur verder uit te dragen. Daarom komt er een grote culturele expositie met werken van ruim veertig Antilliaanse en Arubaanse kunstenaars. Er doen kunstenaars mee van alle eilanden van de Antillen, van Aruba en ook een aantal Arubaanse en Antilliaanse artiesten die op het ogenblik in Nederland wonen. Er zullen ongeveer 200 werken worden geëxposeerd, schilderijen en beelden. Zo proberen wij een steentje bij te dragen om de cultuur wat populairder te maken en wat makkelijker toegankelijk. We laten zien dat we veel hebben en ook van een goed gehalte. En we willen dat niet alleen lokaal bekend maken. We nodigen critici vanuit Nederland, de Verenigde Staten en Venezuela uit om deze manifestatie te komen bekijken en er over te schrijven. De reacties zullen hopelijk positief zijn. En het is voor onze mensen de kans om ook wat meer in het buitenland uitgenodigd te worden, om daar wat meer bekendheid te krijgen. En als je ook naar het buitenland gaat om te exposeren dwing je je jezelf te blijven perfectioneren."

"Volgens ons is het de eerste keer dat er zo'n expositie georganiseerd wordt waarbij alle eilanden goed vertegenwoordigd zijn. Helaas kunnen niet allen meedoen, we hebben moeten kiezen. Met deze vier projecten willen wij ons feest vieren, zonder recepties e.d. om dank te kunnen zeggen voor de goede 75 jaren."

Maar hoe denkt Lionel Capriles te kunnen voorkomen dat op een expositie (vierde project) weer dezelfde gezichten te zien zullen zijn?
"Wij hopen iets moois te laten zien. We hebben zelf duizend mensen in dienst. Die komen allemaal en ze nemen ook familie, kennissen, vrienden uit de bario's mee. Dan heb je in de loop van die tien dagen al veel andere gezichten. Het gaat er niet om er een drukte van te maken, maar om ze weer een andere kijk op Curaçao te geven. Het ITC wordt heel gezellig gemaakt met terrasjes waar je kunt zitten. Je kunt er mensen ontmoeten, een borreltje drinken. Het is leerzaam, voor de hele familie, dus je kunt je kinderen meenemen. We willen ook graag dat de scholen komen. De bank stelt daarvoor bussen beschikbaar."

Kunst neemt bij Lionel Capriles persoonlijk een speciale plaats in:
"Het is leuk om 's morgens op te staan en de kleuren van een schilderij te zien. Dat doet goed aan je hart. En als je opkijkt van je werk en je ziet een Hypolito Ocalia, dan doet dat je goed. Ik heb begrepen dat kunst een leuk onderdeel is van het leven. Men kan niet leven van brood alleen."

Hoewel er in de kantoren van de MCB veel kunstwerken hangen van plaatselijke artiesten en Capriles zelf verschillende namen noemt van kunstenaars die hij bewondert, heeft hij de keus van de kunstenaars en de keus van de werken helemaal overgelaten aan Henny Blok van Gallery 86. Zij regelt de expositie en is daar al het hele jaar mee bezig. Afgelopen december al, vlak voor de feestdagen werd haar gevraagd of ze eventueel een expositie zou kunnen maken over Antilliaanse en Arubaanse kunstenaars, wonende op de Antillen, op Aruba of in Nederland.

Henny Blok: "Toen ik dat hoorde vond ik het een hele eer. Fantastisch natuurlijk dat zo iets gebeurt. Ik ben er heel blij mee dat ze zo'n vertrouwen in me hadden. Het is wel mijn bank, maar het zijn geen 'vrienden' en ik vraag me nog steeds af aan wie ik het te danken heb. Misschien omdat ik zelf in de business ben en onafhankelijk, niet aan de overheid gebonden door subsidies. Ik doe verschrikkelijk mijn best, dat wil zeggen wij dan, want ik krijg hulp van Shon May Henriquez en van Ruby Eckmeyer en eventueel van iemand van de bank als dat nodig is. Shon May is een zeer bekend persoon op cultureel gebied en zij heeft ook zeer nauwe banden met de MCB. Natuurlijk moest zij in de commissie zitten, dat was een gegeven dat vast stond. Ruby is er pas twee maanden later bijgekomen. Ik wist wel van haar bestaan af. Ze kwam hier boven in de gallery met de lezing van Wim Beeren. Ik dacht dat ze in Nederland woonde, maar ze woont al een jaar hier. Ze wilde graag meewerken. Ze is namelijk bezig met Caribische kunst voor de Unesco. In dezelfde tijd dat de tentoonstelling van de MCB plaatsvindt is er een seminar over Carib Art op Curaçao en ze hoopt dat het volgend jaar een tentoonstelling van Antilliaanse kunstenaars op reis kan gaan."

Waarom het ITC?
"We willen een grote expositie met een aantal kunstenaars waarvan we weten dat ze op internationaal niveau staan. Toen zijn we het nagegaan en dan komt toch het ITC eruit, vooral omdat we over een groot aantal kunstenaars gingen praten. We hebben er nog even over gedacht maar de helft te gebruiken, maar hebben toch besloten voor de hele hal, mede omdat het gaat om een groot feest ter gelegenheid van het 75-jarig bestaan van de MCB. Het ITC is de meest geschikte plaats, dat staat vast en dat hebben we meteen gereserveerd."

Hoe bent u begonnen met de organisatie?
"Een van de eerste dingen die ik gedaan heb is een reis naar Nederland boeken. Ik ben daar een aantal kunstenaars afgegaan die banden hebben met Curaçao. Wat me steeds weer opviel was

Van Lucila Engels, een van de deelnemers aan de tentoonstelling in november is deze fraaie vogel.

dat kunstenaars die in Nederland wonen toch altijd bezig zijn met hun *roots*. Dat zit erin en blijft. Wat ook frappeert, is dat die kunstenaars in Nederland keihard werken. Zij weten hoe het kunstgebeuren in elkaar zit, ze denken anders, zakelijker, dan wij hier. Dat komt ook omdat er zo ontzettend veel aan kunst gebeurt in Europa. Ze zijn zeer gedreven om goed werk te leveren, anders gaan ze de mist in en worden ze niet meer gevraagd door galleries of op andere plaatsen. Het was heel fijn om met deze mensen te werken. En zij vonden het weer fantastisch dat er eindelijk wat goeds en groots zou gebeuren. Dat er iemand achter stond die hun werk kon waarderen. Dat ze op Curaçao kennis wilden nemen van hun werk. Want ze kunnen Curaçao toch niet loslaten. Ik heb in Nederland twaalf of dertien kunstenaars bezocht. Die doen niet allemaal mee, nee. Ik heb eerst ook de anderen bezocht om een totaalbeeld te krijgen en dan zie je pas waarom niet. Van Nederland ben ik naar Sint Maarten gegaan. Ook daar heb ik een aantal kunstenaars bezocht. Het was vertederend om te zien hoe blij ze waren dat de bank ook aan hen gedacht had. Dat ze mee mochten doen. Ik heb hele leuke dingen meegemaakt. Ik ben niet op Saba op Statius geweest. Da. weet ik te weinig van. Ik heb contact gezocht met kunstenaars die ik kende, die banden hebben met de gallery en ervoor open stonden.

Ik was niet zozeer op zoek naar jong talent. Als er jonge kunstenaars op mijn pad kwamen zoals in Nederland, heb ik hen wel gelijk erbij gesleurd. Dat wil ik ook wel stellen."

En de commissie?
"Toen ik terug kwam van die reis, was daar die lezing van Wim Beeren. Daar was Ruby en die kwam als geroepen. Ze stond er gelijk voor open. Met ons drieën hebben we toen een commissie gevormd. Je kunt niet alles alleen doen. Je moet zoveel werk beoordelen. Ruby is toen naar Aruba gegaan. Zij heeft banden met Aruba, en een week of wat erna ben ik naar Bonaire gegaan. Ruby en ik hebben samen Curaçao gedaan. Toen kwamen alle gegevens naar een centraal punt. We hebben van alles dia's gemaakt en de dia's hebben we gezamenlijk bekeken. In Nederland werken galleries soms alleen met dia's. Die krijgen ze uit allerlei landen opgestuurd. Maar we hebben dus gezamelijk die dia's bekeken. We hadden van tevoren lijsten opgesteld, samen met de bank ook. Er is een klein deel afgevallen. Als je namelijk alles samen bij elkaar ziet, ga je de lijn zien die de expositie gaat krijgen. En die lijn was al heel vlug duidelijk: een lijn van hedendaagse moderne kunst."

Sommigen van degenen die uitvielen zijn erg boos geworden. Eén schreef zelfs een ingezonden brief naar de krant.

"Dat was heel vervelend en is nooit onze opzet geweest. Wij als commissie zagen de lijn die we moesten volgen, een gegeven dat hier zwaar valt bij de mensen, maar wat in andere landen een heel normaal gegeven is. Zo'n brief is heel vervelend. Dat is nooit de bedoeling geweest en zeker niet van de bank. Het gaat om een feest! Kijk als ze weer zoiets aan me vragen zou ik het misschien anders aanpakken en gelijk degenen uitnodigen die ik wil hebben, maar nu moest ik rekening houden met een commissie. En toen duidelijk werd wat de lijn van de expositie zou worden, moesten er een paar afvallen. Het zijn er niet zoveel, maar een paar."

De critici die komen kent u veelal persoonlijk of hebben banden met de gallery?
"Het heeft geen niet onbekenden uit te nodigen, mensen, die niet open staan voor deze kunst. We willen graag mensen uit de regio die op de hoogte zijn van de Caribische kunst, de kunst die op de eilanden gepresenteerd wordt. Dat zijn geen kleine jongens, zeker niet die uit Miami of die uit Sto.Domingo. Ruby is bezig met het concept van Carib Arts. Daardoor heeft zij weer banden met deze mensen. Zo spelen we elkaar een beetje de bal toe."

Komt er ook een catalogus van de tentoonstelling?
"Ja, een hele mooie zelfs, in vierkleurendruk. Ruby heeft daarvoor het meeste werk gedaan. Om al die gegevens van al die kunstenaars bij elkaar te krijgen is een heel werk. De afgelopen week heb ik de drukproeven gezien. Het ziet er heel mooi uit. Van alle kunstenaars is een werk opgenomen in full colour met een summier curriculum vitae.

Wordt het een verkoopexpositie?
"Nee. Het werk kan wel aangekocht worden, maar het accent ligt op de 75 jaar MCB. Door hen is deze expositie opgezet. Als men werk wil kopen, hebben we een lijst, maar nogmaals, het accent ligt niet op de verkoop."

De tentoonstelling in het ITC vindt plaats van 16 tot en met 24 november. De kunstwerken uit Nederland zitten op de boot, Henny Blok is bezig een maquette te maken voor de inrichting van de hal van het ITC, want de inrichting moet in twee dagen voor de tentoonstelling gebeuren, en hoe dat gaat moet van tevoren vaststaan:
"De kunstenaars willen hier het liefst allemaal bij zijn, maar dat doen we niet. Iedereen wil natuurlijk het mooiste plekje hebben." En zucht ze: "Er moet nog zoveel gedaan worden. Ik zal blij zijn als het 16 november is. Het moet een goede expositie worden: de bank moet zo goed mogelijk gepresenteerd worden, de lijn die erin zit, is belangrijk."

Henny Blok druk met voorbereidingen

Hoeveel kunstenaars doen uiteindelijk mee met de expositie?
"Het zijn 45 kunstenaars, waarvan vijf ouderen, die al zijn overleden. Dat zijn Ocalia, Olario, Nepomuceno, Nechi Pieters en Chris Engels. Dan doen er negen mee uit Nederland, vijf van Aruba, drie van Bonaire, vier uit Sint Maarten en negentien uit Curaçao. Daarbij tel ik Nel en Norva apart, zoals het hoort."

Er zullen critici uit Nederland en uit de regio worden uitgenodigd, vertelde Lionel Capriles. Wie zijn dat?
"Daar wordt nu aan gewerkt. We denken aan Venezuela, aan Miami, Sto. Domingo en een uit Nederland. Uit Nederland hebben we gekozen voor Hans Paalman, omdat hij banden heeft met het blad *Kunstbeeld*. Voor de kranten heb ik contact gehad met hun correspondenten hier. O ja, Wim Beeren wordt ook officieel uitgenodigd."

'Natuurlijk' beter worden

Borstvoeding het beste

= door Rudolf de Wit =

EEUWENLANG HEEFT borstvoeding het menselijk geslacht in stand gehouden. In vroeger eeuwen was de sterfte onder pasgeborenen en kinderen schrikbarend hoog. Barre sociale omstandigheden leidden tot honger, slechte hygiëne, ziekte en vaak de dood. Stierf een moeder bij de geboorte — en dit kwam destijds veel voor — dan was het kind vrijwel zeker verloren, tenzij er een 'min' werd gevonden. Dat is een vrouw die zelf zoogde, maar die haar eigen kind verloren had of genoeg voeding had voor twee kinderen.

Tegenwoordig is deze situatie anders. Met behulp van allerlei technieken kan koemelk nu geschikt gemaakt worden voor zuigelingen, zodat bij gebrek aan borstvoeding niet meer gevreesd hoeft te worden voor het leven van het kind. Door het zogenaamde, en zeer gepropageerde, gemak van voeding uit de fles was de borstvoeding enkele jaren geleden haast een zeldzaamheid geworden.

Met name de angst dat de moeder daardoor haar figuur zou verliezen, speelde daarbij een grote rol. Gelukkig is hierin verandering gekomen, want borstvoeding heeft belangrijke voordelen. De moedermelk is gemakkelijk toe te dienen, altijd goed van samenstelling en altijd op de juiste temperatuur. Moedermelk wordt niet verontreinigd door ziektekiemen, waardoor de kans op infecties van het maagdarmkanaal kleiner is dan bij flessevoeding. De borstvoeding is bovendien gemakkelijk verteerbaar en bevat stoffen die het kind beschermen tegen ziekten. Het borstkind heeft over het algemeen een betere conditie dan het flessekind.

Bovendien schept de borstvoeding een hechte band tussen moeder en kind en geeft het de mogelijkheid tot koestering. Ook voor de moeder heeft het zogen voordelen: de baarmoeder keert sneller terug tot de normale grootte en bij volledige borstvoeding blijven de eierstokken vaak in een rusttoestand, waardoor geen menstruatie optreden.

Het wegblijven van de menstruatie in deze periode wil echter niet zeggen dat de vrouw niet vruchtbaar is. Reeds enkele weken na de geboorte van het kind bestaat de mogelijkheid tot een nieuwe zwangerschap.

DIEET

Het dieet van de zogende moeder moet licht verteerbaar, vitaminerijk, en in elk opzicht volwaardig zijn. In de grotere eiwitbehoefte kan worden voorzien door kwark en zachte kaassoorten. Vlees moet liefst vermeden worden, maar indien U toch de voorkeur geeft aan vlees dan mag deze niet te vet en liefst van jonge dieren zijn. Kip en vis verdienen de voorkeur.

Rauwe groente en fruit zijn aan te bevelen, maar niet teveel omdat het kind anders buikpijn of diaree kan krijgen. Een tot drie eetlepels rauwkorst voor de hoofdmaaltijd en na zes uur 's avonds geen fruit meer, zijn maatregelen die dit voorkomen.

Wat het drinken betreft: de moeder moet ruim voldoende vocht tot zich nemen, zoals SOYA-melk, vruchtesap en kruidenthee. Bij kinderen die last hebben van buikkramp of diaree, kan de moeder gedurende de dag vaker kamille-thee drinken. Het gebruik van alcohol en sigaretten moet ontraden worden wegens de ongunstige invloed daarvan op het kind.

Rokende moeders hebben vaak de smoes dat zij niet roken in het bijzijn van de baby. Zij vergeten echter dat de moedermelk wel beïnvloed wordt door het gebruik van dit gif. Moeders gun uw pasgeborene een gezond begin en gebruik het feit dat U zwanger bent (eigenlijk al vanaf het moment dat U zwanger wilt worden) als reden om te stoppen met deze verslaving.

Wanneer het kind dauwworm of een andere huiduitslag heeft, kan dat genezen door een dieet van de moeder. Bij voorbeeld geen melk of vlees, geen koffie en alleen kruidenthee. Naast dit dieet worden soms homeopatische middelen voorgeschreven zoals Sulphur en Enchinacea. Moet flessevoeding nauwkeurig volgens de voorschriften worden toebereid om ongevaarlijk te zijn, bij borstvoeding is dit niet het geval.

De eerste voeding kan al 6-8 uur na de geboorte worden gegeven. Van voeding is dan eigenlijk nog geen sprake, want het kind krijgt maar een paar druppels binnen. De melkproductie wordt hierdoor echter wel bespoedigd en tevens went de baby aan de borst.

INSPANNING

Het zuigen is voor de baby een flinke inspanning, en bevordert een goede ontwikkeling van mond en kaak. Ook dit is een belangrijk voordeel van borstvoeding boven flessevoeding, waarbij het kind minder moeite hoeft te doen om de melk binnen te krijgen. Voor een goede en volledige uitleg over de houding van het voeden, de frequentie, en de routine wordt U aangeraden om hierover te praten met uw arts, vroedvrouw of de zuster in het consultatiebureau.

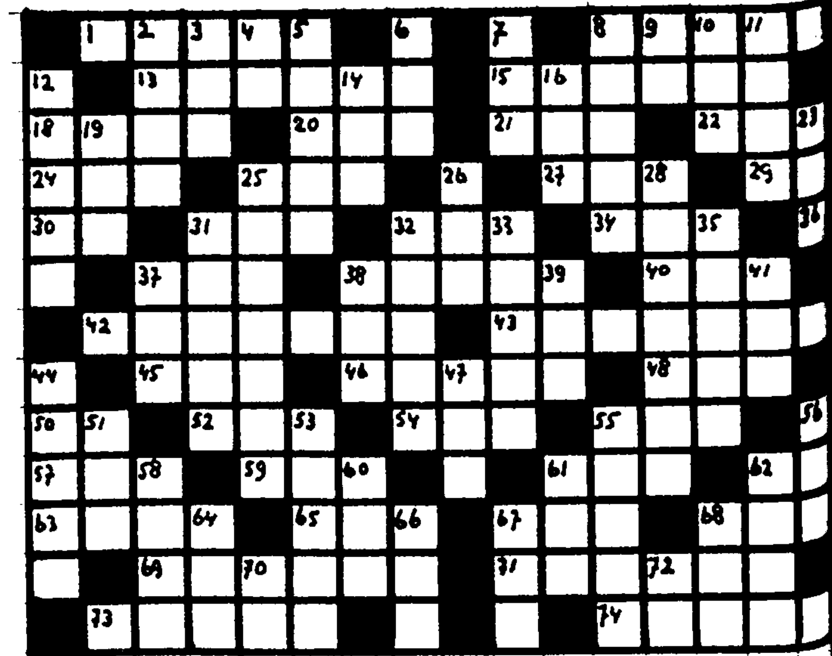
Op Curaçao is er ook een stichting "Fundashon Lechi di Mama", die grandioos werk verricht. Elke zwangere vrouw wordt aangeraden met deze stichting contact op te nemen, voor advies en begeleiding.

Als kinderen traag blijven drinken, moet de arts worden geraadpleegd. Het weigeren van voedsel is immers een van de belangrijkste aanwijzingen dat er een stoornis of zelfs een ziekte bij het kind aanwezig is.

Als de moeder te weinig melk heeft en het kind bijvoeding krijgt uit de fles, gaat het kind hierna vaak de borst weigeren. Dit komt omdat het kind voor de flessevoeding veel minder moeite hoeft te doen. Men moet daarom het gat in de speen niet te groot maken, zodat het kind ook bij flessevoeding flink moet zuigen. Om de aanmaak van melk zo groot mogelijk te houden moet de moeder veel rusten, veel slapen, goed eten en bij voorkeur 'melkthee' drinken. Dit is thee van een kruidenmengsel, dat de melkproductie aanzet.

Als tijdens het zogen een ontsteking van de borstklier optreedt, geeft het veel pijn en narigheid. Soms is het zelfs nodig de borstvo te staken. In overleg m dokter kunnen we d gende natuurlijke beh ling kiezen. Uitwendig b delen we de ontstoken met Calendulazalf, Gr zalf en Enchina Inwendig kan Enchin worden genomen, en bij vormig Hepar Sulfuris Mercurius Solubilis D4.

Een zorgvuldige hy van borsten en tepels is zakelijk. Het regelmati 2 keer per week) inw van de borsten en tepel Johannesolie of Crème force werkt gunstig e tepelkloven voorkomen het op gang brengen v borstvoeding geven we endig Urtica. Sabal D3 hoogt de melkproductie keukenkruid dille kan eveneens voor geb worden.

HORIZONTAAL: 1. Deel van de keel; 8. Ste hellend; 13. Lettertype; 15. Schrijfteken; 1 Getroffen; 20. Onderricht; 21. Vogel; 22. Deel va een bijenkorf; 24. Alpenweide; 25. Huid; 27. Ma netjesdier; 29. Dwaas; 30. Spil; 31. Via; 32. Grof; 34 Belemmering; 36. Onmeetbaar getal; 37. Familieli 38. Europese hoofdstad; 40. Ontkenning; 42 Ontrouw; 43. Missie; 45. Kern; 46. Licht worden; 48 Een beetje; 50. Rund; 52. Boom; 54. Loop; 55 Grondsoort; 56. Familielid; 57. Roem; 59. Dwaas 61. Via; 62. Titel; 63. Halt; 65. Roofdier; 67 Sleepnet; 68. Harde klap; 69. Zedelijk; 71. Spotlus 73. Lengtemaat; 74. Alles overtreffend.

VERTIKAAL: 2. Vervoermiddel; 3. Kledingstuk; 4 Voorzetsel; 5. Kweker; 6. Gewicht; 7. Ieder; 8 Ziekte; 9. Beroemde motorraces; 10. Voor; 11. Lan in Azië; 12. Verkooptent; 14. Deel van een oor; 16 Belofte; 17. Lus; 19. Voegwoord; 23. Zoogdier; 25 Telwoord; 26. Tijdsaanduiding; 28. Groot hert; 31 Huidopening; 32. Verkenningsmiddel; 33. Aanduiden 35. Schout; 37. Klap; 38. Weg; 39. Vreemde mun 41. Loot; 44. Razend; 47. Drager van erfelijk eigenschappen; 49. Zijruimte; 51. Sportterm; 53 Insekt; 55. Prehistorisch dier; 56. Per; 58. Europes hoofdstad; 60. Herkauwer; 61. Duw; 62. Ar; 64 Keukengerei; 66. Groente; 67. Hoen; 68. Beteuterd 70. Muzieknoot; 72. Op dit moment.

Uit het grote aantal inzendingen van de Amigoe kr woordpuzzel van verleden week is uiteindelijk al gelukkige winnaar van de weekprijs van 25 gulde getrokken:

Mevr. J.M. Kruythoff
Fosfaatweg 36
Curaçao

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie afhale op het kantoor van de Amigoe. (tot drie uur)
Oplossingen moeten ingediend zijn op Curaçao vóór donderdagmorgen tien uur en op Aruba vóór woensd middag vijf uur en duidelijk en op enveloppe vermeld
KRUISWOORDPUZZEL

Curaçao: POB 577,Aruba: Caya G.F. Betico Croes 110 e
Bonaire: Kaya Governador Debrot 154 t.n.v. Hubert Lin

OPLOSSING

HORIZONTAAL: 1. Merite; 5. Pre; 8. Knopen; 13. Ada; 14. Rev.; 15. Ens; 16. Si; 18. Okapi; 21. Alles 24. Ur; 25. Kei; 27. Stee; 28. Seef; 29. Ruw; 30. Eter 32. Ene; 33. Iel; 34. Sara; 35. Ram; 37. El; 38. Ef. 39. Aas; 40. Maat; 42. Rest; 44. Pel; 45. Regie; 48. Een; 51. Maan; 53. Rai; 54. Ega; 56. Rome; 58. Art. 59. Rang; 60. Deli; 62. Pen; 63. Re; 64. Rotte; 65. Elten; 67. En; 68. Ees; 69. Eer; 71. Mes; 73. Lemmer; 74. Lee; 75. Petten.

VERTIKAAL: 1. Masker; 2. Ra; 3. Ido; 4. Taks; 5. Prieel; 6. Re; 7. Evasie; 9. Neef; 10. Ons; 11. P.S. 12. Narwal; 17. Iet; 19. Ate; 20. Penetrant; 22. Leefregel; 23. Lel; 24. Uur; 26. Ier; 29. Ras; 31. Ramen; 34. Sater; 36. Mal; 39. Ase; 41. Eg; 43. Amaril; 44. Pat; 46. Eigeel; 47. Iedere; 49. Nop; 50. Kennen; 52. Are; 53. Rat; 55. Alt; 57. Mee; 59. Rose 61. Ieme; 64. Rem; 66. Net; 68. Em.; 70. Ee; 72. St

Baljurk of bezem (2)

Vervolg van pag. 8

wil er nu de liefde bedrijven met een vrouw die eruit ziet als de binnenkant van een overjas, met de zakken flapperend onder haar maag." Een aantal oudere vrouwen met (veel) jongere minnaars wordt door Gordon eveneens geïnterviewd. Plotseling verslapt haar argwaan jegens de motieven van de kuikentjesconsument en brengt ze bewondering op voor de meeslepende veerkracht van deze dames, die de afkeuring van de omgeving trotseren om een 'Cheri' aan hun boezem te koesteren. Deze dubbele standaard is afkeurenswaardig. Mogen wij Youp van 't Hek geloven, die over dit probleem veel heeft nagedacht dan willen de kuikentjesjagers eigenlijk weer graag terug naar hun eerste vrouw, als het kuikentje verveelt, omdat het toch heel vermoeiend is om steeds maar je bierbuik in te moeten houden en naar de disco te gaan, als de eerste jeugdige illusie vervlogen is. Maar dan is het meestal te laat en kun je als man met een ego als een kasteel niet hardop zeggen, dat je je vergist hebt in je kuiken. Lukt het wel, dan heeft vrouwlief wellicht net een jeugdige minnaar in huis gehaald. Uit het onderzoek van Gordon blijkt dat overigens niet. Meestal blijven verlaten vrouwen alleen.

Als een man of vrouw echter voldoende zelfvertrouwen heeft, voelt hij of zij niet de behoefte aan een jeugdig ornament, maar is hij/zij in staat een gelijkwaardige verhouding met een leeftijdsgenoot te hebben, aldus Jeanne Doomen in de Volkskrant van 17 juni 1989. Ook moet bedacht worden dat sommige vrouwen na hun veertigste verpletterd worden door saaiheid.

Twintig jaar alleen maar kinderen opvoeden, het gasfornuis blinkend poetsen, en boodschappenkarretjes duwen, hoe nobel ook, maken er een mens nu eenmaal niet interessanter op. Dus dames, steekt U ook de hand in eigen boezem! De populaire detective televisieserie van Mike Hammer symboliseert La Dolce Vita voor de man.

In elke aflevering wordt de held wel enige keren in elkaar geslagen door de slechterikken, dat maakt hem ook aantrekkelijk voor de vrouwelijke kijkers. Zijn welgevormde en oogverblindende secretaresse met een inspirerend decolleté, dat niets te wensen overlaat, lapt hem moederlijk op, maar deelt niet het bed met hem. Zij moet het hoofd koel houden, om zijn administratie bij te houden. Maar altijd overwint Mike het kwade. In elke aflevering vallen hem minstens twee opgewonden welgevormde kuikens in de armen, die kennelijk als enige levensdoel hebben met de held het bed te delen. Ze hebben onveranderlijk ogen op steeltjes, voluptueuze vormen en bij de eerste ontmoeting met de held maken ze al duidelijk dat ze met hem in bed willen stoeien. Als je dan als man naast je uitgezakte, mopperige, wettige, permanentje, of wel gestraighte dame zit, dan vraag je je ook wel af waarom je niet zo'n bofkont bent.

Ontrouw

In Amerika bedriegt 70% van de mannen en 50% van de vrouwen hun huwelijkspartner. Deze cijfers zijn te vinden in het boek 'Ontrouw' van de journaliste Wendy Leigh. Het is niet zo raadzaam om dit boek te lezen als men net prettig verliefd is. Maar voor wie dat niet is, is het adembenemende literatuur. Mensen, wat zijn wij met zijn allen door en door verrot. Mannen een beetje meer dan vrouwen, maar dat is oud nieuws. Eerlijk gezegd keek ik er nogal van op dat vrouwen zo leuk mee komen in het overspelige bedrijf: we liggen maar 20% achter op de mannen. Een verhouding die op andere terreinen als een verheugende vooruitgang zou mogen worden gezien. Er moet dan ook hard gewerkt worden om de achterstand (op veilige wijze) in te halen en minimaal de 70% te bereiken en liever nog de 100%!

Nu heeft het leven ons in al zijn ombarmhartigheid doen ervaren dat vreemd gaan weliswaar enig is om zelf te doen, maar beduidend minder vreugde schijnt te bieden wanneer men er zelf het slachtoffer van wordt. Mannen die vreemd gaan boffen. Hoe meer ze het buiten de deur doen, hoe harder hun vrouw zich gaat uitsloven. "Want als ik zeur", zo meent de bedrogen echtgenote, "wordt hij woedend." Tot in het publiekelijke toe blijven de bedrogen echtgenotes vergevingsgezind, hangen de martelares uit, een en al ziekmakende nobelheid. Mannen blijken als ze het slachtoffer van ontrouw worden, de zaken heel wat pragmatischer aan te pakken. Ze zijn woedend, slaan soms de minnaar van hun vrouw in elkaar en brengen wat de meeste vrouwen niet lukt de affaire tot staan. Vrouwen daarentegen, bewerkstelligen met hun angstige vergevingsgezindheid het tegendeel van wat ze beogen. Het kan wel lijden, denkt de scharrelende echtgenoot, ze tilt er niet zo zwaar aan. En hop, daar gaat vader weer op pad. Natuurlijk zijn vrouwen soms om economische redenen wel gedwongen veel door de vingers te zien.

Puta en by-side

Voor de Antilliaanse en Arubaanse situatie wil ik verwijzen naar een verhaal van Boeli van Leeuwen uit 'Geniale Anarchie', getiteld: 'Een delicaat onderwerp'. De Antilliaanse vrouwen, zo zegt hij komen op gezette tijden bij elkaar om de kwalijke seksuele zeden en gewoonten van hun echtgenoten te analyseren, meestal met de krulspelden nog in het haar. De dames van lichte zeden, worden door de Antilliaanse dames als kakkerlakken afgedaan. En dan de by-side. Een vrijgezel met een by-side kan niet, je moet er als man voor getrouwd zijn. Volgens de wettige dames besteedt de echtgenoot al zijn charmes, kwinkslagen, goede humeur en geld aan deze verachtelijke wezens. Thuis is het snauwen en grauwen, de hond wegtrappen en deuren dichtslaan. Het verschil tussen de ma±tresse en een by-side is dat voor de ma±tresse wel een structurele financiële infrastructuur moet worden geschapen. Er zijn vaste lasten verbonden aan de ma±tresse in tegenstelling tot de by-side, die slechts variabele lasten kent.

Nu wil het geval, aldus Van Leeuwen, dat onder de scheldende echtgenotes zich óók by-sides moeten bevinden, maar ze janken solidair mee met de wolven in het bos. De voorraad by-sides is namelijk niet onuitputtelijk en zij zijn niet van een andere planeet afkomstig. Het is een kwestie van rekenen. Er moet onder de getrouwde vrouwen van Curaçao een groot aantal by-sides zijn. De overspelige echtgenote ziet zichzelf echter niet als by-side, maar zij heeft een liefdesaffaire. De getrouwde man daarentegen heeft een by-side. Over een dubbele moraal gesproken.

Dushi

Het verstandige advies van een Kenner, want zo mogen we Boeli van Leeuwen wel noemen is: "Wanneer uw man niet thuis wil blijven, spreek hem dan toe met 'Dushi', 'Mi amor', 'Papi', 'Doedoe' of 'Papito'. De dames van 'lichte' doch prettige zeden hebben hier blijkbaar veel succes mee. Als de echtgenotes zich zouden kunnen gedragen met de lichtvoetige gratie van een by-side, alhoewel ze met de sukkel zijn getrouwd, zouden zelfs de Curaçaosche mannen wellicht minder uithuizig zijn", zo impliceert Van Leeuwen. Een probleem blijft dan dat de spanning van de 'verboden' liefde in het onbekende zit. En echtgenoten hebben na enige tijd de spanning in hun relatie zien verdampen in de dagelijkse sleur. Wellicht heeft Van Leeuwen nog een oplossing voor het sprankelend houden van de relatie tussen echtgenoten. Dat lijkt mij het voorgaande overziend het meest nijpende probleem, maar het houdt wel de hulpverleners, de advocatuur en de bruahandel levendig, waardoor economische bedrijvigheid ontstaat.

Alice als aanbeveling

Hoe nu de oorlog der seksen beëindigd kan worden, is stof voor een ander artikel. Een goed verhaal heeft altijd een happy-end, ook al hoeven dat niet persé de kerkklokken te zijn en: 'ik hou van jou en blijf je trouw'. Al jaren bestudeer ik ijverig 'Alice in Wonderland'. Voor vrouwen steekt daar zo'n nuttige moraal in. Eten of gegeten worden. Of in Carrolls griezelige variant: dromen of gedroomd worden. Renate Dorrestein kan er prachtig over vertellen. Want in de grond is Alice in Wonderland inderdaad een grimmig boek dat ondanks alle nonsens gaat over de survival of the fittest en over het vraagstuk wie er in ons leven aan welke touwtjes trekt. Carrolls schaakstukken weten zelf niet of ze uit eigen vrije wil bewegen of door de willekeur van kosmische vingers worden verplaatst. Dit doet denken aan de dagelijkse realiteit van ontelbare vrouwen die stuurloos met zich laten sollen zonder zelf richting te geven aan hun bestaan. De onzichtbare machten en krachten die hen heen en weder smijten, hebben op de kleine Alice amper vat. Het geheim van Alice, is voor wie haar goed bestudeert, zo klaar als een klontje. Zij staat boven alles wat ons, gewone stervelingen, altijd zo uit de koers weet te brengen. Zij wordt tijdens haar avonturen voortdurend nogal onvriendelijk behandeld, men kleineert en bespot haar, maar het dappere kind vervolgt laconiek haar weg.

Zelfs, en hoe magistraal is dat, als zij, na veel geleden en gestreden te hebben, de prins op het witte paard op haar pad vindt, gaat zij niet door de knieën. Ik bedoel hiermee de Witte Ruiter, die ze vlak voor het einde van het boek ontmoet, en die de eerste is die aardig voor haar is. Het lijkt hem werkelijk te kunnen schelen hoe het met haar gaat en hij zingt speciaal voor haar het onvergetelijke lied: 'De ogen van de schelvis'. Menig hedendaags feministe zou op dit punt jammerlijk menen, hee, een leuke man! en de zoveelste fout van haar leven maken.

Zo niet Alice. Zij hoeft nog maar luttele stappen te zetten om zich de welverdiende kroon (als koningin) op het hoofd te verwerven en daarom heeft zij geen boodschap aan zo'n man. Laat ons dit tot voorbeeld strekken. Terwijl vrouwen pas in dit tijdsgewricht genoeg beginnen te krijgen van hun slachtofferrol, zei het kloeke kind al in 1871 streng tegen zichzelf: "Het is onzin om hier te gaan zitten huilen. Ik raad je aan daar onmiddellijk mee op te houden". Dat is een advies dat even behartigenswaardig is als de raad die de koning aan het konijn gaf: "Begin bij het begin en ga net zolang door totdat je bij het slot bent. Hou dan op!"